Alexandre Dumas

Nero og Akté

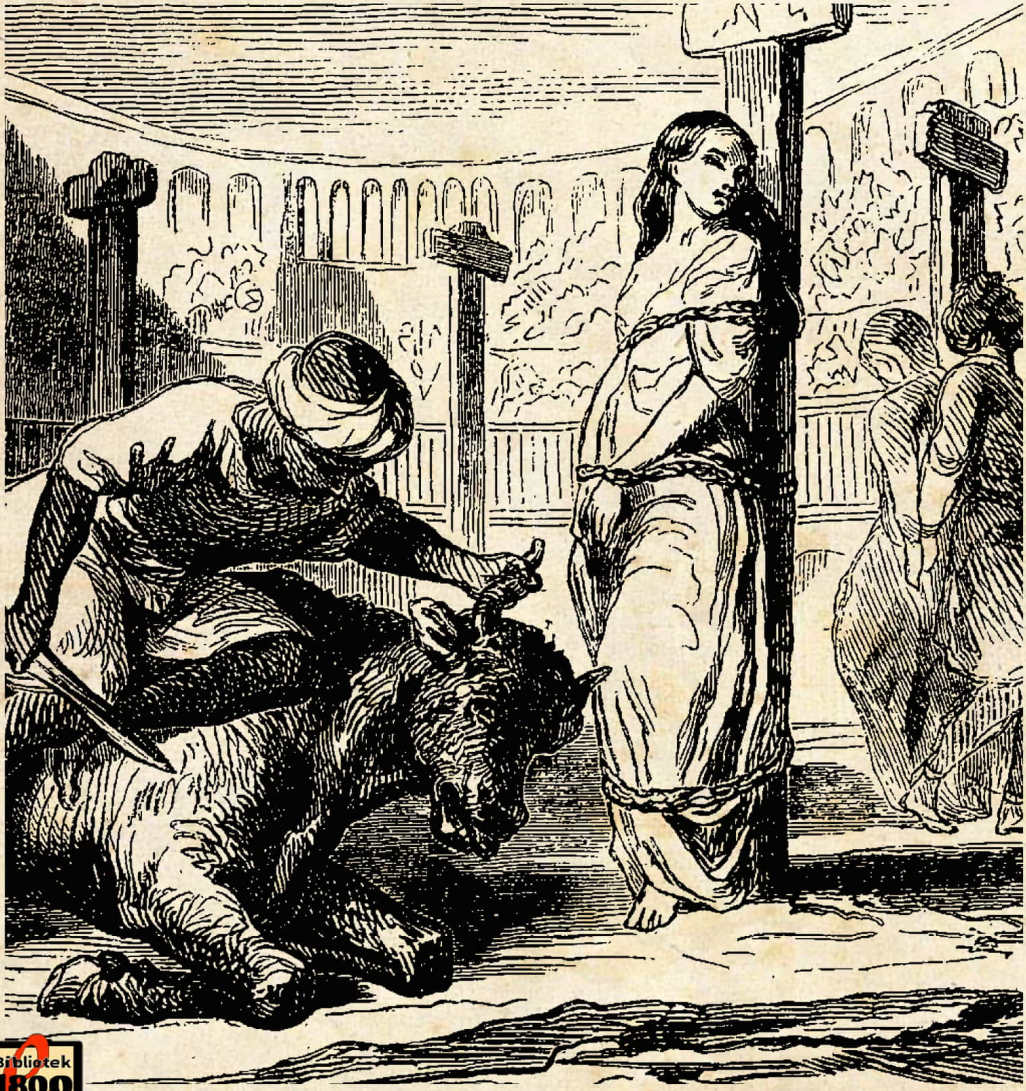

Bibliotek 1800

Alexandre Dumas

Nero og Akté

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Alexandre Dumas: *Nero og Akté* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Alexandre Dumas: *Nero og Akté* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1

Den 7. maj (som hos grækerne hedder Thargelion) i året 57 efter Kristi fødsel og 810 efter Roms grundlæggelse trådte en ung pige på femten til seksten år ud af Korinths byport. Slank, smuk og hurtigt som den jagende Diana løb hun ned til kysten. På en lille eng, der på den ene side var begrænset af en olivenskov og på den anden side en bæk, som løb i skyggen af oleander- og orangetræer, standsede hun og begyndte at søge efter blomster. Et øjeblik vaklede hun imellem, om hun skulle vælge violer og anemoner, som blomstrede i skyggen af Minervas træer, eller narcisser og åkander, der stod ved bækkens bred og flod på dens overflade; snart besluttede hun sig til de sidste og løb i glade spring som en ung faun ned til bækken.

Ved bredden blev hun stående. Hendes lange hår havde opløst sig under det raske løb. Hun knælede ned ved vandkanten, bøjede sig over vandets spejl og smilede til det smukke billede, der strålede hende i møde derfra. Med sine herlige mørke øjne, den joniske næse og de friske korallæber var hun utvivlsomt en af Grækenlands mest henrivende piger. Stærkt som mejslet i marmor og dog samtidig bøjeligt som et siv lignede hendes legeme en statue af Phidias, som Prometheus havde indblæst liv i. Kun fødderne ville ikke rigtigt passe til den kraftfulde skikkelse, men var tilsyneladende for små til at bære hendes legemes vægt. Det var den eneste skønhedsfejl, man havde kunnet finde, hvis man overhovedet ville tænke på at lægge en ung pige en ufuldkommenhed af den art til last. Så smukt var det ungdomsfriske syn, at heller ikke

nymfen Pyrene, i hvis til en strøm forvandlede tårer hun nu spejlede sig, kunne lade være med (skønt hun også var kvinde) at gengive billedet i hele dets ynde.

Et øjeblik blev pigen stående hensunket i stille betragtning, så ordnede hun sit hår i tre lokker, flettede de to, der hang ned fra tindingen, i to piske og fæstede dem på issen med en krans af oleander- og orangeblomster, som hun netop havde bundet. Resten af håret lod hun hænge frit ned ad ryggen som manken på Pallas' hjelm. Så bøjede hun sig over vandet for at slukke sin tørst, som havde ført hende herhen. Men så følelig denne også havde været, gjaldt det dog først og fremmest om at tilfredsstille en endnu større trang. Frem for alt måtte hun overbevise sig om, hvorvidt hun stadig var den smukkeste pige i Korinth.

Den skønne virkelighed og billedet nærmede sig umærkeligt til hinanden. Man kunne have kaldt dem to søstre, en nymfe og en najade, der forenede sig i et kys. Deres læber berørte hinanden, vandet skælvede, en mild vind gik som et vellystigt pust gennem luften og rystede en broget, duftende blomsterregn ned i bækken, som førte den ud i havet.

Da den unge pige havde rettet sig op igen, kastede hun blikket ud over bugten og blev et øjeblik ubevægelig af forundring. En galej med to rækker årer, med forgyldt køl og purpursejl blev af vinden, der kom i retning fra Delos, ført ind imod havnen. Skønt den endnu var en kvartmil fra bredden, kunne hun høre matroserne synge et kor til ære for Neptun og kendte tydeligt den frygiske toneart, som var egen for de hellige sange. Blot klang tonerne, som de kom frem til hende spredt og svækket af vinden, blødt og mildt som Apollon-præstindernes

sange og ikke råt som kalydoniske og kefaloniske søfolks stemmer.

Tillokket af denne melodi rejste den unge korintherinde sig op, brød nogle kviste af orange- og oleandertræerne for deraf at binde en anden krans, som hun på tilbagevejen ville nedlægge i majgudinden Floras tempel, og gik så både nysgerrig og frygtsom med langsomme skridt ned til stranden, mens hun ordnede de duftende grene, hun havde plukket. Imidlertid var galejen kommet nærmere, så den unge pige ikke blot kunne høre stemmerne, men også skelne sangernes træk. Det var en bøn til Neptun, der blev sunget, og den bestod i en strofe, der først blev sunget af en forsanger alene og derefter gentaget af koret. Melodien fulgte i smidig rytme matrosernes bevægelser, når de håndfast greb om årerne og førte dem gennem vandet. Korføreren syntes også at være skibets ejer. Han stod på forskibet og ledsagede sangen på en trestrenget lyre som den, Euterpes billedhuggere giver velklangens gudinde i hånden. Ved hans fødder lå en slave i et langt asiatisk gevandt, således som de bæres af begge køn, så at den unge pige ikke var i stand til at afgøre, om det var en mand eller kvinde. Ved siden af bænkene stod en del af roerne og slog takt med hænderne. Således takkede de Neptun for den gunstige vind, der tillod dem denne hvile.

Dette skuespil, der i så høj grad fængslede den unge piges opmærksomhed, ville et barn, der ledte efter muslinger i sandet, næppe have lagt mærke til et par hundrede år tidligere. Men nu var Korinth ikke mere, hvad den havde været på Sullas tid: Athens rivalinde og søster. Da den i året 608 efter Roms grundlæggelse blev indtaget ved storm af konsul Mummius,

havde dens borgere måttet løbe spidsrod, og dens kvinder og børn var blevet solgt som slaver. Husene blev lagt i aske, murene ødelagt, billedstøtterne slæbt til Rom, og malerierne, som Attalus havde budt en million sestertier for, måtte tjene som tæpper for de romerske soldater, som Polybius fortæller at have set en dag spille terninger på et mesterværk af Aristides. Firs år senere lod Julius Cæsar murene genopbygge og sendte en romersk koloni derhen. Derved vækkedes byen til nyt liv, selv om den ikke på langt nær blomstrede op til sin tidligere glans. For at forhøje dens betydning havde en romersk prokonsul til den 10. maj arrangeret nemæiske, istmiske og digterlege, hvorved den stærkeste bryder, den dygtigste vognstyrer og den mest kunstneriske sanger skulle krones som sejrherrer. Af denne årsag strømmede i de sidste dage fremmede fra alle nationer til Grækenlands hovedstad, enten af nysgerrighed eller lokket af ønsket om at vinde prisen.

Dette brogede liv forlenede byen, der endnu led under tabet af sine mennesker og skatte, for en kort tid med forgangne tiders glans og anseelse. Til vogns og til hest var gæsterne ankommet, mange i lejede, andre i hjemmelavede køretøjer og både. Men ingen var kommet til havnen på et så rigt og prægtigt skib som det, der netop anløb denne kyst, som Apollon og Neptun engang havde kæmpet om.

Galejen havde næppe lagt til land, før matroserne lagde en med sølv og malm indlagt landgangsbro af citrontræ ud fra forskibet, og sangeren, der havde kastet sin lyre over skulderen, belavede sig på at gå i land støttet af den slave, der havde ligget ved hans fødder. Sangeren var en smuk ung mand på syv-otteogtyve år med blondt hår, blå øjne og gyldent skæg. Han bar

en purpurtunika og en blå kappe, der var overstrøet med guldstjerner. Om halsen havde han knyttet et bind, hvis flagrende ender nåede ham til hofterne. Slaven måtte være omkring ti år yngre. Han så ud til at være et barn, der endnu ikke havde nået ynglingealderen. Med langsomme skridt og sørgmodig, lidende mine skred han frem. Dog havde hans kinders friskhed kunnet beskæmme en kvinde, og hans klare, ferskenbløde hud kunne i finhed måle sig med Athens ypperste døtres. Den hvide, runde hånd syntes ved sin form og finhed snarere bestemt til at dreje spinderokken og føre nålen end til at behandle sværd og spyd, som det tilkommer en mand og kriger. Hans hvide gevandt var broderet med guldpalmer og nåede til neden for knæene. Håret vældede frit ned over de blottede skuldre, og i en guldkæde om hans hals hang et lille spejl indfattet i perler.

I det øjeblik han ville betræde stranden, holdt hans ledsager ham pludselig tilbage. Ynglingen skælvede.

"Hvad er der i vejen, hersker?" spurgte han med mild, frygtsom stemme.

"Du ville betræde bredden med venstre fod først. Ved denne uforsigtighed havde du let kunnet kuldkaste alle mine beregninger og forskertse det lykkelige varsel, der ligger i, at vi er ankommet hertil på månedens syvende dag."

"Du har ret, herre," svarede ynglingen. Han steg i land med højre fod forrest, og hans ledsager fulgte ham.

Den unge pige, der var kommet til og havde hørt denne ordveksel i den joniske dialekt, vendte sig nu mod den ældste af de rejsende og sagde:

"Fremmede, grækernes land er gunstigt imod alle, der kommer i venlig hensigt, hvilken fod du end betræder det med. Det er kærlighedens, sangens og kampens land. Det har kranse for elskende, for digtere og for helte. Hvem du så er, fremmede, tag denne, indtil du vinder den anden, som du formodentlig er kommet for at kæmpe om."

Den unge mand greb livligt efter kransen, som korintherinden tilbød ham, og satte den på sit hoved.

"Guderne er os nådige," udbrød han. "Se her, Sporus, orangeblomster fra Hesperidernes træ, hvis gyldne frugter forlenede Hippomenes med sejren, idet de opholdt Apalante i løbet, og oleander fra Apollons hellige træ. Hvad hedder du, som bebuder mig held?"

"Jeg hedder Akté," svarede den unge pige rødmende.

"Akté!" udbrød den ældste af de rejsende. "Hører du, Sporus? Endnu et lykkeligt forvarsel. Akté betyder bredden. Således ventede grækernes land for at krone mig."

"Hvad mærkeligt er der i det – er du ikke den udvalgte, Lucius?" svarede ynglingen.

"Hvis jeg ikke tager fejl," spurgte pigen undseligt, "er du kommet for at kæmpe om en af de sejrskranse, som den romerske prokonsul har udsat til vinderne af legene?"

"Den gave at kunne gætte rigtigt har du i lige så høj grad som skønhedens gave," svarede Lucius.

"Du har sikkert slægtninge i byen?"

"Hele min familie er i Rom."

"Eller dog en ven?"

"Min eneste ven ser du her, han er lige så fremmed i Korinth som jeg."

"Måske har du bekendte?"

"Slet ingen."

"Vort hus er stort, og min fader er gæstfri. Vil Lucius bevise vort hus den ære? Vi vil bede Kastor og Pollux om den gunst."

"Du er vel ikke deres søster, Helena, smukke pige?" afbrød Lucius hende. "Det hedder sig, at hun plejede at bade i en kilde, som ikke kan være langt herfra. Denne kilde besad den kraft at kunne forlænge livet og bevare skønheden. Venus vil have betroet Paris denne hemmelighed, og Paris vil have betroet den til dig. Hvis det er tilfældet, før mig da til denne kilde, Akté! Nu da jeg har set dig, ville jeg gerne leve evigt og altid se dig."

"Ak, jeg er ingen gudinde," svarede Akté, "og Helenas kilde har ingen vidunderkraft. Dog har du ikke skuffet dig med hensyn til beliggenheden. Netop et par skridt fra os her styrter den sig i havet fra en klippe."

"Så er templet ved siden af Neptuns tempel?"

"Ja, og denne figenallé fører til arenaen. Tidligere, siger man, stod der en billedstøtte over for hvert eneste træ, men Mummius har bortført dem, og således har de for stedse ombyttet mit fædreland med dit. Vil du gå ned ad denne allé, Lucius?" fortsatte pigen smilende. "Den fører til min faders hus."

"Hvad mener du om dette tilbud, Sporus?" spurgte den unge mand, idet han skiftede dialekt og talte latin.

"At du ikke må tvivle om din lykkes bestandighed."

"Velan, så må jeg underkaste mig den også denne gang, thi endnu aldrig er den kommet mig i møde i en så henrivende og lokkende skikkelse som i dag."

Så optog han igen den joniske dialekt, og han talte fuldkommen rent.

"Før os, pige," sagde Lucius, "jeg vil følge dig, og du Sporus, befal Lybikus, at han passer godt på Phøbe."

Akté gik foran, mens ynglingen vendte tilbage til skibet for at udføre sin herres befaling.

Da de kom til arenaen, blev hun stående og sagde til Lucius:

"Ser du, her er kamppladsen. Den er bestrøet med sand og vel forberedt, for i overmorgen begynder legene. Til højre på den anden side af floden ved enden af figenalléen, er hippodromen, hvor væddeløbene finder sted på andendagen. Derhenne i retning mod borgen ligger halvt oppe ad bakken teatret, hvor der skal kæmpes om sangerprisen. Om hvilken af de tre vil Lucius konkurrere?"

"Om alle tre, Akté!"

"Du er ærgerrig, unge mand."

"Tallet tre er guderne velbehageligt," sagde Sporus, der netop havde indhentet dem.

Ført af deres smukke værtinde gik de rejsende videre.

I nærheden af byen blev Lucius stående.

"Hvad er det for en brønd, og hvad er det for sønderslåede statuer?" spurgte han. "De ser ud til at tilhøre den bedste tid i den græske kunst."

"Det er Pyrenes brønd, hvis datter blev dræbt af Diana," svarede Akté. "Da gudinden så, hvor smerteligt moderen begræd sit barn, forvandlede hun denne til en kildebrønd. Statuerne er af Lysippos, en elev af Phidias."

"Se her, Sporus," råbte den unge mand med lyren begejstret. "Hvilket herligt udtryk er der ikke i disse skikkelser! Her er

Odysseus' kamp med Penelopes friere fremstillet, ikke sandt? Se dog, hvor prægtigt denne sårede dør, hvor han krummer sig af smerte. Stikket sidder under hjertet. Havde han truffet blot et par linjer højere, havde han ikke haft nogen dødskamp. Åh! Billedhuggeren var en fortræffelig kunstner, der forstod sit håndværk vel. Jeg vil lade dette marmor bringe til Rom eller Neapel. Jeg vil have det i mit atrium. Endnu aldrig har jeg set et levende menneske dø under sådanne lidelser."

"Det er et vidne om vor tidligere herlighed," sagde pigen. "Byen er meget stolt af det, og en moder, der har mistet sine smukkeste børn, omfatter endnu inderligere dem, hun har tilbage. Jeg tror knapt, du er rig nok til at købe disse levninger."

"Købe!" svarede Lucius med et udtryk af usigelig foragt. "Hvorfor købe, når jeg blot behøver at tage? Jeg vil have denne statue, og den er min, selv om også hele byen Korinth siger Nej til det."

Sporus trykkede advarende sin herres hånd.

"Hvis ikke," fortsatte denne, "den smukke Akté udtaler ønsket om, at denne statue skal blive i hendes fædreland."

"Jeg forstår lige så lidt, hvorledes en sådan magt tilkommer dig som mig, Lucius, men jeg takker dig for det. Lad os beholde disse levninger, romer, og fuldend ikke dine fædres værk. De kom som sejrherrer til landet, men du nærmer dig som ven. Hvad de øvede i grusomhed, ville fra dig være Gudsbespottelse."

"Vær rolig, smukke pige," sagde Lucius. "Jeg finder, at der i Korinth er endnu dyrebarere ting at hente end Lysippos' marmorstatue, som dog kun er af marmor. Da Paris kom til Lakedæmonien, bortførte han ikke Minervas eller Dianas statue, men Helena, den skønneste af spartanerinderne."

Akté slog øjnene ned under det glødende blik, hvormed Lucius betragtede hende. Hun gik videre og trådte ind i byen. Begge romerne fulgte hende.

I Korinth herskede atter den forvirrede travlhed fra længst svundne tider. Forkyndelsen af de lege, der her skulle finde sted, havde samlet deltagere fra hele Grækenland og også fra Sicilien, Ægypten og Asien. I alle huse var der gæster, og de nyankomne havde måske fået svært ved at finde tag over hovedet, hvis ikke Merkur, de rejsendes gud, havde sendt dem den gæstfrie unge pige i møde. Ført af hende skred de over byens torv, hvor alle mulige varer var udstillet i et broget sammensurium: papyrus og linned fra Ægypten, elfenben fra Lybien, læder fra Kyrene, røgelse og myrra fra Syrien, tæpper fra Kartago, dadler fra Fønikien, heste fra Selinunt, keltiberiske sværd, galliske koraller og karfunkler.

Deres vej førte dem over en plads, hvorpå der engang havde stået en statue af Minerva, et mesterværk af Phidias, der af hensyn til den store kunstners minde aldrig var blevet erstattet med en anden. Så bøjede de ind i en gade, der mundede ud på denne plads, og standsede efter nogle få skridt foran en olding, der stod på tærsklen til sit hus.

"Fader," sagde pigen, "her er en gæst, som Jupiter sender dig. Jeg mødte ham, da han gik fra borde, og har tilbudt ham husly."

"Vær velkommen, unge mand med det gyldne skæg," svarede Amykles, idet han med den ene hånd åbnede døren til sit hus og rakte Lucius den anden.

2

Dagen efter, at døren til Amykles' hus havde åbnet sig for den unge romer, sad Lucius, Akté og hendes fader i triklinium, hvor måltidet var serveret, omkring et bord og skulle netop til ved et terningkast at afgøre, hvem der skulle være festens konge. Oldingen og pigen havde tilbudt gæsten den ære, men den fremmede viste kransen tilbage, enten det nu var en tilbøjelighed til overtro, eller det var ærbødighed, der bestemte ham til dette. Der blev da sendt bud efter terninger, og bægeret blev først rakt til Amykles, der gjorde Herkules' kast. Så kom turen til Akté, som traf Vognens kast. Endelig overgik bægeret i den unge mands hånd. Han greb det med synlig utålmodighed, rystede det længe, kastede så skælvende af ophidselse terningen på bordet og udstødte et glædesskrig, da han så resultatet. Det var lykkedes ham at gøre Venus' kast, der slår alle andre.

"Se her, Sporus," råbte han på latin, "Guderne er virkelig med os. Jupiter glemmer ikke, at han er mit hus' overhoved. Herkules', Vognens og Venus' kast! Kan man tænke sig en heldigere sammenstilling for en mand, der vil konkurrere om prisen i brydning, væddekørsel og sang? Lover det mig ikke en tredobbelt sejr?"

"Du er født på en lykkelig dag," svarede ynglingen, "og solen har berørt dig, inden du berørte jorden. Denne gang som altid vil du overvinde dine modstandere."

"Ak," sagde oldingen sukkende, idet han betjente sig af de fremmedes sprog. "Der var en tid, da Grækenland kunne have stillet jævnbyrdige modstandere imod dig. Men det er længe,

siden Mion fra Kroton seks gange blev kronet som sejrherre i brydning ved de Pyliske lege, og atheneren Alkibiades sendte syv vogne til de olympiske lege og hjemførte prisen de fire gange. Med sin frihed har Grækenland også mistet sin kunst og sin kraft, og siden Cicero sender Rom os sine sønner for at fratage os sejrspalmerne. Måtte Jupiter beskytte dig, af hvis stamme du berømmer dig, unge mand! Efter den ære, det ville være at se en af mine landsmænd hjemføre sejren, kender jeg ingen større glæde end, hvis skæbnen ville begunstige min gæst. Så bær da blomsterkronen, til laurbærrene smykker dig!"

Akté gik ud og kom straks tilbage med kransene. Myrte og safran bød hun Lucius, faderen en efeukrans, og selv satte hun liljer og roser på hovedet. En ung slave bragte endnu større kranse, som bordgæsterne lagde om halsen. Så lagde Akté sig til bords på højre side, mens Lucius indtog ærespladsen. Oldingen stod mellem dem begge, frembragte guderne et takoffer og fremsagde en bøn. Så lagde også han sig til bords og sagde til den unge romer:

"Du ser, min søn, at vi følger digternes forskrift: gæsternes antal skal ikke være mindre end gratiernes og ikke større end musernes. Slave, bring den første ret!"

Et rigt forsiret fad blev båret ind. Slaverne stod parate til at adlyde det mindste vink. Sporus lagde sig ved sin herres fødder og bød ham sit lange hår til aftørring af hænderne. Forskæreren begyndte at forvalte sit embede.

Da den anden ret var serveret, og bordfællernes appetit var nogenlunde tilfredsstillet, rettede oldingen sine blikke på Lucius og betragtede med et udtryk af velvilje det smukke

ansigt, som det blonde hår og det gyldne skæg gav et fremmedartet udseende.

"Du kommer fra Rom?" begyndte han da.

"Ja, min fader," svarede den unge mand.

"Direkte?"

"Jeg indskibede mig i Ostia."

"Vågede Guderne stadig over den guddommelige kejser og hans moder?"

"Stadig."

"Forbereder kejseren et krigstog?"

"Intet folk har for øjeblikket rejst sig imod ham. Kejseren er verdens herre og har givet den den fred, der lader kunsten blomstre. Han har lukket Janus' tempel og grebet til lyren for at prise Guderne."

"Og frygter han ikke, at andre regerer, mens han synger?"

"Åh!" udbrød Lucius med sammentrukne bryn. "Siger man også i Grækenland, at Cæsar er et barn endnu?"

"Nej, men man frygter, at han er for lang tid om at blive til mand."

"Jeg troede, at han havde anlagt mandstoga ved Britannicus' begravelse?"

"Britannicus havde allerede lang tid i forvejen været dømt til døden af Agrippina."

"Ja, men Cæsar dræbte ham, det kan jeg garantere dig for, ikke sandt, Sporus?"

Ynglingen hævede hovedet og smilede.

"Hvad for noget, har han myrdet sin broder?" udbrød Akté ængsteligt.

"Han har fuldbragt, hvad hans moder ønskede. Hvis du ikke ved det, pige, så spørg din fader, der er så bevandret i disse ting, og vid også, at Messalina sendte en soldat, der skulle myrde Nero i vuggen. Da han netop skulle til at udføre det dødbringende slag, fo'r to slanger frem fra drengens seng og skræmte soldaten på flugt. Nej, min fader, Nero er ingen nar som Claudius eller et dyr som Caligula, ingen kryster som Tiberius eller en komediant som Augustus."

"Min søn," sagde oldingen forskrækket, "vogt dig, at du ikke fortørner guderne."

"Herlige guder, ved Herkules!" udbrød Lucius, "som kun adskiller sig fra andre mennesker ved, at de besidder deres laster og jammerligheder til overmål."

Et øjeblik herskede der dyb stilhed efter disse gudsbespottelige ord. Amykles og Akté så forundret på deres gæst. Den afbrudte underholdning var endnu ikke kommet i gang igen, da en slave trådte ind og meldte, at et bud fra prokonsulen Gnejus Lentulus ventede derude. Oldingen spurgte, om buddet var sendt til ham eller til hans gæst. Det vidste slaven ikke besked om og førte liktoren ind.

Han kom på den fremmedes vegne. Prokonsulen havde hørt om skibets ankomst til havnen og erfaret, at dets herre ville konkurrere ved legene. Nu lod han ham sige, at han kunne komme til regeringspalæet, indtegne sit navn på deltagerlisten og opgive, hvilken pris han efterstræbte af de tre. Oldingen og Akté havde rejst sig for at erfare prokonsulens befaling, men Lucius hørte til uden at forandre sin bekvemme stilling. Da liktoren havde sluttet, tog Lucius en med voks overtrukket elfenbenstavle frem af brystlommen, skrev nogle linjer på den

med en stift, trykkede sin rings sten derunder og overgav liktoren svaret med ordre til at bringe det til Lentulus. Denne var forbavset over dette og tøvede et øjeblik. Da affærdigede Lucius ham med en bydende håndbevægelse, og soldaten bukkede og gik. Nu klappede Lucius i hænderne for at kalde sin slave til sig, rakte ham sit bæger, som mundskænken fyldte, drak på værtens og hans datters vel og overlod Sporus resten.

"Unge mand," afbrød oldingen tavsheden, "du kalder dig romer, men jeg kan næppe tro på det. Hvis du havde levet i kejserstaden, ville du bedre have lært at adlyde kejserlige stedfortræderes befalinger. Prokonsulen er uindskrænket herre her og har samme anseelse som Claudius Nero i Rom."

"Har du glemt, at guderne ved festens begyndelse har ligestillet mig med kejseren, idet de valgte mig til festens konge? Har du nogensinde set en konge stige ned fra sin trone for at efterkomme en prokonsuls befalinger?"

"Så har du altså vægret dig?" spurgte Akté forskrækket.

"Nej, men jeg har skrevet til Lentulus, at han kunne ulejlige sig herhen, hvis han havde lyst til at erfare mit navn og den hensigt, der har ført mig til Korinth."

"Og tror du, han vil komme?" spurgte oldingen.

"Uden tvivl," sagde Lucius.

"Her til mit hus?"

"Hører du?" sagde Lucius.

"Hvilket?"

"Han er her og banker på døren. Jeg kender lyden af liktorknippet. Luk op, min fader, og lad os være alene."

Oldingen rejste sig forundret og gik selv til døren, og Akté fulgte ham. Lucius rørte sig ikke fra sit leje.

Han havde ikke taget fejl. Det var Lentulus selv, og hans sveddryppende pande bevidnede, med hvilken iver han havde fulgt den fremmedes indbydelse. Han spurgte i en ophidset tone, hvor den ædle Lucius var at finde. Da man viste ham rummet, hvor han opholdt sig, lagde han sin toga fra sig og gik ind i triklinium, som lukkede sig efter ham, og hvis døre liktorerne bevogtede. Ingen erfarede, hvad der skete ved dette møde. Først efter et kvarters forløb forlod prokonsulen huset, og Lucius sluttede sig med roligt smilende ansigt til Amykles og Akté, som vandrede op og ned i søjlehallen.

"Min fader," sagde han, "aftenen er skøn. Vil du ikke ledsage din gæst op til borgen, hvorfra man skal have en vidunderlig udsigt? Jeg er nysgerrig efter at se, om kejserens befalinger er blevet udført. Da han hørte, at der skulle fejres lege i Korinth, sendte han den berømte statue af Venus tilbage, for at gudinden skulle være de romere nådige, der måtte deltage i legene".

"Ak, min søn," sagde Amykles, "jeg er desværre for svag til at tjene som fører på bjerget. Men her er Akté, letfodet som en nymfe. Hun vil ledsage dig."

"Jeg takker dig, min fader. Det vovede jeg ikke at bede om, da jeg frygtede, at Venus kunne blive skinsyg på din datters skønhed og hævne sig for den på mig. Da nu du selv tilbyder mig den gunst, har jeg mod til at antage den."

Akté smilede rødmende. På et tegn af faderen hentede hun sine slør og kom tilbage så ærbart tilhyllet som en romersk matrone.

"Har min søster gjort et højtideligt løfte," spurgte Lucius, "eller er hun, uden at jeg vidste det, præstinde for Minerva,

Diana eller Vesta?"

"Nej, min søn," sagde oldingen, idet han tog hans arm og førte ham til side, "men som du ved, er Korinth kurtisanernes by. Som minde om, at deres forbøn reddede byen ved Xerxes' erobring af den, har vi ladet dem forevige i et maleri ligesom athenienserne deres helte efter slaget ved Marathon. Siden har vi altid sørget for ikke at mangle dem, og vi køber dem i Byzans, på de græske øer og selv i Sicilien. De er lette at kende på deres utilhyllede ansigt og blottede barm. Berolig dig, Akté er ikke præstinde for Minerva, heller ikke for Diana eller Vesta, men hun er bange for, at man skal tage hende for en discipel af Venus."

Så fortsatte han med hævet stemme:

"Gå, mine børn, og du, min datter, vis vor gæst fra bjergets top alle de steder, som Grækenlands store minder er knyttet til. Det eneste gode, som slaven beholder, og som herren ikke kan tage fra ham, er erindringen fra den tid, da han var fri."

Lucius og Akté begav sig på vej. Efter nogle få skridt havde de nået den nordlige byport og bøjede ind på den vej, der førte til borgen. Skønt denne tilsyneladende kun lå fem hundrede skridt fra byen, gjorde vejen så mange bøjninger, at det tog dem næsten en time at komme derhen. To gange standsede Akté på vejen, den ene gang for at vise sin ledsager Medeas børns grav, den anden, da de var på det sted, hvor Bellerophon modtog Pegasus af Minerva. Endelig kom de til borgen og bemærkede ved indgangen til et tempel Venus' statue i strålende udsmykning. På dens højre side var kærlighedens symbol anbragt, på venstre solgudens, som først blev tilbedt i Korinth. Lucius bøjede sig ned og forrettede sin bøn.

Efter således at have udført deres religiøse pligt slog de unge mennesker ind på en fodsti, der tværs igennem den hellige lund førte til bjergets top. Korintherinden skred foran ligesom Venus, da denne førte Æneas på vejen til Kartago, og Lucius fulgte tæt efter hende og indåndede den duft, der strømmede fra hendes hår. Ved udgangen fra byen havde hun slået sløret tilbage og uagtsomt ladet det glide ned over skuldrene. Fra tid til anden vendte hun hovedet, og da slugte han med strålende øjne det henrivende ansigt, som under gangen var blevet behageligt oplivet, og den jomfruelige barm, der af åndedraget hævede og sænkede sig under den let tilhyllende tunika.

Jo højere de steg, desto mere udvidede panoramaet sig. Endelig da de nåede helt op til toppen, blev Akté stående under et morbærtræ, til hvis stamme hun lænede sig for at hente vejret.

"Her er vi ved målet," sagde hun til Lucius. "Hvad mener du om denne udsigt? Er den ikke på højde med Neapels?"

Romeren nærmede sig uden at svare, slyngede sin arm om en af træets grene for at støtte sig, og i stedet for at se ud over landskabet betragtede han Akté med så elskovsglødende blikke, at pigen følte en blussende rødme stige til kinderne, og for at skjule sin forvirring skyndte hun sig at tale videre:

"Se imod øst! Skønt tusmørket allerede er begyndt at sænke sig, er Athens borg synlig der som et hvidt punkt, og forbjerget Sunium tegner sig som en lansespids imod bølgernes azurblå. Nærmere ved os hæver der sig midt i det Saroniske hav en strygejernsformet ø, det er Salamis, hvor Æschylos kæmpede, og Xerxes blev slået. Længere mod syd i retning mod Korinth, omkring to hundrede stadier herfra, er Nemea, hvor Herkules

dræbte løven, hvis hud han altid førte med sig som sejrstegn. Der i det fjerne ved foden af bjergkæden, som begrænser horisonten, ligger Epidaurus, der var Æskulap så dyr, og længere tilbage Argos, kongernes konges hjem. I vest, helt dykket i den nedgående sols guldglans, bemærker du Samos og Ithaka ved enden af det rige Sicyon og hinsides den blå linje, som havet danner, som der ser ud som en skystribe.

Når du så vender ryggen mod Korinth og ser mod nord, har du til højre Cytheron, hvor Ødipus blev udsat, til venstre Leuktra, hvor Epaminondas slog lakedæmonierne, og over for os Plataes, hvor Aristides og Pausanias besejrede perserne. Mere ind imod midten ved enden af den bjergkæde, der løber til Ætolien, er Helikon med sine cedre, myrter og laurbærlunde, og Parnasset med sine to sneklædte tinder, mellem hvilke den Kastaliske kilde flyder, som af muserne fik den vidunderkraft, der forlener dem, der drikker af den, med digtergaver."

"Ja," sagde Lucius, "dit fædreland er de store erindringers land, og det er trist, at ikke alle dets børn bevarer dem med samme troskab som du, unge pige. Men trøst dig, selv om Grækenland ikke mere er herskerinde ved magt, så vil det dog stadig herske ved skønheden, og der gives intet herredømme, der er mildere, og samtidig uimodståeligere."

Akté greb efter sit slør, men Lucius holdt hendes hånd tilbage. Korintherinden skælvede, men havde ikke kraft til at trække den til sig. Hun følte, hvorledes en let sky lagde sig for hendes øjne, hendes knæ vaklede, og hun lænede sig til morbærtræets stamme for ikke at falde.

Det var en sådan herlig aftenstund, hvor dagens herredømme er brudt, men natten dog ikke har sejret fuldt.

Skumringen, der lå over den østlige horisont, hyllede arkipelaget og Attika i skygger, mens på den anden side det Joniske hav med sine ildfarvede bølger og den guldstrålende himmel flød ud i hinanden og kun syntes adskilt af solen, der nu så ud som et stort skjold, der var gjort glødende ved essen, og hvis nederste ende begyndte at opløse sig i vandet. I det fjerne hørtes dæmpet byens larm som en bisværms summen. Enhver støj forstummede efterhånden i bjerg og dal. Kun her og der tonede den ensformige sang af en hyrde fra Gytheron eller råbet fra en skipper, der trak sin båd på land ved det Saroniske hav eller i bugten ved Crissa. Insekterne begyndte at summe i græsset, og tusinder af ildfluer sværmede som lysende gnister gennem den stille aftenluft. Man følte, at naturen, udmattet af sit dagsværk, efterhånden sank hen i slummer, og at alt om få øjeblikke ville blive stille for ikke at forstyrre dens velgørende ro.

Også de unge mennesker overlod sig til denne stemning, der svarede til deres egne følelser, og var blevet tavse, indtil der pludselig fra havnen ved Lesche trængte et så ejendommeligt skrig gennem luften, at Akté skælvede. Romeren vendte hurtigt hovedet og så ned mod stranden, hvor hans skib gyngede på voverne som en gylden nøddeskal. Grebet af angst ville den unge pige flygte imod byen, men Lucius holdt hende tilbage. Uden et ord føjede hun sig, og som besejret af en højere magt støttede hun sig atter til træet eller snarere til hans arm, som han, uden at hun havde bemærket det, havde lagt om hendes liv. Hun lod hovedet synke bagover og stirrede under de halvtlukkede øjenlåg mod himlen, mens hendes læber stod let åbne.

Lucius betragtede henrykt den fortryllende skikkelse, der hvilede i hans arm, og skønt hun følte, hvorledes romerens øjne omfattede hende med sine svidende stråler, havde hun ikke kraft til at rive sig løs, før et nyt skrig, meget nærmere og skrækkeligere end det første, lød gennem den stille aften og kaldte Akté tilbage til bevidstheden.

"Lad os flygte, Lucius," råbte hun ude af sig selv. "Det er et eller andet vildt dyr, der løber rundt i bjergene. Lad os flygte. Vi behøver blot at løbe gennem den hellige lund, så er vi i Venus' tempel eller i borgen. Kom, Lucius, kom!"

Lucius smilede.

"Er Akté bange, når jeg er hos hende? Jeg føler kun, at for Aktés skyld kunne jeg kæmpe mod alle de uhyrer, som Theseus, Herkules og Kadmus har bekæmpet."

"Så ved du, hvad det er for en lyd?" spurgte den unge pige skælvende.

"Ja," svarede Lucius smilende, "det er en tigers brøl."

"Jupiter!" skreg Akté og flygtede i romerens arme. "Jupiter, beskyt os!"

I samme øjeblik rystedes luften af et endnu forfærdeligere tredje skrig lige i nærheden. Lucius svarede med et lignende råb, og straks efter brød en tigerinde frem af buskadset, standsede et øjeblik, idet den rettede sig op på bagpoterne, som om den var i vildrede med, hvilken vej den skulle tage. Lucius lod en svag fløjten høre. Det mægtige dyr skilte myrte- og oleanderbuskadset som en hund tågen og styrtede med et glædeshyl løs på ham. Samtidig følte den unge romer korintherindens vægt tynge sin arm. Hun var sunket om afmægtig og halvdød af skræk.

Da Akté kom til bevidstheden igen, befandt hun sig i Lucius' arme. Tigerinden hvilede ved hendes fødder, og strøg sit skrækkelige hoved, hvori øjnene lyste som karfunkler, kælent mod sin herres knæ. Ved dette syn skjulte pigen sit ansigt ved den elskedes skulder, halvt af skræk, halvt af skam, og strakte hånden ud efter sit bælte, som hun havde tabt, og som lå på jorden et par skridt borte. Lucius forstod denne bevægelse af kyskhed, løste den tykke guldring fra tigerindens hals, endnu med et stykke af den sønderrevne kæde hængende ved, og fæstede den om livet på sin unge venindes sarte, smidige skikkelse.

Så samlede han bæltet op, bandt dets ene ende om dyrets hals og gav pigen den anden ende i den skælvende hånd. Så gik de tavse tilbage til byen. Akté støttede sig med den ene hånd til Lucius' skulder, med den anden førte hun den tamme, lærevillige tigerinde, der havde indgydt hende så stor frygt.

Ved indgangen til byen mødte de den nubiske slave, som havde fået befaling til at vogte tigerinden. Han havde fulgt den i land, men havde tabt den af syne i det øjeblik, da dyret fik færten af sin herre og satte efter ham i retning af borgen. Da han fik øje på Lucius, kastede han sig på knæ for ham og bøjede hovedet for at modtage sin straf, som han selv vidste, han havde fortjent. Men Lucius var i dette øjeblik for lykkelig til at være grusom, så meget mere som Akté så på ham med bønligt hævede hænder.

"Rejs dig, Lybikus," sagde romeren. "Denne gang skal det være dig tilgivet, men pas for fremtiden bedre på Phøbe. Du er skyld i, at denne skønne nymfe fik en sådan forskrækkelse, at hun troede, hun skulle dø. Nu, min Ariadne, overgiv din

tigerinde til sin vogter. Jeg vil spænde dig et par for en vogn af guld og elfenben og således føre dig gennem landet, og man skal ære dig som en gudinde."

"Gå, Phøbe, gå, det er godt."

Men tigerinden ville slet ikke gå med vogteren. Den blev stående foran Lucius, rejste sig på bagpoterne og lagde forpoterne på hans skuldre og slikkede ham med tungen, idet den frembragte kælne lyde.

"Ja, ja," sagde Lucius halvhøjt, "du er et ædelt dyr. Når vi kommer tilbage til Rom, skal du få en smuk kristen slavinde og hendes børn at spise. Gå nu, Phøbe, gå!"

Tigerinden adlød, som om den havde forstået det blodige løfte, og fulgte Lybikus, dog ikke uden endnu tyve gange at vende hovedet om efter sin herre. Først da denne var forsvundet gennem byporten med den blege, skælvende Akté, besluttede den sig til uden modstand at opsøge det gyldne bur, som den beboede om bord på skibet.

I sin værts forhal traf Lucius husslaven, der ventede på ham for at føre ham til soveværelset. Den unge romer trykkede Aktés hånd og fulgte slaven, der gik foran ham med en lampe for at lyse for ham. Den smukke korintherinde gik, som hun plejede, ind for at sige godnat til sin fader. Da denne så hende så bleg og ophidset, spurgte han, hvad der fejlede hende.

Da fortalte hun, hvilken skræk Phøbe havde forårsaget hende, og hvor lydigt dette skrækkelige dyr var over for Lucius' mindste vink. Oldingen var et øjeblik eftertænksom, å blev han urolig og sagde:

"Hvad er det for et menneske, der leger med tigre, foreskriver prokonsuler sine befalinger og spotter guderne?"

Akté kyssede med sine kølige, blege læber oldingens pande. Hun vovede næppe at berøre faderens hvide hår. Så trak hun sig tilbage til sit værelse. Ganske henrevet af dagens oplevelser vidste hun ikke mere, om det havde været en drøm eller virkelighed, og hun greb sig med hænderne til kroppen for at overbevise sig om, at hun var vågen. Da følte hun den gyldne halsring, der erstattede hendes jomfruelige bælte. Da hun holdt denne op til lyset, læste hun disse ord, der fyldte hendes tanker:

"Jeg tilhører Lucius."

3

I løbet af den følgende nat blev der bragt ofre. Templerne var smykket med blomsterguirlander som til de store nationale fester. Så snart de hellige ceremonier var bragt til ende, styrtede folk til arenaen, skønt klokken kun var ét om morgenen, så heftigt var ønsket om at se de lege, som tilbagekaldte erindringen om tiden for Grækenlands storhed og glans.

Amykles var blandt de otte udvalgte kampdommere, og i denne egenskab havde han fået reserveret plads over for den romerske prokonsuls. Han ankom først i sidste øjeblik, før legene begyndte. Ved indgangen traf han Sporus, der ville opsøge sin herre, men som vagten ikke ville indlade, da den på grund af hans hvide ansigt, sarte hænder og skødesløse gang tog ham for en kvinde, og en gammel lov, der atter var trådt i kraft, dømte enhver kvinde til døden, der vovede at overvære lege, hvor atleterne kæmpede nøgne. Oldingen gik i borgen for ynglingen, og denne kunne nu indhente sin herre efter den lille forsinkelse.

Arenaen var som en bikube. Fra oven til neden sad tilskuerne tæt sammentrængt i rækkerne. Indgangene syntes lukkede af en levende mur, og hele murkronen var forhøjet af en række stående tilskuere, der holdt hinanden fast, og hvis eneste støttepunkter var de gyldne bjælker, som stod ti fod fra hinanden og bar velarium. Mange sværmede endnu som bier om indgangene til dette uhyre skib, som ikke alene havde opslugt hele Korinths mandlige befolkning, men også de tilrejsende fra hele verden, der var kommet til festen.

Kvinderne ventede ved byportene eller på murene, til sejrherrens navn blev udråbt.

Da Amykles havde taget plads, var kampdommernes antal fuldt. Nu rejste prokonsulen sig og erklærede i Cæsar Nero, den romerske kejsers og verdens herres navn legene for åbnet. Disse ord blev optaget med levende bifald, og alles øjne vendte sig mod den port, hvor de syv kæmper ventede. Kun to af dem var fra Korinth. De fem andre var en thebaner, en syrakusaner, en sybarit og to romere.

De to korinthere var tvillingbrødre. De trådte ind arm i arm, bar samme slags tunika og lignede hinanden både i ansigt, holdning og størrelse i den grad, at alle ved synet af dem klappede i hænderne.

Thebaneren var en ung hyrde, som engang, da han vogtede sin hjord, havde set en bjørn komme hen imod sig. Uden våben havde han stillet sig over for bjørnen, og skulder imod skulder havde han udkæmpet en voldsom brydekamp med sin frygtelige modstander, indtil han var gået af med sejren. Til erindring om dette bar han dyrets hud om skuldrene, mens hovedet tjente ham til kabuds og indrammede hans solbrændte ansigt med de hvide tænder.

Syrakusaneren havde givet et ikke mindre forbavsende bevis på sine kræfter. En dag, da hans landsmænd bragte Jupiter et offer, blev den dertil udvalgte tyr ikke rigtigt ramt, men styrtede sig, kranset med blomster og smykket med de hellige bånd, rasende løs på mængden. Den havde allerede trampet flere mennesker ned, da syrakusaneren greb den i hornene, som han med mægtig kraft bøjede ud fra hinanden, tvang dyret

ned på siden og holdt det der fast under sig så længe, at en lejesvend kunne få stødt det kniven i struben.

Også den unge sybarit, der længe ikke havde været sig sine kræfter bevidst, var kommet til klarhed over dem ved en ikke mindre eventyrlig lejlighed. På purpurpuder svælgede han engang med sine venner i et overdådigt måltid, da der pludselig lød gennemtrængende skrig fra gaden. To fyrige heste var blevet sky og løb løbsk foran en vogn, som truede med at bryde sammen ved det første gadehjørne. I vognen sad hans elskede. Uden at betænke sig et sekund sprang han ud af vinduet, greb fat i vognen bagi og holdt den med en sådan kraft, at hestene standsedes, stejlede, og den ene styrtede. Lykkelig greb den unge mand sin elskede i sine arme. Hun var besvimet, men i øvrigt uskadt.

Af de to romere var den ene en professionel bryder, der allerede havde vundet mange ærefulde sejre. Den anden var Lucius.

Dommerne lagde syv sedler i en urne. To var mærket A, to B, to C og den sidste D. Således skulle skæbnen danne tre par, mens den sidste var oversidder og skulle kæmpe med sejrherrerne fra de indledende kampe. Prokonsulen blandede selv sedlerne, de syv brydere trådte frem, hver af dem greb i urnen, trak en seddel og overgav den til legenes overdommer. Tilfældet ville, at begge korintherne trak A, thebaneren og syrakusaneren B, sybaritten og atleten C og Lucius D. Kæmperne, der endnu ikke vidste, i hvilken rækkefølge de skulle mødes, klædte sig af. Kun Lucius forblev indhyllet i sin kappe. Prokonsulen kaldte begge A'erne frem, og straks sprang de to brødre ind midt i arenaen. Da de stod over for hinanden,

udstødte de begge et skrig af overraskelse, som forsamlingen besvarede med en forbavset mumlen. Kun et øjeblik stod de tøvende, så omfavnede de broderligt hinanden. Fra tilskuerpladsen lød over alt enstemmigt bifald, og under den støjende hyldest, som broderkærligheden havde fremkaldt, trak de to unge mænd sig tilbage for at overlade deres rivaler valpladsen. Arm i arm som Kastor og Pollux var de tilskuere til de kampe, de selv skulle have deltaget i.

Nu kom turen til det andet par. Thebaneren og syrakusaneren nærmede sig. Bjørnedræberen og tyretæmmeren målte hinanden med øjnene. Så styrtede de sig pludselig løs på hinanden. I løbet af et øjeblik var deres legemer så sammenslyngede, at de rullede rundt på jorden som en knortet, uformelig træstamme, som naturen havde dannet i et lunefuldt øjeblik og en lynstråle væltet omkuld. I et minut kunne man intet skelne i den tykke støvsky, men når denne lettede lidt, syntes udsigterne aldeles lige, for snart var den ene øverst, snart den anden. Endelig lykkedes det thebaneren at vinde overhånd. Han stemte sit knæ mod syrakusanerens bryst og omklamrede hans hals som med en jernring. Så voldsomt kværkede han ham, at han måtte skynde sig at hæve sin hånd som tegn på, at han erklærede sig for overvundet.

Det enstemmige bifald, som afgørelsen af den første kamp fremkaldte, beviste, med hvilken begejstring grækerne fulgte skuespillet. Under tre gange gentagne jubelråb tog sejrherren plads under prokonsulens loge, mens hans modstander nedslået vendte tilbage til indgangshallen, hvorfra det tredje par kom frem.

Et prægtigt syn var det for tilskuerne, da de tog deres klæder af og af slaverne blev indgnedet med olie. Disse to af naturen så forskelligt dannede mænd var repræsentanter for to af oldtidens smukkeste typer, Herkules og Antinous, atleten med sit korte hår og sine brune, muskuløse lemmer og sybaritten med de bløde hårlokker og de hvide, rundede kropsformer.

Grækerne, der var så modtagelige for legemlige fortrin og nærede en sværmerisk tilbedelse for legemlig fuldkommenhed, lod en beundringsmumlen høre, som fik de to modstandere til at se op på samme tid. Deres stolte blikke mødtes som lyn, og uden at vente, til forberedelserne var tilendebragt, rev de sig løs fra slaverne og gik hinanden i møde. I en afstand af tre-fire skridt betragtede de på ny opmærksomt hinanden, og hver af dem erkendte en værdig rival i sin modstander, for den enes øjne fik pludselig et udtryk af mistro, den andens af list.

Så greb de hinanden i armene og pressede panderne mod hinanden som kæmpende tyre. Således prøvede de først kræfter, idet de ville tvinge hinanden til at vige. Men begge blev ubevægeligt på deres plads som to statuer, hvis liv kun forrådtes af den fortsatte svulmen af musklerne, der truede med at sprænges. Efter et minuts forløb trak de sig begge tilbage, rystede de sveddryppende hoveder og trak støjende vejret som dykkere, der vendte tilbage til havets overflade.

En kort pause fulgte, så gik de to modstandere atter løs på hinanden. Denne gang greb de begge efter kroppen. Om det nu var, fordi sybaritten ikke var så fortrolig med denne kampmåde, eller fordi han følte sig overlegen, så overlod han sin modstander fordelen ved undertaget, idet han lod sig gribe under armene. Øjeblikkeligt løftede atleten ham i vejret, men

bøjet under vægten måtte han tage tre skridt tilbage, og ved denne bevægelse nåede sybaritten atter jorden med fødderne, samlede al sin kraft og bragte den allerede vaklende atlet til fald. Man så ham næppe berøre jorden, før han med overnaturlig kraft og lethed var oppe, og sybaritten opnåede ingen fordel.

Kampen var altså stadig uafgjort. Med fornyet hårdnakkethed gik de to modstandere løs på hinanden, mens der omkring arenaen herskede den dybeste stilhed. Man havde kunnet tro, at de tredive tusinde tilskuere var af sten som trinene, de sad på. Kun fra tid til anden, når lykken begunstigede den ene eller den anden af bryderne, trængte en flygtig mumlen frem fra tilskuerskarerne, og en let bevægelse blev synlig i mængden ligesom i en kornmark, når aksene bøjer sig for vinden.

Endelig mistede de to modstandere for anden gang ligevægten og lå på arenaens grund. Denne gang havde atleten overhånd, men det ville kun have betydet en ringe fordel, hvis han ikke foruden sin forbavsende kraft fuldstændig havde behersket alle kunstgreb. Det lykkedes således for ham at holde sybaritten nede i den stilling, som han selv i forvejen havde befriet sig fra. Som en slange omslynger og knuser sit bytte, inden den fortærer det, slyngede han sine arme og ben om modstanderen med en sådan dygtighed, at han fuldkommen lammede dennes bevægelser, og pande mod pande tvang han ham til med baghovedet at berøre jorden, hvad der for dommerne var det afgørende kendetegn på nederlaget.

Nu brød en ubeskrivelig bifaldsstorm løs, og skønt sybaritten var besejret, kunne han skrive en ikke ringe del af det på sin

regning. Hans nederlag havde jo været så nær ved sejr, at ingen fandt på at regne ham det til skændsel. Uden forlegenhed eller skam gik han tilbage til indgangen – han havde tabt sejrskransen, men ellers intet.

Der blev altså to sejrherrer for Lucius at kæmpe med. Alle øjne rettede sig mod romeren, der lænet til en søjle og indhyllet i sin kappe havde været en kold og ubevægelig tilskuer til de foregående kampe. Først nu lagde man mærke til hans bløde, næsten feminine træk, det lange, blonde hår og det tynde gyldne skæg, der næppe nok dækkede den underste halvdel af hans ansigt. Alle smilede over den svage modstander, der ville være så dum at stride med den stærke thebaner og den fremragende atlet om sejrspalmen.

Lucius følte af den mumlen, der hævede sig fra forsamlingen, hvorledes den almindelige stemning var. Uden at bekymre sig om det trådte han nogle skridt frem og lod sin kappe falde. Da bemærkede man, at dette Apollonhoved sad på en kraftig hals og mægtige skuldre, denne hvide hud, der kunne beskæmme en tjerkesserinde, var overstrøet med brune pletter som en panters skind.

Thebaneren så overlegent på sin nye modstander, men atleten veg forbløffet nogle skridt tilbage. Nu kom Sporus til, gød en flaske vellugtende olie over sin herres skuldre og gned med et stykke purpur hele hans krop ind i den.

Thebaneren skulle først kæmpe. Fuld af utålmodighed over, at forberedelserne varede så længe, gik han Lucius et skridt i møde, men denne strakte med en befalende gebærde hånden ud imod ham til tegn på, at han endnu ikke var rede, og i samme øjeblik lød prokonsulens stemme:

"Vent!"

Den unge romer var nu indsalvet og manglede kun at rulle sig i arenaens sand, som det var sædvane. I stedet for bøjede han det ene knæ, og over hans skuldre hældte Sporus en sæk sand, som var hentet ved bredden af floden Chrysorrhoas og blandet med guldstøv. Efter denne sidste forberedelse rejste Lucius sig og åbnede armene som tegn på, at han var parat til kampen.

Thebaneren nærmede sig fuld af selvtillid, og Lucius lod ham roligt komme hen til sig. Men i det øjeblik, da de grove hænder greb efter hans skuldre, skød hans øjne et frygteligt lyn, og han udstødte et skrig, der mindede om et rovdyrs brøl. I det samme lod han sig falde ned på det ene knæ, slog sine stærke arme om hyrdens liv neden for ribbenene, men oven for hofterne, og lagde armene over kors på modstanderens ryg, pressede ham ind mod sit bryst og rejste sig pludseligt op, idet han løftede kolossen fra jorden.

Denne bevægelse blev udført så hurtigt og dygtigt, at thebaneren hverken fik tid eller kraft til modstand og således ufrivilligt kom til at svæve over sin modstanders hoved, hvor han kunne gribe med hænderne i luften. Nu så tilskuerne Herkules' kamp med Antæus i forny skikkelse. Thebaneren støttede sine arme på Lucius' skuldre, og idet han anspændte sine muskler til det yderste, forsøgte han at bryde den kæde, der omsluttede ham. Men alle anstrengelser var forgæves. Uden virkning slyngedes hans ben om modstanderens lænder som to slanger – den nye Laokoon blev sejrherre. Jo mere thebaneren anstrengte sig, desto stærkere syntes den skruestik at presse sig sammen om ham, Lucius holdt ham fast i.

Ubevægelig stod Lucius på det samme sted, uden synlig ophidselse eller anstrengelse. Stadig pressede han modstanderens bryst mod sit hoved, som om han ville lytte til det hendøende åndedrag, og stadig pressede han ham fastere, idet hans kræfter syntes at vokse til det helt overnaturlige.

Endnu nogle minutter, og tilskuerne kunne se tegnene på den begyndende dødskamp indtræde hos thebaneren. Først drev dødens sved ned af hans pande og ned af kroppen, hvor den vaskede støvet af, så blev ansigtet purpurrødt, en rallen lød fra brystet, benene løste sig fra modstanderens krop, armene og hovedet faldt tilbage, og en stærk blodstrøm vældede ud af hans mund og næse. Endelig åbnede Lucius armene, og thebaneren faldt afmægtig og som en livløs masse til hans fødder.

Intet jubelråb og ingen bifaldsstorm hilste denne sejr. Mængden var beklemt og forblev stille og stum. Ikke at der var noget at udsætte på sejren, nej, alt var foregået i overensstemmelse med kampens regler, intet slag var ført, og Lucius havde åbent og ærligt besejret sin modstander. Selv om intet bifald ytrede sig, var tilskuernes interesse for skuespillet ikke derfor blevet ringere.

Efter at den overvundne var blevet båret ud af slaverne, vendte alle blikke sig til atleten, som ved den kraft og dygtighed, han havde vist i den foregående kamp, lovede at blive Lucius en farlig modstander. Men den almindelige forventning blev sørgeligt skuffet. I det øjeblik Lucius forberedte sig til den næste kamp, nærmede atleten sig med ærbødig mine, bøjede knæ for Lucius og hævede hånden til tegn på, at han erklærede sig for besejret.

Denne handlemåde og den ham derved viste hyldest syntes slet ikke at være nogen overraskelse for Lucius. Uden at række atleten hånden og uden at bede ham rejse sig så han sig om i kredsen, som om han ville spørge den forundrede mængde, om der iblandt den fandtes noget menneske, der ville vove at gøre ham sejren stridig. Imidlertid var der ingen, der rørte sig, og ingen sagde et ord.

Under den dybeste stilhed gik Lucius hen til estraden, foran prokonsulen, der rakte ham sejrskransen. Først i dette øjeblik kom enkelte bifaldsråb til udbrud, men det var let at se, at de udelukkende stammede fra skibsmandskabet, som Lucius bragte med sig.

Alligevel var den følelse, der beherskede mængden, slet ikke den unge romer ugunstig. Denne overnaturlige styrke parret med en sådan ungdom erindrede stærkt om helteepokens vidundere. Navnene Theseus og Phirithous svævede på alles læber, og skønt ingen udtalte tanken højt, var enhver tilbøjelig til at tro på en halvguds tilstedeværelse. Endelig bidrog også den almindelige hyldning og gladiatorens forhastede underkastelse til at støtte denne tanke.

Da sejrherren forlod arenaen, idet han med den ene arm støttede sig til Amykles, med den anden til Sporus' skulder, fulgte en tæt sammentrængt mængde ham lige til hans værts hus, men mængden var stille og frygtsom, så at man snarere ville tage optoget for en ligbegængelse end for et triumftog. Ved byporten ventede kvinderne, som ikke havde kunnet overvære kampene, sejrherren med laurbærgrene i hænderne.

Lucius' blik søgte Akté blandt hendes fællers rækker, men enten det nu var frygt eller blufærdighed, der holdt hende

tilbage, så var hun der ikke, og Lucius søgte hende forgæves.

Så fordoblede han sine skridt i håb om, at den unge korintherinde ventede ham på dørtærsklen til det hus, som hun to dage før havde åbnet for ham. Hurtigt gik han over pladsen, hvor han havde gået ved hendes side, og gennem den gade, hvor hun havde ført ham, men ingen krans og ingen blomsterguirlander smykkede den gæstfrie dør. Heftigt sprang Lucius over tærsklen og styrtede ind i forhallen, efter at han for længst havde ladet den gamle bag sig. Hallen var tom, men gennem en dør, der førte ind til stueetagen, så han den unge pige ligge på knæ foran en statue af Diana, lige så bleg og ubevægelig som marmorbilledet, hun tilbad. Stille trådte Lucius hen til hende og satte på hendes hoved den sejrskrans, han lige havde erobret. Akté udstødte et skrig og vendte sig om. Da sagde romerens stolte, strålende øjne hende mere end kransen, der var faldet ned for hendes fødder, at han havde vundet den første af de tre sejrspalmer, som han var kommet til Grækenland for at hjemføre.

4

Den næste dag prangede Korinth fra tidlig morgen i festlig pragt. Væddeløbene, der nu skulle finde sted, blev tillagt den største betydning, selv om de ikke var de ældste lege. Kun de blev fejret i gudebilledernes nærværelse. Disse var den foregående nat blevet samlet i Jupiters tempel, der lå i den østlige del ved Lescheporten. Da væddeløbsbanen lå på den modsatte side over for havnen ved Crissa, skulle de bæres i festlig procession gennem hele byen.

Klokken ti om formiddagen, hvilket efter romersk tidsregning vil sige den fjerde dagtime, satte toget sig i bevægelse, med prokonsulen Lentulus i spidsen. I en triumfators gevandt stod han på sin vogn. Efter ham fulgte de fornemme patricieres sønner, unge mennesker i alderen fra fjorten til femten år, på prægtige heste med skarlagenrøde, guldbroderede dækkener. Derefter kom konkurrencedeltagerne med den foregående dags sejrherre, Lucius, i spidsen, I en grøn tunika kørte han sin vogn af guld og elfenben med et pragtfuldt, snehvidt firspand, som han styrede med purpurtømmer.

På hans hoved søgte man forgæves sejrskransen. I dens sted strålede om hans pande en guldring, som lignede den, kunstnerne omkranser solgudens pande med. For at fuldstændiggøre hans lighed med denne gud var også hans skæg pudret med guldstøv.

Bag ham kom en ung græker fra Thessalien, stolt og smuk som Achilles. Han førte en vogn af bronze, forspændt med fire

sorte heste.

De to sidste var en athenienser, der påstod at stamme fra Alkibiades, og en syrer med solbrændt hud. Den første bar en blå tunika og lod det lange, mørke, vellugtende hår flagre løst. Den anden var klædt i et hvidt gevandt, som blev holdt sammen om livet med et persisk bælte, og som Ismaels sønner bar han på hovedet en turban, der strålede som Sinais sne.

Så fulgte som forløbere for gudebillederne en trop harpeslagere og fløjtespillere forklædt som satyrer. Til dem sluttede sig de underembedsmænd, som havde tjeneste ved de tolv store guddomme. De bar kasser og fade med vellugtende sager og guld- og sølvbækkener, hvori den kosteligste røgelse brændte.

I lukkede bærestole, siddende, stående eller liggende, nærmede derefter gudebillederne sig. Trukket af prægtige heste og ledsaget af ridderskabet og patricierne dannede de afslutningen på toget.

Dette bevægede sig gennem næsten hele byen, hvis dobbelte husrækker var smykket med malerier og statuer eller behængt med tæpper. Foran Amykles' facade så Lucius op for at søge Akté. Under et purpurtæppe, som prydede husets facade, så han den unge piges rødmende hoved smykket med sejrskransen, som han aftenen før havde bragt hende. Akté lod blufærdigt tæppet falde for, men skønt stoffet skjulte hende, hørte hun den unge romers stemme sige:

"Kom mig i møde, når jeg vender tilbage, smukke pige, så vil jeg bytte olivenkransen med en gylden krone!"

Hen imod middag nåede toget indgangen til cirkus. Det var en uhyre bygning, to hundrede fod lang og firs fod bred, delt på

langs i midten af en seks fod høj mur, så at der kun foroven og forneden blev en passage fri for de fire vogne. Denne "spina" var i hele sin udstrækning kronet med altre, templer og tomme piedestaler, som kun ved denne festlighed optog gudebillederne. Ved den ene side af cirkus befandt staldene sig, ved den anden de trinvis stigende siddepladser. Foran murens udløbere var tre afviserstene sat i en trekant, som man måtte passere syv gange for at fuldende det foreskrevne løb.

Vognstyrerne havde anlagt de partiers farve, der på denne tid delte Rom, og da der i forvejen var indgået væddemål, bar de væddende de "agitatores" farver, der ved deres gode udseende, deres hestes race eller tidligere triumfer havde givet dem størst tillid.

Næsten alle siddepladser i cirkus var besat med tilskuere, hos hvem den begejstring, som disse lege plejede at vække, forøgedes af den personlige interesse i resultatet, som væddemålene betød.

Også kvinderne tog parti og bar slør og bælter i de vognstyreres farver, som de begunstigede.

Da man hørte, toget nærmede sig, gik der en bevægelse som et elektrisk stød gennem mængden og ophidsede dette menneskehav, hvori hovederne syntes at være levende, brusende bølger. Så snart portene åbnedes, fyldtes de ringe mellemrum med en masse nye tilskuere, der som en indbrydende flod oversvømmede stenkolossens mure. Kun en fjerdedel af de nysgerrige, der havde fulgt toget, kunne få plads. De øvrige blev vist tilbage af prokonsulens vagt. Disse måtte klatre op i træerne, på murene og på tagene af de omliggende

huse for at nå sådanne højtliggende punkter, hvorfra de kunne kaste deres blik ind i cirkus.

Næppe var pladserne indtaget, før hovedporten blev åbnet, og Lentulus viste sig ved indgangen. Snart fulgte den spændte opmærksomheds dybe stilhed efter forventningens larmende bevægelse. Var det tiltro til Lucius, der dagen før havde sejret i brydningen, eller var det smiger over for den guddommelige kejser Claudius Nero, der i Rom beskyttede de grønnes parti og viste det den ære at tilhøre det? Prokonsulen havde i stedet for purpurgevandtet anlagt en grøn tunika.

Langsomt gjorde han sin runde i cirkus, fulgt af gudebillederne, der stadig var ledsaget af musikerne, som kun holdt op med at spille, når et gudebillede blev nedlagt på sin "pulvinaria" eller opstillet på sin piedestal.

Så gav Lentulus tegnet, idet han kastede et stykke hvidt uldstof ind midt i cirkus. Straks styrtede en herold, der som Merkur red nøgen på en usadlet hest, sig ind i arenaen. Uden at stå af hesten tog han stoffet op med en gren af sin slangestav, lod det flagre som en fane i luften og red i galop omkring det indre gitter. Da han kom til staldene, slyngede han stav og stof over muren, bag hvilken vognene ventede. På dette tegn åbnede portene sig, og de fire konkurrenter kom frem. I samme øjeblik blev deres navne lagt i en kurv, for skæbnen skulle bestemme rækkefølgen, så at den, der kom længst fra "spinaen", kun kunne beklage sig over tilfældet, når han måtte gennemkøre en større kreds.

Navnene var skrevet på papirruller, prokonsulen blandede dem og åbnede den ene efter den anden. Den først udråbte var syreren med den hvide turban. Han forlod straks sin plads og

korte hen til muren, så at hans vogns akse dannede en parallel linje med en i sandet tegnet kridtstreg.

Den anden var athenienseren i den blå tunika. Han placerede sig ved siden af syreren. Den tredje var thessalieren i den gule tunika. Endelig kom som den sidste Lucius, der af skæbnen havde fået anvist den ugunstigste plads, som om den misundte ham sejren fra den foregående dag. De to sidste tog plads på række med deres rivaler.

Nu gik unge slaver rundt mellem vognene, flettede bånd i hestenes manker i deres herrers farver og viftede med små flag for øjnene af de ædle dyr for at opægge deres mod, mens vognene blev bragt nøjagtigt på linje af en kæde, der var befæstet i to ringe.

Derefter fulgte et øjebliks stormende forventning. Væddemålene blev fordoblet, nye indsatser foreslået og modtaget, og alle talte i munden på hinanden i den almindelige forvirring.

Pludselig tonede trompeterne, og alt blev øjeblikkelig stille. De stående tilskuere satte sig ned, og dette hav, der lige havde været så stormende og uroligt, glattede sin overflade ud og lignede en engskrænt, der skimrede i tusinde brogede farver. Ved det sidste trompetstød faldt kæden, og de fire vogne fløj frem i svimlende fart.

To gange havde de fire konkurrenter kørt banen rundt og holdt sig stadig nogenlunde på linje. Dog kunne de kyndige tilskuere begynde at bedømme hestenes egenskaber. Syreren kunne kun med møje holde igen på sine løbere med de stærke hoveder og slanke lemmer, vante som de var til den frie omstrejfen i ørkenen. Med tålmodighed var det lykkedes ham

at tvinge dem under åget og dygtigt køre dem til, hvor vilde de end havde været engang. Man følte, at hvis han ville give dem frie tøjler, ville de føre ham lige så hurtigt af sted som samumvinden, som de ofte havde overhalet i de vide sandørkener ved Judabjergets fod og ved Det døde Hav.

Athenienseren havde ladet sine heste komme fra Thrakien, men stolt og udsvævende som den helt, hvis efterkommer han pralede af at være, havde han ladet sine slaver overtage deres dressur og pleje, så at hans forspand i et afgørende øjeblik ikke ville støtte ham tilstrækkeligt, da det følte sig styret af en fremmed hånd og ansporet af en ukendt stemme.

Thessalieren derimod syntes at være selve sjælen i sine løbere fra Elis, som han havde fodret med egen hånd og vel hundrede gange havde indøvet på pladsen mellem Peneus og Enipeus, hvor Achilles engang havde kørt sine fyrige løbere.

Lucius måtte have genfundet den vidunderlige hesterace fra Mysien, om hvilken Virgil fortæller, at dens mødre avlede dem med vinden, for skønt han havde det største rum at gennemkøre, holdt han linjen og havde snarere vundet end tabt, og det uden anstrengelse, uden at anspore og uden at holde dem tilbage, idet han ganske simpelt lod dem løbe i galop, hvad der syntes at være deres sædvanlige gangart.

Ved den tredje runde kunne man meget tydeligere skelne de tilsyneladende og de virkelige fordele. Athenienseren havde vundet et betydeligt forspring på to lanselængder for sin nærmeste konkurrent, thessalieren. Syreren holdt af al sin magt sine arabiske heste tilbage og havde ladet sig overhale i sikker forvisning om, at han kunne indhente de andre, når det passede ham. Hvad Lucius angår, så det ud til, at han

overværede en kamp, der ikke berørte hans personlige interesser. Rolige og muntert smilende som solguden, hvis billede han legemliggjorde, var hans træk, og hans bevægelser var nøjagtigt afmålt efter reglerne for den mimiske elegance.

Under den fjerde runde skete der et intermezzo, der vendte den almindelige opmærksomhed fra de andre til Lucius. Hans pisk, hvis rem var af næsehornshud, og hvis skaft var indlagt med guld, gled ham af hænde og faldt til jorden. Straks holdt han sit firspand an, sprang af vognen, samlede pisken op, der hidtil syntes at have været ganske overflødig, og befandt sig, da han atter besteg vognen, omkring tredive skridt tilbage for sine konkurrenter. Så kortvarigt også dette intermezzo havde været, havde det dog givet det grønne partis interesser og forhåbninger et forfærdeligt stød. Men dets frygt forsvandt så hurtigt som lynet. Lucius bøjede sig frem over hestene, og uden at betjene sig af pisken eller anspore dem ved nogen bevægelse lod han en egenartet fløjten høre. Ved denne lyd fløj de af sted, som om de blev båret af Pegasus' vinger, og før den fjerde runde var til ende, havde han under jubel og bifaldsråb indtaget sin tidligere plads.

Ved den femte runde var athenienseren ikke mere herre over sine heste, de susede af sted i rasende fart. Han havde ladet sine rivaler langt bag sig, men denne tilsyneladende fordel narrede ingen og kunne heller ikke bedrage ham selv. Hvert øjeblik så man ham vende hovedet og opbyde alle midler og kunstgreb. I stedet for at holde hestene, der var ved at blive trætte, så vidt muligt tilbage, ansporede han dem med den treremmede pisk og håbede, inden de var helt udkørte, at vinde et sådant forspring, at hans rivaler ikke kunne indhente det. I

øvrigt følte han vel, hvor lidt han havde sit forspand i sin magt. Skønt han havde kunnet køre ind til "spinaen" og derved formindske afstanden til målet, vovede han ikke dette af frygt for at støde mod afviserstenene, og han holdt derfor stadig den samme afstand, som skæbnen havde anvist ham ved starten.

Kun to baneomgange var der tilbage. På den ophidselse, der bemægtigede sig både tilskuere og vognstyrere, kunne man mærke, at afgørelsen nærmede sig. Det blå parti, som athenienseren repræsenterede, var synligt foruroliget trods hans foreløbige fordel. De tilråbte ham, at han skulle tøjle sine heste, men dyrene optog disse råb som tegn på anspоring og fordoblede deres anstrengelser, til sveden drev ned af dem og viste, at deres kræfter snart var udtømt.

I dette øjeblik gav syreren sine løbere frie tøjler, og ørkensønnerne, som nu var overladt til sig selv, begyndte at hale ud. Thessalieren var et øjeblik forvirret over den hurtighed, de pludselig viste, men snart lod også han sine trofaste dyr høre sin stemme og styrtede sig som en hvirvelvind ind i kampen. Lucius nøjedes med at lade en ny fløjten høre, således som han tidligere havde ansporet sine heste, og uden at de endnu udfoldede deres fulde kraft, hævdede han sig dog i rækken.

Athenienseren havde imidlertid set sine to nærmeste konkurrenter nærme sig som en stormvind. Han indså, at han var fortabt, hvis han ikke indtog pladsen nærmest "spinaen". Han nærmede sig muren netop tidsnok til at forhindre syreren i at passere inden om ham. Denne måtte vige ud til højre og forsøgte at komme imellem athenienseren og thessalieren, men pladsen var for snæver, og et sammenstød uundgåeligt. Med hurtigt blik opfattede han, at thessalierens vogn var den lettest

byggede og mindre modstandsdygtig end hans egen, og straks havde han taget sin beslutning. Han holdt i skrå retning ind imod den anden, hjulene stødte hårdt imod hinanden, akslen knækkede, så at vognen væltede og slyngede thessalieren ud i arenaen.

Hvor hurtigt denne bevægelse end var udført, og så hurtigt stødet end var faldet, forårsagede det dog syreren en lille forsinkelse. Men han indhentede let det forsømte, så athenienseren ved den sjette runde så begge rivalerne, som han så længe havde holdt bag sig, nærme sig på samme tid. Allerede inden han havde tilbagelagt en sjettedel af sidste runde, måtte han se sig indhentet og passeret. Afgørelsen lå nu mellem den hvide og den grønne vognstyrer, mellem syreren og Lucius.

Nu bød der sig et herligt syn for tilskuerne. De otte heste løb så flygtigt og ensartet, som om det var ét spand. En sky stod op omkring dem som et uvejr. Som man hører tordenen rulle og ser lynene splitte skyerne, således hørte man vognhjulenes rullen og skelnede midt i hvirvlen de flammesprudende dyr.

Alle tilskuerne havde rejst sig op på deres pladser. De væddende lod deres grønne og hvide kapper og slør vaje, og selv de, der havde tabt, fordi de havde holdt på athenienserens blå eller thessalierens gule farver, opildnede deres modstandere med tilråb og bifald. Endelig så det ud til, at syreren skulle bære sejren hjem, for hans heste havde taget en kropslængde fra modstanderens. Men som om han kun havde ventet på dette tegn, svang Lucius for første gang pisken og efterlod et blodigt spor på sit firspands ryg. De ædle dyr vrinskede højt af forbavselse og smerte, så gjorde de en sidste anstrengelse, og som ørnen, som pilen, som lynet fløj de til banens mål, efter syv

gange at have omløbet banen, og lod den besejrede syrer mere end halvtreds skridt tilbage.

Nu brød en begejstret jubel løs, og der hørtes råb af den højeste beundring. Denne ukendte unge romer, der havde været sejrherre i går og også i dag tog sejren hjem, måtte være selve Theseus, Kastor eller Apollon, der endnu engang var steget ned til Jorden. Og han, der så ud til at være vant til den slags triumfer, svang sig let fra vognen, steg op ad nogle trin på "spinaen", der førte til en piedestal, hvor han udstillede sig for tilskuernes blikke, mens en herold forkyndte hans navn og hans sejr, og prokonsulen Lentulus steg ned fra sit sæde for at overrække ham sejrspalmen og smykke hans hoved med en krone af guld- og sølvblade gennemflettet med purpurbånd. Den følgende førstepræmie i præget mønt, guldstykker, som man overrakte ham i en bronzevase, gav Lucius prokonsulen tilbage, for at pengene kunne blive fordelt til de fattige, gamle og forældreløse.

Så gjorde han tegn til Sporus, der hurtigt ilede til. I hånden holdt han en due, som han om morgenen havde taget fra Aktés dueslag. Om fuglens hals bandt Lucius et purpurbånd, til hvilket der blev fæstet to blade af den gyldne krans, hvorefter han åbnede hånden, og hans sejrs budbringer steg straks til vejrs og fløj bort i retning ad Amykles' hus.

5

De to så hurtigt på hinanden følgende sejre, som Lucius havde vundet, og de sælsomme omstændigheder, der ledsagede dem, havde gjort et dybt indtryk på tilskuernes sind. Grækenland havde tidligere været det af guderne elskede og mest begunstigede land, som de hyppigst plejede at besøge. Alle de sagnagtige erindringer om heltegerninger og eventyr af guder, der var steget ned fra Olympen, genoplivedes af Lucius' dobbeltsejr i folkets digteriske fantasi, thi dette folks store fortid havde romerne ikke kunnet berøve det.

Rivalerne, der havde skullet konkurrere med Lucius i sang, trak sig tilbage, da de så, hvor ilde det var gået dem, der havde konkurreret med ham i brydning og væddeløb. De tænkte på den skæbne, der var blevet Marsyas til del, som engang havde kæmpet med Apollon, og mistroede muserne. Lucius blev alene tilbage af de fem konkurrenter, der i forvejen havde indskrevet deres navne, men alligevel fastholdt prokonsulen, at festen skulle fejres på det dertil bestemte tidspunkt.

Lucius fængslede korintherne ved det emne, han havde valgt. Det var et digt om Medea, som man tilskrev selveste Cæsar Nero. Denne tryllerinde, som af Jason blev bortført til Korinth, havde, efter at han havde forladt hende, lagt sine børn ved altrets fod og befalet dem i gudernes vold, hvorefter hun fjernede sig for at forgive sin rivalinde ved hjælp af et gevandt, præpareret med en dødbringende gift. Korintherne, der var oprørte over moderens rædselsgerning, bortrev drengene fra templet og dræbte dem ved stenkast. Dette niddingsværk

forblev ikke ustraffet. Guderne hævnede deres krænkede majestæt ved en hærgende sygdom, der angreb alle børn i Korinth. Siden var der imidlertid forløbet femten århundreder, og mordernes efterkommere nægtede fædrenes skyld. Men en fest, som hvert år blev holdt på drengenes dødsdag, og den skik at give børnene indtil femårsalderen sorte klæder på og at klippe deres hår som en udsoning, var et tydeligt bevis på sandheden om den skrækkelige begivenhed. Det er let at forstå, hvor meget disse omstændigheder måtte bidrage til at lade de forsamlede korinthere vente foredraget af sangen med spænding.

Til beskyttelse mod majsolens stråler var teatret, som var mindre end sportsarenaen og hippodromen og kun rummede tyve tusinde tilskuere, overdækket af et uhyre velarium. Dette azurblå tag bestod af et silkevæv overstrøet med guldstjerner, i hvis midte man så et billede af Cæsar Nero i en triumfators gevandt, stående på en med fire heste forspændt vogn og omgivet af en strålekrans. Trods den skygge, som telttaget kastede over teatret, var heden så trykkende, at mange unge mennesker med påfuglefjervifter måtte tilvifte de damer kølighed, der hvilede på purpurpuder eller persiske tæpper, som deres slaver i forvejen havde udbredt på de for dem bestemte pladser. Mellem disse damer bemærkede man Akté, fra hvis mørke hårlokker de gyldne blade lyste frem, som duen havde bragt hende, da hun ikke vovede at smykke sig med hele kransen, som vinderen havde tilegnet hende.

Hun var ikke som de fleste af de unge damer, der var til stede, omsværmet af et følge af unge mænd, men kun ledsaget af sin fader, om hvis smukke, alvorlige læber der spillede et

smil, der forrådte hans livlige deltagelse i sin gæsts triumfer og tillige den stolthed, han følte over dem. Ham var det, der fuld af tillid til Lucius' lykke havde overtalt sin datter til at komme med, fordi han var sikker på også denne dag at opleve en sejr.

Den for skuespillet fastsatte time nærmede sig, og forsamlingen befandt sig i spændt forventning, da en tordenlignende lyd hørtes, og straks efter faldt en fin støvregn, der forfriskede luften og var svanger med vellugt. Alle de tilstedeværende klappede i hænderne, for tordenen hidrørte fra to mænd, der bag scenen rullede kiselstene rundt i en bronzebeholder, hvilket forkyndte skuespillets begyndelse, og regnen var ikke andet end en vellugtende dug, der bestod af en essens af cilisisk safran og blev sprøjtet ud fra de statuer, der kronede indgangen til teatret.

Straks efter gik et forhæng op, og Lucius viste sig på scenen med en lyre i hånden. Til venstre for ham stod skuespilleren Paris, som under sangen skulle udføre de ledsagende bevægelser. Bag ham var der et kor opstillet med en korfører i spidsen, understøttet af en fløjtespiller og en skuespiller.

Allerede på de første toner af sangen erkendte man i den unge romer en øvet sanger, som i stedet for straks at gå løs på sit tema først lod nogle præluderende løb høre, der spændte over to oktaver og en kvint, hvad der i den menneskelige stemme viste et så stort register, at det ikke var hørt siden Timotheus.

Efter med overraskende lethed og sikkerhed at have sunget dette forspil kom sangeren til selve temaet. Han behandlede, som vi ved, eventyret om Medea, den uimodståelige, troldkyndige kvinde. Som en erfaren mester i den skabende

kunst havde kejser Claudius Nero taget fortællingen op i det øjeblik, da Jason lander med sit stolte skib Argo på kysten af Kolchis, og Medea, kong Aëtes datter, som plukker blomster, kommer ham i møde.

Ved den første sang skælvede Akté. Således havde hun set Lucius komme, og også hun havde plukket blomster, da skibet berørte Korinths strand med sin gyldne køl. I Jasons spørgsmål og i Medeas svar genkendte hun sine egne ord, som hun havde vekslet med den unge mand. Og som om de søde ord også måtte ledsages af en blød smeltende harmoni, trådte Sporus under en lille afbrydelse af koret frem og rakte sangeren en ellevestrenget lyre, der var stemt efter den joniske toneart. Dette instrument lignede det, som Timotheus havde ladet klinge for ørerne af de unge lakedæmoniere, og hvis toner eforerne anså for så farlige, at de erklærede, at sangeren havde krænket den antikke musiks majestæt og forsøgte at forføre den spartanske ungdom. Fire århundreder var forløbet siden dette forbud mod den forførende joniske lyre.

Lucius vakte en bifaldsstorm, der grænsede til raseri. Akté lyttede i åndeløs spænding. Det var hende, som om hendes elskede havde begyndt at fortælle hende om hendes egne oplevelser. Som Jason var også Lucius kommet for at hente en vidunderlig skat i fremmed land, og allerede forkyndte to heldige foretagender, at han ville blive sejrherre som Jason. Men for at fejre sejren behøvede han et andet instrument end det, han havde besunget kærligheden med. Efter at han i fortællingen var kommet dertil, hvor Jason i hekaternes tempel møder Medea og af hende får det tryllemiddel, der skal hjælpe ham til at overvinde de skrækkelige forhindringer, der mødte

ham på vejen til det gyldne skind, greb han en lydisk lyre, til hvis dystre og gennemtrængende toner han begyndte at besynge de overmenneskelige bedrifter.

Akté skælvede over hele legemet. I sit sind formåede hun ikke mere at adskille Jason fra Lucius. Hun fulgte helten, som Medeas trylledrik havde gjort usårlig, gennem alle hans frygtelige kampe mod de ildsprudende tyre, kæmpeslangen, de harniskklædte mænd og den uhyre drage, indtil endelig efter hans heroiske standhaftighed den gyldne pris blev ham til del.

Nu greb Lucius atter den joniske lyre, thi Medea venter den tilbagevendende sejrherre, og Jason forsøger med glødende kærlighedsord at bestorme hende til at forlade hjem og fader for at følge ham på bølgen. Kampen er lang og smertelig, men til sidst sejrer kærligheden. Skælvende og næppe påklædt forlader Medea om natten det faderlige palads. Ved porten overvældes hun af ønsket om endnu engang at se sin faders dyrebare træk. Med tøvende skridt og tilbageholdt åndedrag sniger hun sig ind i oldingens gemak, nærmer sig hans leje og kysser for sidste gang det hvide hår, hvorved en smertelig hulken trænger frem fra hendes beklemte bryst, og oldingen tror i drømme at høre en stemme.

Så iler hun i sin elskedes arme. Han venter hende ved havnen og bærer den afmægtige Medea om bord på det vidunderlige skib, som Athene selv har bygget på Jolkos, og under hvis køl bølgerne lydigt bøjer sig, så at det i hurtig fart fjerner sig fra bredden, og da Medea atter vågner til bevidsthed, ser hun hjemmets kyst forsvinde i horisonten. Således bytter hun Asien med Europa, faderen med ægtefællen og fortiden med nutiden.

Den anden del af digtet blev af Lucius sunget med en sådan ild og lidenskab, at alle damerne lyttede dybt rystet. I særdeleshed var Akté ligesom Medea grebet af hede kærlighedsrislinger. Med stirrende øjne, tonløs stemme og åndeløst bryst troede hun at høre sin egen historie, ligesom man ser i et tryllespejl, der viser én både fortiden og fremtiden. I det øjeblik, da Medea for sidste gang trykkede sine læber på Aëtes hvide hår, og barnekærlighedens sidste suk trængte frem fra hendes bryst, smøg Akté sig ind til sin fader. Blegnende følte hun sin fornuft svinde og støttede sit hoved mod Amykles' skulder.

Sangerens triumf havde nået højdepunktet. Var der efter den første del af digtet brudt jublende bifald løs, så kunne kun han selv dæmpe den storm af begejstring, der fulgte hans kunstneriske foredrag af anden del, idet han gjorde sig klar til at begynde på tredje del.

Endnu engang byttede han lyre, for det var ikke mere den jomfruelige kærlighed, han havde at skildre, heller ikke den elskedes eller heltens triumf, men det var mandens utaknemmelighed, kvindens rasende skinsyge, den hævnende og myrdende elskov. Kun den doriske toneart formåede at udtrykke dette raseri og disse lidelser.

Medea svømmer ud til vidunderskibet, hun lander i Thrakien og går først til Jolkos for af barnekærlighed at betale en gæld til Jasons fader, som hun forynger. Så kommer hun til Korinth, hvor Jason forlader hende for at ægte Kreusa, kongen af Epirus' datter. Nu forvandles den hengivne elskerinde til den skinsyge kvinde. Hun dypper et gevandt i en dødbringende gift og sender det til den yndige brud, der intetanende tager det på.

Mens hun dør under de forfærdeligste pinsler for øjnene af den fortvivlede Jason, kvæler moderen selv sine to drenge for ikke at have nogen erindring tilbage om den utro mand og farer til vejrs i en vogn, forspændt med drager.

På dette sted i digtet, der særlig tiltalte korintherne, fordi det i modsætning til overleveringen lagde moderen børnenes død til last, hørtes midt i det larmende bifald også lyden af kastagnetter, der tjente til i teatret at udtrykke den højeste grad af begejstring.

Ikke alene olivenkransen, som prokonsulen havde parat, tilfaldt den vidunderlige sanger, men også en hel regn af blomster og kranse, som damerne løste fra deres hår og henrykt kastede op på scenen. Et øjeblik så det ud til, at Lucius skulle drukne i alle disse blomster ligesom Tarpeja under sabinernes skjolde, så meget mere som han ubevægelig og tilsyneladende ligegyldig over for denne uhørte triumf med blikket søgte den ene i damernes rækker, for hvis skyld alene han var stolt over sine sejre. Endelig fik han øje på hende halvt afmægtig i oldingens arme. Blandt alle de smukke korintherinder havde hun alene endnu sin blomsterkrans på hovedet. Da så han op på hende med en uendelig mildhed i blikket og bredte armene så længselsfuldt ud, at Akté hævede hånden for at løse kransen fra håret. Men da hun ikke havde kraft nok til at kaste den til sin elskede, lod hun den falde ned i orkestret og sank grædende tilbage i sin faders arme.

Da den næste morgen gryede, svømmede den gyldne galej let og fortryllende på Korintherbugtens blå bølger ligesom fordum skibet Argo. Som dette havde den en anden Medea om bord, der havde forladt sin fader og sit hjem. Det var Akté, der stod på

dækket støttet til Lucius og igennem det slør, der efterhånden sænkede sig ned fra Cytheron, så tilbage mod Korinth, der lænede sig til bjergets fod.

Ubevægelig, med stirrende øjne og halvtåbne læber, ventede hun, til hun ikke kunne se mere af byen eller borgen, der hævede sig over den. Da så først byen var forsvundet bag bølgerne, og også citadellet, der som et i rummet fortabt hvidt punkt endnu en tid lang gyngede på bølgetoppene, var sunket i havet som en dykkende havsvale, trængte et suk frem fra hendes bryst, hendes knæ vaklede, og hun faldt besvimet om ved Lucius' fødder.

6

Da den unge flygtning atter slog øjnene op, befandt hun sig i skibets hovedgemak. Lucius sad ved siden af hendes leje og støttede det blege, af viltre lokker omrammede ansigt, mens tigerinden Phøbe lå sammenrullet på et guldstukket purpurtæppe i hjørnet og slumrede fredeligt som en gazelle.

Det var nat, og gennem en åbning i dækket kunne man se op på Grækenlands herlige blå himmel, der var besat med utallige lysende stjerner. Galejen gled så roligt frem over bølgerne, som om den var en stor vugge, som havet omsorgsfuldt gyngede som en tro barnepige et barns lille seng. Alt rundt omkring syntes så roligt, stille og klart, at Akté et øjeblik troede, at det hele havde været en drøm, og at hun hvilede under det slør, der tilhyllede hendes jomfruelige leje. Men Lucius agtede på hendes mindste bevægelse. Han havde bemærket hendes opvågnen og klappede i hænderne. Straks trådte en ung, smuk slavinde ind. Hun holdt en brændende vokskerte i hånden, hvormed hun tændte den gyldne lampe, der blev båret af en bronzekandelaber ved sengens fodende.

I det øjeblik, da den unge pige trådte ind, blev Aktés blik hængende ved hende og fulgte hende med opmærksomhed. Slavinden, som hun så første gang, syntes hende dog ikke ubekendt. Hendes træk vækkede endnu friske erindringer i hendes bevidsthed, men det var hende umuligt at finde et navn til dette unge, melankolske ansigt. Så mange tanker blandede sig i det stakkels barns hoved, at hun ikke mere kunne bære

dets vægt, men lukkede øjnene og sank udmattet tilbage i puderne.

Lucius troede, at hun var faldet i søvn igen. Han gjorde et tegn til slavinden, at hun skulle våge over hendes søvn, og forlod gemakket. Da slavinden var alene med Akté, så hun på korintherinden med et udtryk af ubeskrivelig sørgmodighed. Så lagde hun sig ned på purpurtæppet ved siden af Phøbe, hvis skulder hun brugte til pude. Den i sin søvn forstyrrede tigerinde åbnede halvt et vildt funklende øje, men da den genkendte sin veninde, slikkede den tre-fire gange hendes hvide hånd med sin blodrøde tunge i stedet for at straffe hendes påtrængenhed. Så strakte den sig atter dovent i søvnen, idet den udstødte et suk, der mere lignede et vildt brøl.

Med ét tonede en henrivende harmoni fra skibets dæk. Det var det samme kor, som Akté allerede havde hørt, da skibet løb ind i havnen ved Korinth. Men midt i nattens stilhed og ensomhed virkede det meget smukkere og hemmelighedsfuldere. Lidt efter fulgte der en solo. Lucius sang den til Neptun rettede bøn. Akté kendte de smeltende lyde, som den foregående dag i teatret havde rørt de inderste strenge i hendes sjæl. Det var så sødt gribende toner, at man kunne tro, at sirenen fra Kap Palinurus havde nærmet sig denne nye Odysseus' skib.

Helt henrevet af tryllekraften i denne musik åbnede Akté de trætte øjenlåg og stirrede op i det stjerneklare firmament. Efterhånden glemte hun alt samvittighedsnag og al kummer for helt at hengive sig i sine kærlighedstanker.

Længe efter at lyrens sidste svingninger og stemmens sidste toner blødt var døet hen i luften, som om ånderne havde

bortført dem på deres vinger, lyttede Akté, der var helt opfyldt af den dejlige melodi. Endelig sænkede hun blikket, og for anden gang mødte hendes øjne den unge slavindes. Ligesom herskerinden syntes slavinden at være underkastet sangens trylleri.

De to kvinders blikke mødtes, og mere end nogensinde var Akté overbevist om, at det ikke var første gang, disse sørgmodige øjne havde ladet deres hurtige, lysende stråler glide hen over hende. Akté vinkede med hånden, slavinden rejste sig, og et øjeblik var de begge stumme. Endelig brød Akté tavsheden.

"Hvad hedder du, unge pige?" spurgte hun.

"Sabina," svarede slavinden. Ved dette ord skælvede Akté, for ligesom ansigtet var heller ikke stemmen hende ubekendt, men navnet "Sabina" vakte ingen erindring hos hende.

"Hvad er dit fædreland?" fortsatte Akté.

"Jeg har forladt det i så ung en alder, at jeg ikke mere kender det."

"Hvem er din herre?"

"Endnu i går var det Lucius, i dag er det Akté."

"Har du tjent ham længe?"

"Så længe jeg kan huske."

"Du er ham sikkert trofast hengiven?"

"Som en datter sin fader."

"Så sæt dig her hos mig og lad os tale om ham."

Sabina adlød, men med synlig uvilje. Akté tog denne tøven for en vis skyhed og greb hendes hånd for at berolige hende. Slavindens hånd var kold som marmor, men hun gav dog efter

for den bevægelse, hvormed herskerinden drog hende til sig, og sank mere end satte sig i den lænestol, som Akté anviste hende.

"Har jeg ikke allerede set dig et eller andet sted?" fortsatte Akté.

"Det tror jeg ikke," stammede slavinden.

"I Korinth, på gaden, i teatret?"

"Jeg har ikke været borte fra skibet."

"Hvorledes, har du ikke været vidne til Lucius' sejr?"

"Det er jeg så vant til."

Ny tavshed fulgte på disse spørgsmål og svar, som fra den ene side blev stillet med voksende nysgerrighed, fra den anden givet med tydelig modvilje. Denne følelse var så fremtrædende, at Akté ikke kunne undgå at bemærke den.

"Hør, Sabina," sagde hun. "Jeg ser, hvor svært det falder dig at forlade din herre. Jeg vil sige til Lucius, at du ikke skal bytte tjeneste."

"Gør ikke det," råbte slavinden. "Når Lucius befaler, må man adlyde."

"Er hans vrede da så meget at frygte?" spurgte Akté smilende.

"Den er forfærdelig," svarede slavinden med et sådant udtryk af skræk, at Akté uvilkårligt gøs.

"Alligevel synes hans omgivelser at elske ham, for eksempel den unge Sporus."

"Sporus," mumlede den unge slavinde.

Nu blev Akté opmærksom. Erindringen kom tydeligt tilbage i hendes bevidsthed. Der var ingen tvivl. Sporus lignede Sabina, og denne lighed var så fuldkommen, at hun kun undredes over, at den ikke tidligere var faldet hende ind. Hun greb begge den unge piges hænder og så hende prøvende i ansigtet.

"Kender du Sporus?" spurgte hun.

"Det er min broder," stammede pigen.

"Og hvor er han?"

"Han er blevet i Korinth."

I dette øjeblik gik døren op. Den unge romer viste sig, og Akté, der stadig holdt begge Sabinas hænder i sine, mærkede, hvorledes en skælven gennemrislede hendes nye slavindes årer. Lucius fæstede sine gennemtrængende blå øjne på den sælsomme gruppe, der frembød sig for hans syn, og sagde efter en lille pause:

"Kæreste Akté, morgenrøden er ved at stige på himlen. Vil du ikke komme op på dækket og nyde den rene morgenluft?"

Så klar og mild hans stemme lod ved disse ord, var der dog en dyb undertone af noget, man kunne sige metallisk, som Akté for første gang lagde mærke til og det med en følelse, der grænsede til frygt og trængte lige ind til sjælen, så at hun opfattede det simple spørgsmål som en befaling og adlød i stedet for at svare. Men hendes kræfter kom ikke hendes vilje til hjælp, og hun ville være faldet, hvis ikke Lucius hurtigt var ilet til og havde opfanget hende i sine arme. Som en ørn bortfører duen, så let følte hun sig løftet af den elskedes arme, og skælvende, uden at hun egentlig kunne gøre sig klart, hvad det var, hun frygtede, lod hun sig med lukkede øjne bære derfra, som om vejen gik forbi en afgrund.

På dækket følte hun sig på ny oplivet af den herlige, friske morgenluft, og da hun ikke længere befandt sig i romerens arme, vovede hun at slå øjnene op. Hun hvilede i et net af gyldne masker, hvis ene ende var fastgjort til masten, mens på den anden side en med skulpturer smykket søjle var bestemt til

at bære vægten. Ved siden af hende stod Lucius med ryggen lænet til masten.

I nattens løb havde skibet begunstiget af vinden forladt Korinths bugt, sejlet forbi Kap Elis og imellem Zakynthus og Kephalonia. Solen så netop ud til at gå op bag ved disse to øer og belyste med sine stråler bjergenes toppe, hvilket bød øjet et mærkværdigt tvedelt syn, idet vesten endnu var indhyllet i natligt mørke. Akté havde ingen anelse om, hvor hun egentlig befandt sig. Hun vendte sig derfor til Lucius med spørgsmålet:

"Er det stadig Grækenland?"

"Ja," svarede Lucius, "det er duften af roserne fra Same" (således kaldte digterne øen Kephalonia) "og orangeblomsterne fra Zakynthus, som morgenvinden bringer os som en sidste hilsen. Der gives ingen vinter for disse tvillingsøstre, der udfolder deres ypperste blomsterpragt i solens stråler. Ønsker min skønne Akté, at jeg bygger hende et slot på hver af disse øer?"

"Lucius," sagde pigen, "du forvirrer mig med alle dine løfter, som kun en gud kunne opfylde. Hvem er du da, og hvad skjuler du for mig? Er du den tordnende Zeus, og frygter du, at jeg som Semele skal flygte bort fra dig, hvis du viser dig for mig i al din glans og herlighed?"

"Nej," svarede Lucius smilende. "Jeg er kun en fattig sanger, som en onkel har efterladt sin formue på den betingelse, at jeg skulle bære hans navn. Min eneste magt ligger i min kærlighed, Akté, men jeg føler, at jeg kunne udføre Herkules' tolv arbejder, hvis den bistår mig."

"Så elsker du mig altså?" spurgte den unge pige.

"Ja, mit hjerte!" svarede Lucius.

Den unge romer sagde disse ord med så sandfærdig overbevisende stemme, at Akté inderligt hævede begge arme mod himlen for at takke for denne lykke. Nu havde hun glemt alt. Smerte og tårer var udvisket i hendes sjæl, ligesom hjemlandet for hendes øjne forsvandt i horisonten.

Seks dage sejlede de under den blå himmel på de blå bølger. På den syvende dag fik de Lokri i sigte, byen, som engang var blevet bygget af Ajax' soldater. Så måtte de sejle om Herkules' forbjerg og dreje ind i strædet ved Sicilien, idet de til venstre havde Messina, det gamle tvistens æble med sin buede, seglformede havn, og til højre Rhegium, som tilbød tyrannen Dionysos' datter, da han forlangte en kvinde.

Hvirvlerne mellem Skylla og Karybdis styrede de nøjagtigt midt igennem, og idet de for sidste gang hilste Ioniens bølger, drejede de ind i det Thyrrhenske hav, som oplystes af Middelhavets evige fyrtårn, vulkanen Stromboli.

Endnu fem dage sejlede de, drevet frem dels af sejlene, dels af årer, og så efterhånden kendte byer dukke op på kysten, først Helea, i hvis nærhed man skelnede ruinerne af Palinurus' gravsted, så Paestum med sine tre store templer og Capri med sine tolv paladser. Endelig løb de ind i den herlige bugt, i hvis baggrund Neapel hæver sig, Grækenlands skønne datter, Roms frigivne, som sorgløst klynger sig til foden af det rygende Vesuv.

Til højre for denne kunne man stadig se de tre velkendte byer Herkulaneum, Pompeji og Stabiæ, som tyve år senere skulle begraves under en glødende lavastrøm, og til venstre Puzzeoli med sin kæmpemæssige bro, Bajæ, som Properz frygtede så

meget, og Bauli, som snart skulle blive berygtet ved Neros modermord.

Næppe var byen i sigte, før Lucius lod skibets hvide sejl ombytte med purpursejlet og masten smykke med en laurbærkrans. Uden tvivl var dette et aftalt tegn, der forkyndte sejren, for da han landede, gjorde en stor bevægelse sig bemærket på stranden, og folket strømmede det olympiske skib i møde. Lucius trådte ud på stranden, hilst af instrumenternes klang, matrosernes sang og mængdens høje jubel. En med fire hvide heste forspændt vogn ventede ham. Han besteg den, klædt i det kongelige purpur og i den blå kappe med guldstjernerne. Hans pande var smykket med den olympiske olivenkrans, og i hånden holdt han den pytiske laurbærkrans. Som en erobrer drog han som triumfator ind i byen gennem en breche, man havde revet i muren.

På hele resten af toget blev ham store æresbevisninger til del. I Fondi kom en femogtresårig olding ved navn Galba ham i møde, hvis familie var lige så gammel som Rom selv, og som efter den afrikanske krig var blevet tilbudt offentlige æresbevisninger og tre præsteembeder. Han indbød Lucius til at tage del i en strålende fest, som han havde arrangeret for ham.

Dette skridt fra en så fremragende personlighed syntes at gøre et stærkt indtryk på Lucius' følge, så meget mere som man om denne olding fortalte de vidunderligste ting. Da en af hans forfædre engang skulle bringe et offer, styrtede en ørn ned fra luften, rev indvoldene ud af offerdyret og fløj op i en eg med dem. Dette udlagde spåmændene, at en af hans efterkommere skulle blive kejser, og denne efterkommer sagde man, at Galba

skulle være, for da denne som barn sammen med en anden dreng havde hilst kejser Octavian, havde denne haft en vision, og idet han med sin hånd strøg drengens kind, havde han råbt:

"Også du, min søn, skal prøve vor magt ..."

Det hed sig, at Livia havde haft Galba så kær, at hun ved sin død efterlod ham halvtreds millioner sestertier, men da beløbet kun stod på papiret, satte Tiberius det ned til halvtreds tusinde. Måske ville hadet hos denne gamle kejser, der kendte spådommen, ikke have indskrænket sig til dette, hvis ikke en astrolog havde beroliget ham med den forsikring, at Galba først skulle herske i sin alderdom. Så kunne han gerne leve, havde han svaret, for da havde han ikke selv mere at frygte af ham.

I mellemtiden var Tiberius død, Caligula og Claudius havde fulgt ham på tronen, og nu var Nero kejser. Galba havde nået sit femogtresindstyvende år, og intet tydede på, at han skulle opnå den højeste magt. Da Tiberius' efterkommere imidlertid kunne føle sig mere truede af spådommens opfyldelse og måske ikke ville dele Tiberius' sorgløshed i så henseende, bar Galba endog under søvnen en dolk i en kæde om halsen og gik aldrig ud uden at have en million sestertier på sig for det tilfælde, at han skulle blive nødt til at flygte for liktorerne eller måtte bestikke lejede mordere.

Sejrherren tilbragte to dage hos Galba omgivet af udsøgte fester og triumfer. Her var Akté vidne til forsigtighedsregler, som hun aldrig før havde set Lucius træffe, og for hvis årsager hun ikke kunne gøre sig regnskab. Soldaterne, der var kommet triumfatoren i møde for at danne hans følge, vågede om natten i værelset ved siden af hans sovegemak, og før han gik til ro, så hun sin elskede lægge sværdet under hovedpuden. Hun følte, at

der truede ham en fare her, og bad ham hver morgen indstændigt om at rejse videre.

Endelig den tredje dag forlod han Fondi og fortsatte sit triumftog gennem byer, der måtte bryde brecher i murene, og nåede til slut med et følge, der snarere lignede en satraps hærtog end en simpel sportshelts følge, til Albanobjerget. Da hun kom op på denne højde, udstødte Akté et skrig af overraskelse og beundring. Ved enden af Via Appia så hun Rom udfolde sig i al sin pragt og størrelse.

Herfra frembød Rom virkelig det herligste syn for den unge grækerindes øjne. Den Appiske vej blev kaldt Vejenes Dronning, fordi den var den smukkeste og vigtigste vej, der, idet den udgik fra det Thyrrhenske hav, overskred Appeninerne, gik igennem Calabrien og endte ved Adriaterhavet.

Fra Albano til Rom tjente den som offentlig spadserevej, og efter de gamles skik, for hvem døden kun betød ro, og som lod deres jordiske levninger bisætte på de mest maleriske og befærdede steder, var den på begge sider indfattet af kostbare gravsteder, blandt hvilke Ascanius' mausoleum var berømt for den højeste alderdom, mens Horatiernes berømmedes for deres erindring om heltene og Cæcilia Metellas for sin kejserlige pragt.

Hele vejen var denne dag opfyldt af nysgerrige, der kom for at møde Lucius. Nogle af dem stod i purpurrødt harnisk på strålende vogne trukket af spanske muldyr. Andre hvilede i bærestole båret af otte rigtklædte slaver og ledsaget af løbere i korte, opkrammede dragter. Foran de første sprængte numidiske ryttere, som hvirvlede støvet op og fjernede

mængden fra vejen, mens de andre drev en flok molossiske hunde med sølvbeslåede halsbånd foran sig.

Næppe havde de første fået øje på sejrherren, før et råb forplantede sig fra mund til mund lige til byens mure. På befaling af en rytter stillede fodgængerne sig samtidig op i to rækker på hver sin side af vejen, således at der blev en seksogtredive fod bred kørebane åben for triumfatorens firspand, der fortsatte sin vej imod byen.

Omtrent en mil fra byporten ventede en trop rytteri på fem hundrede mand toget og stillede sig i spidsen for det. Næppe havde de tilbagelagt halvtreds skridt, før Akté bemærkede, at hestene var beslået med sølv, og at de let befæstede beslag gik løs og blev liggende på vejen, så at folkene begærligt styrtede sig for hestenes fødder for at få fat i sølvet, uden at tage sig af faren for at blive nedtrampet.

Ind af byporten kørte sejrsvognen under mængdens jublende råb. Akté forstod intet af denne begejstring, men lod sig dog rive med af den. Hun hørte Cæsars navn blande sig med Lucius', hun gik under triumfbuen ud på gader, der var bestrøet med blomster og fyldt med røgelsesduft. På hvert gadehjørne var der altre, hvor der blev bragt ofre.

Hun gennemskred Roms smukkeste kvarter og kom forbi den store Cirkus med sine tre arkadeindgange og forbi Velabrum og Forum. Endelig nåede toget den hellige gade, begyndte at stige op til Capitol og standsede først foran Jupiters tempel.

Her sprang Lucius af vognen og steg op ad de trin, der førte til templet. Præsterne ventede ham ved indgangen og førte ham op til statuens fod. Der nedlagde han sejrstrofæerne på gudens

knæ og skrev med en stift, som ypperstepræsten rakte ham, følgende indskrift på en gylden plade: "Lucius – Domitius – Claudius Nero, sejrherre i brydning, væddekørsel og sang, vier disse tre kranse til Jupiter, den allerhøjeste og almægtige."

Midt iblandt de jubelråb, der straks gjaldede fra alle sider, hørtes et enkelt forfærdelsesråb: Akté havde endelig begrebet, at den fattige sanger, hun havde fulgt som elskerinde, ikke var nogen anden end Cæsar selv.

7

Heller ikke midt i den berusende sejrsfest havde kejseren glemt den unge grækerinde. Hun stod endnu ganske benovet af den frygtelige overraskelse, hvori hendes elskedes navn og stand havde sat hende, da to liburniske slaver kom hen til hende og i Neros navn ærbødigt indbød hende til at følge dem. Akté adlød mekanisk. Hun tænkte ikke engang på at spørge om, hvor man førte hende hen, så stærkt var hun opfyldt af den skrækkelige tanke, at hun tilhørte denne mand, hvis navn hun aldrig havde kunnet høre udtale uden skræk.

Ved foden af Capitol mellem Tambularium og Konkordiatempel ventede der hende en pragtfuld bærestol, der blev båret af seks statelige ægyptiske slaver, på hvis bryst der strålede halvmåneformede sølvskjolde, og hvis arme var smykket med ringe af det samme metal. Ved siden af bærestolen bemærkede hun Sabina, som hun ved sejrsfesten et øjeblik havde tabt af syne. Akté steg ind i bærestolen og lagde sig på silkehynderne. Således nærmede hun sig Palatinerhøjen, mens Sabina gik ved siden af hende til fods og tilviftede hende kølighed med en stor påfuglefjervifte, der var fæstet på enden af et bambusrør.

Omtrent to hundrede skridt bar bærerne bærestolen ad den hellige vej, altså tilbage ad samme vej, som Akté havde fulgt i kejserens følge. Så drejede de til højre mellem Dianas tempel og Jupiters statue og steg op ad nogle trin, der førte til Palatinerhøjen. Efter at de havde tilbagelagt en kort strækning på det herlige plateau, der kroner højen, standsede de foran

tærsklen til et lille hus, der lå helt alene. Straks bragte de to liburniere hver en lille med purpur overtrukket trappe, en til hver side af bærestolen, så at hun, der af kejseren var gjort til deres herskerinde, ikke engang behøvede at gøre sig den ulejlighed at tilkendegive, til hvilken side hun ønskede at stige ud.

Akté var ventet, for da hun nærmede sig døren, åbnede denne sig, og da hun var trådt ind, lukkede den sig atter efter hende, uden at hun dog bemærkede nogen, der udfyldte pladsen som dørvogter.

Kun Sabina fulgte hende, og da hun troede, at hendes herskerindes første ønske efter den lange, trættende vej måtte være et forfriskende bad, førte hun hende ind i apodyterium, det rum, hvor man plejede at klæde sig af før badet. Akté var endnu for stærkt rystet over den hemmelighedsfulde skæbne, der havde drevet hende til at følge verdens herre. Hun satte sig ned på en bænk, der løb langs væggen, og betydede Sabina, at hun kunne vente. Og som om den usynlige mægtige hersker, hun havde hengivet sig til, kunne have anet, at hun atter kunne hensynke i tungsindige drømmerier, lød der på engang en sød, vidunderlig musik, uden at man kunne se, hvor den egentlig kom fra. Musikerne var således fordelt, at deres harmonier fyldte hele gemakket.

Uden tvivl havde Nero under overfarten haft lejlighed til at bemærke den velgørende indflydelse, som disse hemmelighedsfulde toner udøvede over den unge grækerindes sind, og havde således arrangeret alt for at adsprede de erindringer, hvis magt han stræbte efter at udslette. Hvis det havde været hans hensigt, blev hans forventninger heller ikke

på nogen måde skuffet. For knapt havde pigen hørt de første akkorder klinge, før hun løftede det sørgmodige hoved. Tårerne, der lige havde rislet ned ad kinderne, holdt op med at flyde, kun en sidste sitrede endnu på enden af de lange øjenvipper som en dugperle på en blomsts støvdrager, og som duggen for sommersolen syntes den hurtigt at tørre under blikkets ild, som den havde tilsløret. Snart vendte en livlig rødme tilbage i de blege læber, der blev stående halvt åbne som til smil eller kys.

Nu nærmede Sabina sig sin herskerinde, der ikke længere holdt sig tilbage, men selv hjalp til med at løse klædningsstykkerne op, og det ene efter det andet sank til gulvet, indtil hun stod i sit korte underskørt foran slavinden.

Det er måske her på sin plads at sige nogle ord om de fornemme romerinders klædedragt på kejsertiden. Som underskørt bar de tunikaen, en ærmeløs særk, der nåede til knæene og var lukket for og bag og blev holdt fast om hofterne af et bælte. Tunikaen var sædvanligvis fremstillet af tykt uldstof, sjældent af silke. Derover kom stolaen, der var vævet af fineste uld og farvet i sarte farver. Det var den romerske matrones egentlige gevandt. Den nåede til fødderne og havde halvlange, opslidsede ærmer, der blev holdt sammen med knapper eller spænder. Forneden havde stolaen en besætning, og om midten var der et bælte, mens den på skulderen blev fastholdt af en kostbar fibula af guld eller sølv og besat med ædelstene. Desuden bar kvinderne en palla, et kappelignende klædningsstykke, som hovedsagelig var bestemt for gadebrug.

Imidlertid tog Sabina de gyldne nåle ud af Aktés bløde hår, løste med øvede fingre den tykke knude og lod den bløde flod

glide ned ad ryggen i lange bølger. Fra de hvide arme strøg hun de kostbare, rigt besatte spænder, som Nero havde skænket hende, og åbnede den fint ciselerede guldkæde, der prydede den slanke hals. Så knælede slavinden ned foran Akté og løsnede de gyldne bånd, der fastholdt skindsandalerne om de sarte ankler. Skælvende og bøjende sit smukke hoved i skamfuld forvirring lagde Akté selv hånd til og lod nu også det sidste dække falde til gulvet, så at hun stod der blufærdigt rødmende som den kyske Venus.

Det var en så fuldkommen jomfruelig skønhed, der her blev afsløret, at selv slavinden gerådede i henrykkelse, og da Akté på vejen ind i det næste rum støttede sin hånd til slavindens blottede skulder, så hun Sabinas blege kinder rødme og følte hendes legeme skælve, som om en flamme havde berørt hende. Overrasket blev Akté stående, hun frygtede at have gjort sin tjenerinde ondt, men denne, der gættede grunden til hendes tøven, greb hendes hånd, der var gledet ned, og lagde den atter på sin skulder. Så trådte hun med sin herskerinde ind i tepidarium.

Det var et stort, firkantet rum, i hvis midte der fandtes et havagtigt bassin med lunkent vand. Unge slavinder bekranset med narcisser og åkander legede som nymfer og najader på overfladen. Næppe havde de fået øje på Akté, før de skød en stor muslingeskal af elfenben indlagt med koraller og perlemor hen til kanten af bassinet. Alle disse vidunderlige foreteelser fulgte så hurtigt på hinanden, at Akté hengav sig til dem som i drømme. Hun tog plads i det feagtige fartøj og befandt sig i næste øjeblik midt i søen, omgivet som Venus af sin svømmende hofstat.

Da tonede atter den yndige musik, der før havde henrykt hende, og snart blandede nymfernes og najadernes stemmer sig i de bløde klange. De fortalte fablen om Hylas, der gik for at øse vand ved Trojas strandbred. Og som nymferne havde lokket for Herkules' yndling med ord og fagter, bredte også de deres arme ud og indbød syngende Akté til at stige ned iblandt dem. Disse lege i bølgerne var korintherinden vant til. Vel de tusinde gange havde hun med sine veninder svømmet over bugten ved Korinth. Hun svang sig derfor uden betænkning ud i det lunkne, duftende hav, hvor hendes slavinder modtog hende som en dronning.

Disse unge piger var udvalgt blandt de smukkeste i alle lande, nogle fra Kaukasien, andre fra Gallien, Indien og Spanien, men alligevel så Akté i denne af en kræsen smag udvalgte gruppe ud som en gudinde.

Efter at hun en kort tid havde svømmet rundt på overfladen som en sirene og med en slanges gratie havde dykket og tumlet sig, bemærkede hun, at Sabina savnedes i den svømmende hofstat. Hun så sig om og fandt hende siddende i et hjørne skjulende sit ansigt i folderne af sit gevandt. Fortroligt og skæmtende som et barn kaldte hun på hende. Sabina skælvede og lod kappen falde, der havde skjult hendes ansigt. Nu begyndte alle de svømmende piger at le. Med et særligt spottende udtryk, som Akté ikke forstod, kaldte de på hende og dukkede med overkroppene op af vandet for gennem deres bevægelser at indbyde hende til at komme ned til dem. Et øjeblik syntes den unge slavinde at ville følge deres råb. Noget underligt måtte foregå i hendes sjæl, for hendes øjne brændte, hendes ansigt glødede, tårerne strømmede fra hendes øjenlåg

og tørrede på de hede kinder. Men i stedet for at give efter for, hvad der åbenbart var hendes ønske, styrtede hun til døren som for at redde sig fra en trolddom. Dog havde hendes bevægelse ikke været så behændig, at Akté ikke havde nået at springe op af vandet og under slavindernes høje latter spærre hende udgangen.

Da syntes Sabina at være en afmagt nær. Hendes knæ skælvede under hende, en kold sved randt fra hendes pande, hun blegnede synligt, og Akté, der frygtede for, at hun skulle falde, bredte armene ud og holdt hende ind til sit bryst. Men straks stødte hun slavinden tilbage, og et let smertensskrig trængte sig frem fra hendes læber. I den sælsomme forvirring, slavinden befandt sig i, havde hendes mund, da den berørte herskerindens skulder, efterladt et brændende bidsår. Så var hun, forskrækket over, hvad hun havde gjort, styrtet ud af døren.

På Aktés skrig var alle slavinderne ilet til og havde omringet deres herskerinde. Men af angst for, at Sabina ellers skulle blive straffet, anstrengte denne sig for at skjule smerten under et smil, idet hun hurtigt aftørrede to eller tre bloddråber, der som flydende koraller løb ned ad hendes bryst.

Tilfældet var imidlertid af så ringe betydning, at det ikke efterlod andet indtryk hos Akté end forundring. Hun nærmede sig nu det tilstødende rum, det såkaldte kaldarium, for her at afslutte badet.

Dette var en lille, cirkelrund sal med trin hele vejen rundt langs. Væggen. Disse førte til snævre nicher, i hver af hvilke der stod en lænestol. Midten var optaget af en beholder med kogende vand, som dannede en tæt tåge, som den om

morgenen ligger over havet. Nu var denne dampsky yderligere ophedet af ydre ovne, hvis flammer løb rundt i rør, der omsluttede hele kaldariet i deres glødende arme og bredte sig på alle ydervæggene som efeu på en mur.

Akté kendte ikke denne bademåde, der kun brugtes i Rom. Da hun trådte ind i det ophedede rum, følte hun sig så betrængt af de dampskyer, der vældede hende i møde, at hun snappede efter vejret og ville råbe om hjælp. Hun bredte armene ud, men stemmen svigtede hende, og hun kunne kun frembringe uartikulerede lyde, der gik over til en hulken. Hun forsøgte at komme tilbage til udgangen, men slavindernes arme holdt hende tilbage. Da sank hun sammen og kunne kun ved tegn vise, at hun var ved at kvæles.

Straks trak en af slavinderne i en kæde, og et gyldent skjold, der var anbragt i tagets top, åbnede sig som en klap og lod et frisk vindpust udefra trænge ind i den lumre atmosfære. Akté følte sig helt oplivet på ny, hendes bryst videde sig ud, og en behagelig mathed bemægtigede sig hende. Hun lod sig føre til en af de omtalte lænestole og begyndte med større modstandsdygtighed at udholde den glødende temperatur, der fik blodet til at rulle som flydende ild i årerne. Snart blev dampen på ny så tæt og brændende, at man for anden gang måtte tage tilflugt til det gyldne skjold, og med den friske luft udefra gennemtrængte et sådant velbehag de badende, at den unge grækerinde begyndte at forstå de romerske damers begejstring for denne slags bade, som hun hidtil ikke havde kendt og til at begynde med havde følt som en tortur.

Da dampen næste gang var blevet tæt, slap man den ikke ud, men lod den hobe sig sammen i en sådan grad, at Akté atter var

ved at besvime. Da nærmede to slavinder sig, hyllede hele hendes legeme ind i en skarlagenrød kappe og bar hende på deres arme ind i et værelse, hvor de lagde hende på en divan.

Her måtte Akté underkaste sig en ny behandling, som ganske vist var sælsom nok, men alligevel mindre overraskende og smertelig end den i kaldariet. Det var massagen, denne yppige vane, som romerne havde overtaget fra Orienten, og som i den nyere tid atter er kommet i opsving. To nye slavinder, som var fortrolige med disse øvelser, begyndte at stryge og ælte hendes legeme, indtil alle hendes lemmer var smidige og bøjelige. Derefter bragte de brede sølvfade af næsehornshorn og gned hele hendes krop ind med duftende salver og essenser, som de aftørrede først med fin uld, derefter med det sarteste ægyptiske nældestof og til sidst med hvidt svanedun.

Under hele dette sidste stadium af badet lå Akté med halvtlukkede øjne, uden ord og uden tanker, hensunken i en sælsom, salig søvndrukkenhed, som kun lige gav hende kraft til at føle en hidtil ukendt livsfylde. Hendes bryst udvidede sig, og med hvert åndedrag syntes livet at trænge ind igennem alle porer. Dette rent legemlige indtryk var så stærkt, at det ikke blot udviskede alle erindringer om det forgangne, men også besejrede alle nutidens smerter. I denne tilstand var det umuligt at tro på ulykke. Livet fremstillede sig for den unge piges ånd som en række af søde og henrivende foreteelser, der uden at antage fast skikkelse svævede i en vid, vidunderlig horisont.

Midt i denne magnetiske halvslummer og dette tankeløse drømmeri hørte Akté en dør åbne sig i baggrunden af det værelse, hvori hun befandt sig. Men da enhver bevægelse

trættede hende, vendte hun sig ikke om, idet hun troede, at det blot var en slavinde, der var trådt ind. Hun blev derfor liggende med halvt lukkede øjne og hørte langsomme, afmålte skridt nærme sig hendes leje, men hvert skridt syntes på en sælsom måde at dø hen, jo nærmere det kom.

Med anstrengelse vendte hun hovedet til den side, hvorfra lyden kom, og så en dame i de romerske matroners fornemme slæbegevandt langsomt og majestætisk skride hen imod sig. Ved hendes leje blev denne fremtoning stående, og den unge pige følte hendes dybe, gennemtrængende blik fæstet på sig, foran hvilket – ligesom for øjnene af en seerske – det syntes umuligt at skjule noget. Den ubekendte betragtede hende nogle øjeblikke i tavshed, så begyndte hun med mild, velklingende stemme, mens hvert af hendes ord trængte ind i den unge piges sjæl som det isnende stik af en dolk:

"Du er den unge korintherinde, der har forladt sit hjem og sin fader for at følge kejseren, ikke sandt?"

Hele hendes hidtidige liv, lykke og jammer, fortid og nutid, var indesluttet i disse ord, så at en strøm af erindringer vældede ind over Akté. Hendes barndom, da hun plukkede blomster ved Pyrenes kilde, hendes gamle faders sorg, da han dagen efter legene måtte kalde på hende forgæves, hendes ankomst til Rom, hvor den forfærdelige hemmelighed blev afsløret, som indtil da havde omgivet hendes kejserlige elsker, – alt så hun levende bag det trylleslør, som denne kvinde løftede med jernhånd. Akté udstødte et skrig og skjulte sit ansigt i hænderne.

"Åh ja," råbte hun hulkende, "jeg er denne ulykkelige!"

En øjeblikkelig stilhed fulgte på dette spørgsmål, under hvilken Akté ikke vovede at åbne øjnene, fordi hun følte denne kvindes beherskende blik hvile på sig. Endelig greb den ukendte hendes hånd, som hun havde holdt for ansigtet, og da hun af dette håndtryk, hvor koldt og ubestemt det også var, snarere mente at fornemme medlidenhed end en trussel, dristede hun sig til at slå de tårevædede øjenlåg op. Kvinden betragtede hende stadig.

"Hør," sagde hun med den samme velklingende stemme, men blødere end før. "Skæbnen går underlige veje og har vidunderlige hemmeligheder. Undertiden lægger den et kejserriges lykke og ulykke i et barns hånd. I stedet for af gudernes vrede er du måske udvalgt af deres nåde."

"Åh," råbte Akté, "jeg er skyldig, men kun af kærlighed. Jeg føler intet ondt i mit hjerte, og da jeg ikke mere kan være lykkelig, ville jeg i det mindste gerne gøre alle andre mennesker lykkelige. Men jeg er alene, svag og uformuende. Sig mig, hvad jeg kan gøre, og jeg vil adlyde dig."

"Først og fremmest, kender du den, du har betroet din skæbne til?"

"Først siden i morges ved jeg, at Lucius og Nero er den samme person, og at min elskede er kejser. Som datter af det gamle Grækenland har jeg ladet mig bedåre af hans skønhed, hans dygtighed og hans sang. Jeg fulgte sejrherren og vidste ikke, at han var verdens herre."

"Og nu," sagde den fremmede med stirrende blik og bævende stemme, "nu ved du, at det er Nero, men ved du også, hvad Nero betyder?"

"Jeg er oplært til at anse ham for en gud," svarede Akté.

"Nuvel," fortsatte den ukendte, idet hun satte sig ned, "jeg skal sige dig det, for den elskede bør i det mindste kende elskeren og slavinden sin herre."

"Hvad må jeg høre?" sukkede den unge pige.

"Lucius er født fjernt fra tronen, han nærmede sig den gennem et giftermål og besteg den gennem en forbrydelse."

"Ikke han har begået den," udbrød Akté.

"Han drog gavn af den," svarede den ukendte koldt. "Havde stormen, der fældede træet, i øvrigt skånet kvisten, så skulle sønnen snart følge faderen. Britannicus sov hos Claudius. I dette tilfælde var Nero givet morderen."

"Åh, hvem kan sige det?" råbte Akté. "Hvem kan slynge en så skrækkelig anklage imod ham?"

"Du tvivler, pige?" fortsatte den ukendte, uden at tonefaldet i hendes stemme skiftede udtryk. "Vil du vide, hvorledes sagen tildrog sig? Jeg skal sige dig det. En dag, da Nero legede med nogle børn, hvorimellem hans broder, Britannicus, befandt sig, i et værelse ved siden af det, hvor Agrippina opholdt sig med sin hofstat, befalede Nero Britannicus at gå ind i spisesalen og synge nogle vers for gæsterne, idet han troede, at drengen ville være genert og pådrage sig hofmændenes latter og spot. Britannicus adlød befalingen. I sine hvide klæder trådte han ind i spisesalen, bleg og sørgmodig, og sang midt i glædesfesten og med bevæget stemme og tårer i øjnene de vers, som vor gamle digter Ennius har lagt Astyanax i munden:

'Åh, min fader, åh, mit fædreland, åh, Priamus' hus, herlige palads! Tempel med rungende gange! Med vægge strålende af guld og elfenben! Jeg har set jer falde under barbarernes hånd. I er blevet flammernes rov!' Pludselig forstummede gæsternes

latter, og tårerne trådte dem i øjnene. Så stor feststemningen også havde været, forstummede den for uskylden og smerten. Dermed var Britannicus' skæbne afgjort. I Roms fængsler sad en giftblanderske, der var berygtet for sine forbrydelser. Nero lod tribunen Pollio komme til sig, som havde opsynet over fængslet, for kejseren var endnu betænkelig ved selv at tale med denne kvinde. Den næste morgen bragte Pollio Britannicus giften, som opdrageren selv gød i drengens bæger. Men om det nu var frygt eller medlidenhed, eller morderne veg tilbage for forbrydelsen, så var drikken ikke dødelig. Da lod Nero, kejseren, hører du, guden, som du lige kaldte ham, giftblandersken komme til sig på slottet, og i hans værelse, foran gudernes alter, som beskytter hus og hjem, lod han brygge en ny gift. Man prøvede den på en ged, som levede fem timer derefter. Så lod man giften koge endnu længere og prøvede den på en orne, som døde øjeblikkelig. Derpå tog Nero et bad, lod sig indgnide i vellugtende salver og satte sig med et smil på læberne i nærheden af det bord, hvor Britannicus spiste."

"Men," afbrød Akté med skælvende stemme, "hvis Britannicus virkelig blev forgivet, hvorledes gik det da til, at den slave, der smagte på retterne, ikke bemærkede giften? Britannicus havde jo fra barndommen af lidt af epilepsi, siger man, og under et sådant anfald ..."

"Ja, ja, det siger Nero, og deri viser netop hans sataniske grumhed sig. Ja, al mad og drikke, som Britannicus berørte, blev der først smagt på, men man bragte ham så skoldende hede drikke, at slaven nok kunne smage på den, men Britannicus ikke kunne drikke den. Så blev der hældt friskt

vand i, og i dette vand fandtes giften, en gift, der virkede så pludselig, at Britannicus styrtede til jorden uden et skrig eller en klage. Nogle mindre kloge flygtede, mens de kloge blev og skælvende gættede sandheden. Nero, der havde sunget under det hele, bøjede sig over Britannicus' leje, så på ham og sagde: "Det er ingenting. Britannicus vil straks komme til bevidsthed." Så fortsatte han med at synge. Imidlertid havde han allerede på forhånd forberedt begravelsen. På Marsmarken var der rejst et bål, og om natten blev liget, der var ganske vansiret af blå pletter, bragt derhen. Og som om guderne vægrede sig ved at tage del i brodermordet, flød regnen ned i strømme og slukkede tre gange den brændende træstabel. Så lod Nero liget overhælde med beg og harpiks, et nyt forsøg blev gjort, og denne gang fortærede ilden liget og syntes at ville føre Britannicus' vrede ånd op til himlen i en luende flammesøjle."

"Men Burrus, men Seneca?" råbte Akté.

"Burrus og Seneca!" gentog den ukendte kvinde bittert "man fyldte deres hænder med sølv og deres munde med guld, og derfor tav de."

"Ak, ja!" jamrede Akté.

"Fra denne dag," fortsatte kvinden, der syntes fuldt fortrolig med alle disse hemmeligheder. "Fra denne dag var Nero Aénobarbus' ægte søn, den værdige efterkommer af hin race med kobberskægget, jernansigtet og blyhjertet. Fra denne dag forstødte han Octavia, hvem han skyldte sin trone. Han forviste hende til landet, hvor han lod hende bevogte, og havde kun tanker for væddekørsel, komediespil og kurtisaner. Han begyndte det liv, hvis vilde udsvævelser i to år har fyldt Rom med rædsel. For den, som du elsker, pige, din smukke

olympiske sejrherre, han, som alle og enhver kalder sin kejser, og som kurtisanerne tilbeder som en gud, han forlader om natten paladset forklædt som slave eller med den frigivnes hue på hovedet. Han går enten til Milviusbroen eller til en berygtet knejpe, hvor den guddommelige kejser til klangen af en præsts cymbel eller en kurtisanes fløjte synger om sine krigeriske heltegerninger og sine elskovseventyr midt i en kreds af libertinere og prostituerede, lastdragere og gøglere. I spidsen for denne hob og ophidset af vin og vellyst trækker han så igennem gaderne, hvor han prygler de forbigående, fornærmer kvinderne og plyndrer husene, indtil han endelig vender tilbage til sit gyldne palads, undertiden med beskæmmende spor, som en eller anden ubekendt hævners stok har efterladt i hans ansigt."

"Det er umuligt, umuligt," udbrød Akté, "det er noget, du lyver ham på."

"Du tager fejl, pige. Jeg har ikke engang sagt dig den fulde sandhed."

"Men hvorfor straffer han dig ikke, når du røber sådanne hemmeligheder?"

"Det sker også nok en dag, og jeg er fattet på det."

"Hvorfor udsætter du dig da for hans hævn?"

"Fordi jeg måske er den eneste, der ikke kan undfly den."

"Men hvem er du da?"

"Hans moder."

"Agrippina!" råbte Akté, idet hun sprang ud af sengen og faldt for hendes fødder. "Agrippina, Germanicus' datter, en kejsers søster, en kejsers enke, og en kejsers moder står for mig stakkels datter af Grækenland! Åh, hvad vil du mig da? Tal,

befal, jeg vil adlyde dig. Forlang blot ikke, at jeg ikke mere skal elske ham! For trods alt, hvad du har sagt mig, elsker jeg ham dog endnu. Men jeg vil i det mindste kunne dø."

"Tværtimod, mit barn, fortsæt med at elske Cæsar med den grænseløse hengivenhed, som du har viet Lucius. Alene i denne kærlighed hviler mit håb, for den enes renhed kan måske bekæmpe den andens fordærvelse."

"Den anden," råbte den unge pige ude af sig selv, "elsker Cæsar også en anden?"

"Ved du ikke det, barn?"

"Ak, hvad vidste jeg i det hele taget? Da jeg fulgte Lucius, spurgte jeg mig da for om Cæsar? Hvad angik kejseren mig? Jeg elsker simpelthen den kunstner, som jeg tilbød mit liv, fordi jeg troede, at han bod mig sit derfor. Men hvem er da denne kvinde?"

"En datter, der bagtaler sin fader, en hustru, der har forrådt sin mand, en kvinde af en skæbnesvanger skønhed, og som guderne har skænket alt, blot intet hjerte, Sabina Poppæa."

"Åh ja, jeg kender delte navn. Jeg har hørt denne kvinde omtale uden at ane, at hun skulle få betydning for mig. Min fader, der ikke vidste, at jeg var i nærheden, fortalte en anden olding om, hvad denne kvinde har gjort, og de rødmede begge over det. Har hun ikke forladt sin mand, Crispinus, for at følge sin elskede, Otho? Og har denne ikke efter et festmåltid solgt hende til kejseren for prokonsulatet over Lusitanien?"

"Jo, jo, således er det," svarede Agrippina.

"Og han elsker hende! Elsker hende stadig!" sukkede Akté smerteligt.

"Ja," svarede Agrippina med et udtryk af had, "ja, han elsker hende endnu, elsker hende stadig, for der stikker en hemmelighed under, en elskovsdrik af samme slags, som Cæsonia gav Caligula."

"Retfærdige guder!" stønnede Akté. "Er jeg straffet nok? Er jeg nu ulykkelig nok?"

"Mindre ulykkelig og mindre straffet end jeg," svarede Agrippina, "for dig stod det frit at følge ham som elskerinde, men mig har guderne givet ham til søn. Forstår du nu, hvad du har at gøre?"

"At flygte fra ham og aldrig se ham mere."

"Vogt dig vel for det, mit barn! Man siger, at han elsker dig."

"Siger man det? Er det sandt? Tror du det?"

"Ja."

"Åh, vær velsignet for det."

"Velan da! Underlæg denne kærlighed en vilje, sæt dig et mål! Stræb efter at befri ham for den helvedesånd, der ødelægger ham, så vil du redde Rom, kejseren og måske også mig."

"Dig? Tror du da, at han ville vove ..."

"Nero vover alt."

"Men jeg er for svag til at gennemføre en sådan plan."

"Du er måske den eneste kvinde, der er ren nok til at opfylde denne opgave."

"Åh nej, nej! Det er bedre, at jeg rejser og aldrig ser ham mere!"

"Den guddommelige kejser lader Akté bede om at komme til ham," sagde en ung slave, der netop havde åbnet døren, med sagte stemme.

"Sporus!" råbte Akté forbavset.

"Sporus!" mumlede Agrippina og tilhyllede sit hoved med sløret.

"Cæsar venter," sagde slaven efter en kort tavshed.

"Så gå da," sagde Agrippina.

"Jeg følger dig," sagde pigen.

8

Akté tog et slør og en kåbe på og fulgte Sporus. Efter at have gennemskredet forskellige gange i paladset, som Akté ikke kendte, åbnede føreren en dør med en guldnøgle, som han derefter overgav den unge grækerinde, for at hun kunne vende alene tilbage.

De var i det gyldne palads' have. Akté troede at befinde sig uden for byen, så stor og herlig udvidede horisonten sig foran hende. Mellem træerne skimtede hun et vandbassin så stort som en sø. På den anden side af denne ragede de af månens stråler forsølvede søjler af et palads op over det tætte buskads.

Luften var klar, og ingen sky var at finde på den azurblå himmel. Søen lignede et stort spejl, og den fjerne støj fra Rom begyndte at uddø i rummet. Sporus og den unge pige, begge i hvide klæder, skred stiltiende gennem det herlige landskab som to omflakkende skygger gennem de elysæiske marker. Ved søens bred og på det vide grønsvær, der omgav den, græssede hele hjorder af vilde gazeller som på Afrikas sletter, mens der på de kunstige ruiner, der mindede om det gamle hjem, stod store, hvide fugle som alvorlige skildvagter, der med regelmæssige mellemrum lod høre et hæst, enstonigt skrig.

Da de nåede søen, sprang Sporus i en jolle og indbød ved et tegn Akté til at følge efter. Så udfoldede han et lille purpursejl, og som ved trolddom gled båden hen over vandet, i hvis overflade finnerne af de sjældneste guldfisk fra det indiske ocean skinnede. Denne natlige sejltur mindede Akté om hendes rejse over det joniske hav. Hendes øjne fæstede sig på slaven, og

hun undrede sig på ny over denne vidunderlige lighed mellem broder og søster, som allerede havde overrasket hende ved Sabina. Den unge mand sad sky over for hende med sænkede øjenlåg. Han syntes at undgå sin tidligere værtindes blik og styrede båden som en stum sømand. Akté brød først tavsheden.

"Sabina fortalte mig, at du var blevet i Korinth, Sporus," sagde hun. "Sabina har altså narret mig?"

"Sabina har sagt dig sandheden, herskerinde," svarede slaven, "men jeg kunne ikke udholde at være borte fra Lucius længere. Et skib sejlede til Calabrien, jeg indskibede mig på det, og i stedet for at sejle igennem Messinastrædet, landede det i Brindisi. Jeg fulgte den appiske vej, og skønt jeg afrejste to dage efter kejseren, kom jeg dog til Rom på samme tid som han."

"Sabina blev sikkert glad over at se dig igen?"

"Ja, sikkert," sagde Sporus, "for vi er ikke alene søskende, men tvillinger."

"Nuvel! Sig til Sabina, at jeg vil tale med hende, og at hun skal besøge mig i morgen tidlig."

"Sabina er ikke mere i Rom," svarede Sporus.

"Og hvorfor har hun forladt Rom?"

"Det var den guddommelige kejsers vilje."

"Hvor er hun taget hen?"

"Det ved jeg ikke."

Hvor ærbødig end slavens stemme lød, gjorde der sig dog deri en vis tøven, noget tvungent, gældende, som forhindrede Akté i at stille flere spørgsmål. Nu havde de netop også nået søens anden bred, og efter at Sporus havde trukket båden på land, og Akté var gået fra borde, gik han videre. Den unge grækerinde fulgte ham på ny i tavshed og fremskyndede sine

skridt, for de var trådt ind i en lille pinje- og sycomoreskov, hvis tætte bladhang formørkede natten således, at hun grebet af en vis angstfølelse nærmede sig sin ledsager, skønt hun vidste, at hun ikke kunne vente megen hjælp af ham. Virkelig lod sig med korte mellemrum sælsomme klagetoner høre, der syntes at komme fra Jordens indre. Engang kunne skriget ganske tydeligt skelnes som en menneskelig stemme. Pigen skælvede og lagde sin hånd på Sporus' skulder.

"Hvad er det?" spurgte hun.

"Intet," svarede slaven.

"Men jeg hørte dog noget," fortsatte Akté.

"En stønnen, ja, vi går netop forbi fængslerne."

"Hvad er det for fanger?"

"Det er kristne, som gemmes til Cirkus."

Akté gik videre med raske skridt, for da hun kom forbi et kældervindue, hørte hun virkelig smertelige, menneskelige klagelyde trænge op derfra, og skønt de kristne altid, når hun havde hørt dem omtale, var blevet skildret som en ryggesløs, skyldbetynget sekt, hvis medlemmer hengav sig til alle mulige udsvævelser og forbrydelser, følte hun dog for dem denne smertelige medlidenhed, som man også skænker de skyldige, der skal dø en skrækkelig død. Hun skyndte sig derfor at komme ud af denne skæbnesvangre skov. Da hun nåede udkanten, så hun det oplyste palads lige over for sig, hvorfra instrumenternes klang tonede hende i møde. Men da lyset og musikken fulgte lige oven på klagelydene og mørket, trådte hun ganske vist med faste skridt, men med mindre livlighed end ellers ind i forhallen.

Her blev Akté et øjeblik stående aldeles blændet. Aldrig havde hendes fantasi kunnet rumme en så fortryllende pragt. Forhallen, der skinnede af bare bronze, guld og elfenben, var så stor, at den omgav en tredobbelt søjlerække, som dannede en porticus på tusinde skridts længde, og så høj, at der i midten hævede sig en ét hundrede og halvtreds fod høj statue af Zenodorus, der forestillede kejseren stående og med en guds holdning. Akté gik med en gysen forbi den. Hvilken frygtelig magt måtte den mand ikke besidde, der lod lave en billedstøtte af sig selv tre gange så stor som den olympiske Jupiters, og som til sine spadsereture havde haver og damme, der snarere lignede skove og søer, og som til sin adspredelse og forlystelse havde fanger, som han kastede for løver og tigre!

I dette palads var der vendt op og ned på alle det menneskelige livs love. En bevægelse, et tegn, et blik fra denne mand var tilstrækkeligt til at lade en person, en familie eller et helt folk forsvinde fra Jordens overflade, uden at et åndepust modsatte sig udførelsen af hans vilje, uden at man hørte anden klage end de døendes skrig, og uden at noget i naturen blev rystet ved, at solen formørkedes eller et lyn forkyndte, at over mennesket er der en himmel, og at over kejseren står guderne!

Beklemt af en dyb angstfølelse steg Akté op ad trappen, der førte til Lucius' gemakker. En sådan magt havde angstindtrykket vundet over hende, at hun, da de var kommet op, og Sporus ville dreje nøglen om, holdt ham tilbage, idet hun med den ene hånd støttede sig til hans skulder, mens hun med den anden greb sig til hjertet, der var ved at sprænges. Da hun havde sundet sig lidt, gav hun endelig tegn til Sporus, at han kunne åbne døren. Slaven adlød, og hun så nu Lucius klædt i en

enkel, hvid tunika og smykket med en olivengren ligge på en divan i salens baggrund.

Da forsvandt enhver sørgelig erindring fra hendes sind. Hun havde tænkt sig, at der måtte være foregået en forandring med manden, siden hun vidste, at han var verdens herre. Men ved det første blik genkendte hun Lucius, den smukke, unge mand med det gyldne skæg, som hun havde ført til sin faders hus. Cæsar var forsvundet, den olympiske sejrherre havde hun genfundet. Hun ville ile hen til ham, men hendes kræfter svigtede hende på halvvejen, hun sank ned på det ene knæ og strakte hænderne ud imod den elskede, idet hun med nød og næppe fremstammede:

"Lucius, stadig Lucius, ikke sandt?"

"Ja, ja, min skønne korintherinde, vær blot rolig!" svarede Cæsar med mild stemme, idet han med et tegn opfordrede hende til at komme hen til ham. "Stadig Lucius! Ikke sandt, under dette navn har du elsket mig for min egen skyld og ikke for min magt og min krone som alle de, der omgiver mig? Kom hen til mig, Akté, rejs dig! Verden skal ligge for mine fødder, men du i mine arme."

"Åh, jeg vidste det nok!" råbte Akté, idet hun kastede sig om halsen på den elskede. "Jeg vidste nok, at det ikke var sandt, at min Lucius er ond!"

"Ond?" gentog Lucius, "hvem har sagt dig det?"

"Nej, nej," afbrød Akté, "tilgiv mig! Man tror undertiden, at løven, der er ædel og modig som du og konge over dyrene, ligesom du er kejser blandt menneskene, at løven er grusom, fordi den ikke kender sine kræfter og dræber med et kærtegn. Åh, min løve, pas godt på din gazelle."

"Vær ikke bange, Akté," svarede Cæsar smilende. "Løven benytter kun sine kløer og tænder imod dem, der vil kæmpe med den. Kom, du ser, den logrer for dine fødder som en hundehvalp."

"Jeg er heller ikke bange for Lucius! Åh, for mig er Lucius min gæst, min elskede, den, der har bortført mig fra mit hjem og min fader, og som med sin kærlighed skal erstatte mig, hvad han har røvet af min renhed. Men jeg frygter ..." hun tøvede, men Lucius opmuntrede hende ved et tegn ... "Jeg frygter kejseren, der forviste Octavia, og Nero, Poppæas gemal!"

"Du har set min moder!" råbte Lucius, idet han med et sæt stod på sine fødder og så Akté i øjnene. "Du har set min moder!"

"Ja," svarede pigen skælvende.

"Ja," fortsatte Nero bittert, "og hun har sagt dig, at jeg er grusom, ikke sandt? At jeg ikke har andet fra Jupiter end det fortærende blik? Hun har talt til dig om denne Octavia, som hun beskytter, men som jeg hader, som hun har påtvunget mig mod min vilje, og som jeg kun med møje kunne befri mig for! Hun, hvis ufrugtbare kærlighed ikke havde andet til overs for mig end tålmodige og nødtvungne kærtegn! Åh, man skuffer sig, og man har uret, hvis man tror, at man kan opnå noget hos mig med bønner eller trusler. Jeg har villet glemme denne kvinde, den sidste af en forbandet race! Man skal ikke mere erindre mig om hende!"

Næppe havde Lucius udtalt disse ord, før han blev forskrækket over det indtryk, de havde gjort på Akté. Hun var med blodløse læber og tårefyldte øjne sunket om på divanens puder, skælvende under en vrede, som hun for første gang havde oplevet at se i udbrud. I virkeligheden havde denne

scene, der ellers klang så mildt og rørte de inderste strenge i hendes hjerte, på en gang antaget et skrækkeligt, ulykkebringende udtryk, og de blå øjne, hvori hun hidtil kun havde set kærlighed, udslyngede de frygtelige lyn, som hele Rom tilhyllede sit ansigt for.

"Åh, min fader, min fader!" jamrede Akté under tårer. "Åh, min fader, tilgiv mig!"

"Ja, Agrippina vil have sagt dig, at du er straffet nok for din kærlighed ved min kærlighed! Hun vil have røbet for dig, hvad det er for et vildt dyr, du elsker! Hun vil have fortalt dig om Britannicus' død og om Julius Montanus! Hvad ved jeg ellers mere? Men hun vil vel have vogtet sig for at fortælle dig, at den ene ville fratage mig tronen, og at den anden havde slået mig i ansigtet med sin stok. Jeg begriber det. Min moders liv er jo så rent!"

"Lucius, Lucius!" råbte Akté. "I gudernes navn, så ti dog!"

"Åh," fortsatte Nero. "Hun har kun indviet dig i halvdelen af familiehemmelighederne. Velan da, så hør også det øvrige! Denne kvinde, som lægger mig et barns og en slyngels død til last, blev forvist af Caligula på grund af hendes liderlige livsvandel, skønt hendes broder ellers ikke var særlig streng i moralen. Da Claudius besteg tronen, blev hun kaldt tilbage og formælet med en patricier af fornem slægt, Crispus Passienus, der havde den uforsigtighed at testamentere hende sine enorme rigdomme, og som hun lod myrde, da han levede for længe. Så begyndte kampen mellem hende og Messalina, og Messalina tabte. Claudius var sejrens pris. Agrippina blev sin onkels elskede. Nu fattede hun den plan at overtage regeringen i mit navn. Octavia, kejserens datter, var forlovet med Silanus.

Hun lod Silanus gribe ved alterets fod og opstillede falske vidner, der anklagede ham for blodskam. Silanus dræbte sig selv, og Octavia blev enke. Endnu grædende blev hun kastet i mine arme, og jeg måtte tage hende til hustru, skønt hendes hjerte var fyldt af en anden kærlighed. Så forsøgte en kvinde at stikke Agrippina ud hos hendes svaghovedede elsker. De samme vidner, der havde anklaget Silanus for blodskam, beskyldte nu Lollia Paulina for trolddom. Lollia Paulina gjaldt for sin tids skønneste kvinde. Caligula havde ægtet hende og forevist hende for romerne kun iført et smykke af smaragder og perler, der havde kostet fyrre millioner sestertier. Hun døde langsomt under pinsler. Nu var vejen til tronen fri. Niecen ægtede sin onkel. Jeg blev adopteret af Claudius i barns sted, og senatet gav Agrippina titlen: Højvelbåren. Vent, det er endnu ikke alt," fortsatte Nero, idet han fjernede Aktés hænder fra ørerne, som hun ville tilstoppe for ikke at måtte høre, hvorledes en søn anklager sin moder. "En dag skete det, at Claudius dømte en ægteskabsbryderske til døden. Denne dom fik Agrippina og hendes elsker, Pallas, til at skælve. Næste dag, da kejseren spiste med præsterne på Capitol, bød Halotus ham en tallerken champignons, som Locuste havde forgiftet, og da denne dosis ikke havde været stærk nok, og kejseren lå og kæmpede med døden på sin prægtige divan, stak lægen Xenophon ham en forgiftet fjer i halsen under foregivende af, at han ville have ham til at kaste den forgiftede mad op.

Således blev Agrippina enke for tredje gang. Ikke sandt, disse afsnit af sin historie er hun gået uden om? Hun er først begyndt der, hvor hun satte mig på tronen og bildte sig ind at skulle regere i mit navn. Hun skulle være legemet og jeg skyggen, hun

virkeligheden og jeg en ånd, og således var det virkelig en tid. Hun havde en livvagt af prætorianere, hun førte forsædet i senatet, og hun afsagde domme. Den frigivne Narcissus lod hun dømme til døden og prokonsulen Julius Silanus forgive. Da jeg så alle disse henrettelser, beklagede jeg mig en dag over, at hun ikke lod noget blive til overs for mig at gøre. Hun svarede mig, at jeg stadig gjorde alt for meget for en fremmed, for en adoptivsøn, og at Britannicus' liv ved hendes og gudernes omsorg heldigvis var blevet sparet hertil. Jeg sværger dig, at da hun sagde mig dette, tænkte jeg lige så lidt på drengen, som jeg i dag tænkte på Octavia. Men denne trussel var det egentlige dødsstød for ham og ikke giften, som jeg gav ham. Heller ikke lå min forbrydelse heri, at jeg var blevet morder, men i, at jeg ville være kejser! Hav tålmodighed, jeg er straks færdig. Da – hører du vel, pige, hvis kærlighed er ren og kysk – da forsøgte hun at blive min elskerinde for derved at genvinde det herredømme over mig, som hun havde tabt som moder."

"Åh, ti dog!" råbte Akté ude af sig selv.

"Ah! Du talte til mig om Octavia og Poppæa og anede ikke, at du havde en tredje rivalinde."

"Ti, ti!"

"Ikke i nattens stilhed, ikke i et afsides værelses hemmelighedsfulde mørke kom hun til mig i denne hensigt. Nej, det skete ved et festmåltid i hele min hofstats påsyn. Seneca var til stede og Burrus, Paris og Phaon. Alle var der. Hun trådte ind smykket med blomster og halvt påklædt, ombølget af lys og lokkende musik. Da var det, hendes fjender, som blev forfærdede over hendes planer og hendes skønhed – for skøn er

hun! – skød Poppæa mellem hende og mig. Hvad siger du nu om min moder, Akté?"

"Skændigt, skændigt," mumlede pigen, idet hun med hænderne dækkede sit skamrødmende ansigt.

"Ja, ikke sandt, vi er en besynderlig race? Fordi menneskene ikke mere finder os menneskeværdige, gør de os til guder. Min onkel kvalte sin formynder med en hovedpude og sin svigerfader i badet. Min fader stak midt på Forum øjet ud på en rytter med sin stok. På den appiske vej kørte han med sin vogn en ung romer over, der ikke kom hurtigt nok til side, og en dag dolkede han ved bordet, hvor han sad ved siden af den unge Cæsar, som han ledsagede til Orienten, sin frigivne, fordi han ikke ville drikke, og det med sin spisekniv. Om min moder har jeg allerede fortalt dig. Hun har myrdet Passienus, Silanus, Lollia Paulina, Claudius, og endelig ville hun også myrde mig til sidst, mig, som navnet uddør med. Hvis jeg mere var den retfærdige kejser end den fromme søn, ville jeg dræbe hende!"

Akté udstødte et sønderrivende skrig og faldt på knæ, idet hun bredte armene ud imod Nero.

"Nå! Hvad gør du?" fortsatte Nero med et besynderligt udtryk. "Du tager for alvor, hvad der kun er en spøg. Nogle vers er blevet i min erindring, siden jeg sidst har sunget modermorderen Orestes' rolle, de har blandet sig i min prosa. Vær kun rolig, du, mit tossede barn. Eller er du kommet herhen blot for at skælve og være bange? Har jeg ladet dig kalde, for at du skal blive øm i knæene og strække armene af led? Kom, rejs dig. Er jeg da Cæsar? Er jeg da Nero? Er Agrippina min moder? Du har drømt det alt sammen, min skønne korintherinde. Jeg

er Lucius, atleten, vognstyreren, sangeren, der synger med en sød stemme til den gyldne lyre. Det er det hele."

"Åh," svarede Akté, idet hun lagde sit hoved til hans skulder. "Åh, sådan er det. Undertiden kunne jeg tro, at jeg beherskes af en drøm, og at jeg vil vågne op i min faders hus, hvis jeg ikke på bunden af mit hjerte sporede min kærligheds dybe virkelighed. Åh, Lucius, leg ikke således med mig. Ser du da ikke, at jeg svæver i en tråd over Hades' afgrund. Hav medlidenhed med min svaghed. Gør mig ikke vanvittig."

"Og hvorfra kommer angsten og skrækken? Har min skønne Helena noget at beklage sig over for sin Paris? Er paladset, hun bor i, ikke prægtigt nok? Så vil jeg lade hende bygge et andet med sølvsøjler og guldkapitæler. Har slaverne, der betjener hende, ladet det mangle på ærbødighed? Hun er herre over deres liv eller død. Hvad vil hun? Hvad ønsker hun? Alt, hvad en mand, en kejser, en gud kan yde, må hun forlange, og hun vil få det!"

"Ja, jeg ved, at du er almægtig, jeg tror, at du elsker mig, og jeg håber, at du vil tilstå mig alt, hvad jeg beder dig om, alt undtagen ro i sjælen, den inderlige overbevisning, at Lucius tilhører mig og jeg ham. En hel side af din personlighed, en del af dit liv unddrager sig mig, hyller sig i mørke og fortaber sig i natten. Mig tilhører du kun i de øjeblikke, hvor jeg berører dig. Du har hemmeligheder. Dit had kan jeg ikke dele, og din kærlighed må jeg ikke kende. Midt i vore fineste kærlighedsudgydelser, i vore sødeste samtaler, i vore fortroligste timer vil en dør åbne sig som netop nu, og en frigiven vil med ubevægeligt ansigt give dig et

hemmelighedsfuldt tegn, som jeg ikke kan eller må forstå. Ser du, nu begynder min læretid."

"Hvad vil du, Anicetus?" spurgte Nero.

"Den, som den guddommelige Cæsar har ladet kalde, er derude og venter."

"Sig hende, at jeg kommer," svarede kejseren. Den frigivne gik ud.

"Ser du nu?" sagde Akté, idet hun så sørgmodigt på ham.

"Forklar dig tydeligere," sagde Nero.

"Der er en kvinde derude?"

"Ganske vist."

"Og jeg har set dig skælve, da man anmeldte hende."

"Skælver man kun af kærlighed?"

"Denne kvinde, Lucius?"

"Tal, jeg venter."

"Denne kvinde ..."

"Nuvel, denne kvinde?"

"Denne kvinde hedder Poppæa."

"Du tager fejl," svarede Nero, "denne kvinde hedder Locuste [Note 1)]."

9

Nero rejste sig og fulgte den frigivne. Efter nogle vandringer i hemmelige gange, som kun kejseren og hans mest trofaste slaver kendte, trådte de ind i et lille rum, der ikke havde vinduer, men fik lys og luft ovenfra. For øvrigt var denne åbning mindre beregnet til oplysning af rummet end til afløb for den damp og dunst, der på visse tider steg op fra bronzeildbækkenerne, som nu var kolde, men hvor der lå kul parat, som kun ventede på den livgivende gnist og blæsebælgen.

Rundt omkring i rummet stod der instrumenter af stentøj og glas i sælsomme, langagtige former, som om en lunefuld kunstner havde modelleret dem efter dunkle erindringer om underlige fugle- og fiskearter. Fade af forskellig størrelse og omhyggeligt forsynet med låg, hvorpå man kunne se gådefulde skrifttegn, var stillet på runde borde og omgav laboratoriet, som de hemmelighedsfulde bind omgiver mumiens krop. Ovenover hang tørrede og friske planter på gyldne søm.

Disse mærkelige fade indeholdt alt, hvad oldtidens hemmelige videnskab og overtro kendte til dødelige gifte såvel som foryngelses- og andre tryllemidler.

En sortklædt kvinde, hvis gevandt var opkrammet i knæhøjde med en karfunkel, og som i hånden holdt en ønskekvist af hasselvånd, ventede Nero i dette rum. Hun sad hensunken i så dybe drømmerier, at hun ikke bemærkede kejserens indtræden. Nero gik hen imod hende, og jo nærmere han kom hende, desto stærkere udtrykte hans miner frygt, afsky og foragt. Hun

hævede hovedet og strøg håret fra ansigtet. Håret var hverken fastholdt af kam eller bånd, men hang løst og dækkede hendes ansigt som et slør, når hun bøjede sig forover. Nu kunne man se troldkvindens ansigt. Det var trækkene hos en kvinde på femogtredive til syvogtredive år, som måtte have været smuk, men som var afblomstret før tiden af søvnløse nætter og måske samvittighedsnag.

Hun rettede først ordet til Nero uden at rejse sig og uden at bevæge andet end læberne.

"Hvad ønsker du mere af mig?" spurgte hun ham.

"Frem for alt," sagde Nero, "husker du det forgangne?"

"Spørg Theseus, om han husker underverdenen."

"Du husker vel endnu, hvad jeg har gjort for dig. Jeg har taget dig ud af et usundt fængsel, hvor du langsomt tæredes hen, hvor du væltede dig i smuds, og hvor snoge og andet kryb løb hen over dit ansigt og dine hænder."

"Det var så koldt, at jeg ikke mærkede dem."

"Et smukt hus har jeg ladet bygge til dig og smykket det som til en elskerinde. Man kaldte dit erhverv for en forbrydelse, jeg har ladet det kalde en kunst. Man forfulgte dine medskyldige, jeg gav dig elever."

"Og jeg gav til gengæld dig halvdelen af Jupiters magt. Døden, søvnens og nattens døve og blinde søn, har jeg gjort dig underdanig."

"Det er godt. Jeg ser, at du tænker på det. Jeg har ladet dig kalde."

"Hvem skal da nu dø?"

"Det må du selv finde ud af, for sige det vil jeg ikke. Det er en for farlig og for mægtig fjende til, at jeg kunne betro navnet selv

til tavshedens statue. Agt blot på, at giften ikke virker så langsomt som på Claudius eller svigter helt som ved det første forsøg på Britannicus. Den må dræbe pludseligt og ikke give den, der har nydt den, tid til så meget som at udtale et ord eller gøre en bevægelse. Det må være en gift som den, vi tilberedte her og prøvede på ornen."

"Åh," sagde Locuste. "Intet er lettere end at tilberede denne gift eller en endnu stærkere, hvis du vil have det. Men dengang jeg gav dig den anden, som du taler om, vidste jeg, for hvem jeg beredte den. Det var for et harmløst barn, og da kunne jeg indestå dig for resultatet, men der findes mennesker, som gift ikke har mere virkning på, fordi de lidt efter lidt har vænnet deres mave til at tåle de giftigste plantesafter og dødeligste pulvere. Hvis min kunst uheldigvis fik med en således beskyttet person at gøre, ville resultatet udeblive, og du vil sige, at jeg har bedraget dig."

"Og," fortsatte Nero, "jeg ville igen kaste dig i dit gamle fængsel og give dig din tidligere fangevogter, Pollio Julius, til vogter. Ja, det ville jeg gøre. Se dig altså for."

"Nævn mig offerets navn, og jeg vil indestå dig for resultatet."

"Jeg har allerede sagt dig, at jeg hverken kan eller vil sige navnet. Har du ingen tjenende ånder til at afsløre det ukendte for dig? Kender du intet tryllemiddel til at besværge og spørge dem? Søg og forsk! Jeg vil intet sige dig, men jeg hindrer dig ikke i dine efterforskninger."

"Her kan jeg intet gøre."

"Du er ikke fange."

"Om to timer vil jeg komme tilbage."

"Jeg foretrækker at ledsage dig."

"Selv på Esquilin?"

"Over alt."

"Og du kommer alene med?"

"Alene, hvis det skal være således."

"Så kom."

Nero gav Anicetus et tegn, at han skulle trække sig tilbage, og forlod sammen med Locuste det gyldne palads, tilsyneladende kun bevæbnet med et sværd. Det påstås dog også, at han dag og nat bar en panserskjorte på den bare hud, så at den beskyttede hans bryst, og som var så kunstfærdigt forarbejdet, at den fulgte enhver af kroppens bevægelser og kunne modstå det skarpeste våben ført af den stærkeste hånd.

De skred gennem Roms mørke gader, uden at nogen slave lyste for dem, indtil Velabrum, hvor Locustes hus lå. Troldkvinden bankede tre slag på døren, hvorved en gammel kone, der undertiden var hende behjælpelig med tilberedningen af hendes tryllemidler, åbnede døren og smilende trådte til side, da hun så den smukke unge mand, der uden tvivl skulle bestille en elskovsdrik.

Locuste åbnede døren til sit arbejdsrum, trådte først ind og indbød med et tegn kejseren til at følge hende.

En sælsom blanding af hæslige og mærkelige ting åbenbarede sig her for kejserens blik. Ægyptiske mumier og etruskiske skeletter var stillet op ad væggene. Krokodiller og fisk af sælsom form svævede ned fra taget i usynlige jerntråde. På piedestaler stod voksfigurer af forskellig størrelse og forskelligt udseende, i hvis hjerter der var stukket nåle og dolke. Midt imellem disse mærkværdige ting fløj en opskræmt ugle uden støj omkring. Hver gang den satte sig, lyste dens øjne som

to glødende kul, og næbbet slog den sammen i skræk. I et hjørne brægede et sort får sørgmodigt, som om det anede den skæbne, der ventede det. I dette sammensurium skelnede Nero snart nogle klagetoner. Han så sig opmærksomt om og opdagede da på gulvet en genstand, hvis omrids han først ikke kunne se tydeligt. Det viste sig at være et menneskeligt hoved uden krop, men hvis øjne syntes at leve. Om dets hals snoede sig en slange, hvis sorte, bevægelige tunge snart spillede uroligt imod kejseren, snart dykkede ned i en skål mælk. Om dette hoved havde man som for at håne det opstillet alle slags retter og frugter. For øvrigt var kejseren ikke længe i tvivl. Det var netop fra dette hoved, de klagende toner stammede.

Nu begyndte Locuste at forberede sin trolddom. Efter at have stænket hele sit hus med vand fra det Averniske hav, ursædet for etruskisk trolddom, antændte hun en ild af sycomore- og cypresgrene, der var plukket på en grav, kastede uglefjer i, som var dyppet i tudseblod, og urter fra Jolkos og Iberien. Så satte hun sig på hug foran ilden og mumlede uforståelige ord. Da ilden begyndte at brænde ned, så hun sig omkring, som om hun søgte noget, hendes øjne ikke straks kunne finde. Så fløjtede hun på en bestemt måde, hvorpå slangen rettede hovedet op. Da hun fløjtede anden gang, strakte dyret sig langsomt ud, og da hun fløjtede tredje gang, krøb det lydige dyr hen imod hende, men sky og frygtsomt, som om det kun nødigt ville adlyde kaldet. Hun greb det om halsen og nærmede dets hoved til ilden. Straks snoede slangen hele sin krop om troldkvindens arm og udstødte nu på sin side pibende smertenslyde. Men Locuste holdt stadig slangens hoved nærmere og nærmere til ilden, indtil dens svælg dækkedes af et lag hvidt skum. Tre eller

fire dråber af denne fråde faldt i asken. Det var, hvad Locuste ville have, for nu slap hun slangen løs. Den flygtede hurtigt, snoede sig op ad et skelets ben og skjulte sig i dets brysthule, hvor man endnu i nogen tid igennem knoglerne, der omgav den som et bur, kunne se den vride sig af smerte.

Så samlede Locuste asken og de glødende kul i et stykke stof af asbest, greb det sorte får i en strikke, der hang om dets hals, og da hun åbenbart havde fuldendt, hvad der skulle gøres i huset, vendte hun sig til Nero, der med en statues ubevægelighed havde set på hendes foretagende, og spurgte, om han stadig havde til hensigt at ledsage hende til Esquilin. Nero bekræftede det med et nik. Locuste gik ud, og kejseren fulgte hende. I det øjeblik da han ville lukke døren, hørte han en stemme, der bønfaldt om medlidenhed i så smertelige toner, at han blev rørt og ville holde Locuste tilbage. Men denne svarede, at den ringeste forsinkelse ville gøre besværgelsen virkningsløs, og at hun ville være nødt til enten at gå alene eller begynde det hele forfra den næste dag, hvis kejseren ikke øjeblikkelig ledsagede hende. Nero slog døren i og skyndte sig at følge hende. I øvrigt var disse sandsigerskens hemmeligheder ham ikke fremmede. Han vidste allerede, hvad det gyselige hoved betød. Det tilhørte et barn, der var begravet til halsen, og som Locuste lod dø af sult, mens det så på de forskellige retter, der var uden for dets rækkevidde, for at hun efter dets død af marven i dets knogler og af dets af begær og raseri fyldte hjerte kunne tilberede den elskovsdrik, som Roms rige vellystninge eller kejserens yndlinge undertiden betalte med en pris, man havde kunnet købe en hel provins for.

Nero og Locuste sneg sig en tid lang som to skygger gennem Velabrums krumme gader, så forsvandt de hurtigt og stiltiende bag muren til den store Cirkus og nåede foden af Esquilin. I dette øjeblik steg månen i sit første kvarter op bag højen, og imod himlens forsølvede azurblå hævede sig de talrige kors, på hvilke de tyves, morderes og kristnes kroppe var naglede, som var forenede på dette rettersted. Kejseren troede først, at troldkvinden skulle bruge nogle af disse lig til sine kunster, men hun gik imellem dem uden at lade sig opholde, og så gav hun Nero et tegn, at han kunne vente på hende. Imidlertid knælede hun ned på en lille gravhøj og gav sig til som en hyæne at grave et hul i jorden med sine negle. I denne fordybning gød hun den glødende aske, som hun havde bragt med, og i hvilken et vindpust opflammede nogle gnister.

Nu greb hun det sorte får, som hun havde ført med sig til dette formål, åbnede dels pulsåre på halsen med sine tænder og slukkede gløderne med det udstrømmende blod. I dette øjeblik tilsløredes månen af en sky, som om den ikke ville se på disse afskyelige kunster. Men trods mørket, der bredte sig om højen, mente Nero at se en skygge stige op foran troldkvinden, som vekslede nogle ord med den. Da erindrede han sig, at dette måtte være stedet, hvor den for sine mordgerninger hængte troldkvinde Canidie, som Horats og Ovid beretter om, lå begravet, og han tvivlede ikke længere om, at det var hendes forvorpne ånd, Locuste netop havde spurgt til råds. Straks efter syntes skyggen atter at synke i jorden, månen kom frem fra skyen, der havde formørket den, og Locuste kom bleg og skælvende hen til Nero.

"Nå?" spurgte kejseren.

"Alle mine kunster ville være forgæves," mumlede Locuste.

"Har du ingen dødelige gifte mere?"

"Jo, men hun har modgifte imod alt."

"Så ved du, hvem det er, jeg har dømt?" sagde Nero.

"Det er din moder," svarede Locuste.

"Det er godt," sagde kejseren koldt. "Så må jeg finde et andet middel."

Sammen steg de ned ad den forbandede høj og tabte sig i de mørke, forladte gader, der førte til Velabrum og Palatinerhøjen.

Den næste dag modtog Akté et brev fra den elskede, der indbød hende til at rejse til Bajæ, hvor hun skulle vente på kejseren, som dér ville fejre Minervas fest sammen med Agrippina.

10

Otte dage var gået siden den scene, vi skildrede i forrige kapitel. Klokken var ti om aftenen. Månen, der netop viste sig i horisonten og langsomt steg op bag Vesuv, belyste med sine stråler hele strandbredden ved Neapel. I dens klare, rene lys strålede bugten ved Puzzeoli, der som af en mørk linje var overspændt af den tossede bro, som den tredje Cæsar, Cajus Caligula, havde ladet bygge fra den ene bred til den anden for at opfylde en profeti af astrologen Thrasyllus. Ved dens grænser og i hele udstrækningen af den uhyre halvmåneformede bue, som den dannede fra Posilippo til Kap Misenum, så man efterhånden lysene slukkes – ligesom stjerner på himlen – i de byer, landsbyer og villaer, der lå spredt langs denne kyst og spejlede sig i de skønne, blå bølger. Endnu i nogen tid gled forsinkede skibe igennem stilheden med fakler i forstavnen, og som ved hjælp af et trekantet sejl eller to rækker årer løb ind i Oenaries havn fra Procida eller Bajæ. Efter at det sidste af disse skibe var forsvundet, syntes bugten at ligge ganske tavs og forladt. Kun over for Hortensius' haver, mellem Julius Cæsars hus og Baulis palads, gyngede et til kysten fortøjet skib på bølgerne.

Ikke en sky var der på himlen, der hvælvede sig over havet lige så klar som dette. Ingen bølge krusede havets overflade, hvori himlen spejlede sig. Månen, der trak sin lysende bane hen over den azurblå himmel, syntes at hvile over bugten og beskue sig som i et spejl. De sidste lys i Puzzeoli var slukket, og kun

fyrtårnet på Kap Misenum flammede endnu som en fakkel i en kæmpes hånd.

Det var en af disse yppige nætter, hvor Neapel, Grækenlands skønne datter, spreder duften af sine orangeblomster i luften, mens bølgen stille leger omkring dens marmorbarm. Fra tid til anden klang gennem natten hine hemmelighedsfulde suk, som den slumrende Jord sender op til himlen, og i den østlige horisont steg Vesuvs hvide røgsøjle op gennem den ubevægelige atmosfære som en kæmpemæssig alabastsøjle eller som en ruin, der er blevet tilbage af det sammensunkne Babelstårn.

Midt i nattens stilhed og mørke så de matroser, der hvilede i bådene ved bredden, pludselig brændende fakler lyse op imellem træerne, der halvt skjulte paladset i Bauli. De hørte jublende stemmer nærme sig kysten, og snart så de den larmende skare, omsluttet af fakkellys, træde frem fra et orange- og oleanderbuskads lige ved stranden.

Straks lod den, der så ud til at være kaptajn på det største skib, en prægtig forgyldt og blomstersmykket trireme, en purpurløber brede ud over landgangsbroen, der forbandt skibet med strandbredden, og ventede med ærbødig holdning, for i spidsen for toget, der nærmede sig skibet, var Cæsar Nero selv. Han kom ledsaget af Agrippina, moderen støttede sig til sønnens arm, hvad der ellers sjældent skete efter Britannicus' død. De smilede begge og talte fortroligt sammen, så at det så ud til, at de stod på den allerbedste fod med hinanden.

Ved triremen standsede toget. I hele hofstatens påsyn sluttede Nero med våde øjne sin moder i sine arme, dækkede hendes ansigt og hendes hals med kys, som om det faldt ham

svært at skilles fra hende, og da hun endelig befriede sig fra hans omfavnelser, vendte han sig til skibets kaptajn:

"Anicetus," sagde han, "du indestår mig med dit hoved for min moder."

Agrippina steg op ad landgangsbroen og gik om bord i triremen, som langsomt fjernede sig fra kysten og sejlede omkring forbjerget, der lå mellem Bajæ og Puzzeoli. Nero forlod ikke sin plads. Han blev endnu en tid lang på det sted, hvor han havde taget afsked med sin moder, og tilvinkede hende hilsener, der blev besvaret fra skibet. Endelig, da skibet var uden for hans stemmes rækkevidde, vendte han tilbage til Bauli, og Agrippina gik ned i den kahyt i skibet, der var festligt indrettet til hende.

Næppe havde hun lagt sig på sin purpurdivan, før forhænget blev skudt til side, og en ung pige kastede sig bleg og skælvende for hendes fødder, idet hun råbte:

"Åh, min moder, min moder, frels mig!"

Agrippina begyndte først at ryste af overraskelse og frygt, men så genkendte hun den smukke grækerinde.

"Akté," sagde hun forbavset, idet hun rakte hende hånden. "Du er her på mit skib og beder mig om beskyttelse. Hvad skulle jeg frelse dig fra, dig, der er så mægtig, og som har gengivet mig min søns kærlighed?"

"Åh, fra ham, fra mig selv, fra min kærlighed … fra dette hof, der kun indgyder mig frygt, fra denne besynderlige verden, der er mig så fremmed!"

"Du forsvandt jo også under festmåltidet," sagde Agrippina. "Nero har spurgt efter dig og ladet søge efter dig. Hvorfor har du gjort dette?"

"Hvorfor? Du spørger endnu? Tilgiv mig! Men kan en kvinde være med til et sådant orgie, som ville have fået selv vore Venus-præstinder til at rødme? Åh, min moder, har du ikke hørt hine sange? Har du ikke set de skamløse kurtisaner? Disse gøglere, hvis bevægelser mere tjente dem til skam, der så på dem, end dem selv? Åh, jeg kunne ikke udholde et sådant skuespil. Jeg flygtede ned i haverne, men også der foregik der ting, der gjorde mig bange. Disse haver var befolket som tidligere skovene. Enhver brønd og kilde syntes beboet af en ukysk nymfe og hver busk af en udsvævende satyr. Kan du tro det, min moder? Mellem disse mænd og kvinder har jeg genkendt fornemme matroner og riddere. Da flygtede jeg fra haverne som fra festsalen. En dør stod åben til en vej, der førte ned til stranden. Jeg løb derned, så triremen og genkendte den som dit skib. Jeg råbte til matroserne, at jeg hørte til dit følge og skulle vente på dig, og så tog de mig om bord. Midt iblandt disse grove matroser og soldater befandt jeg mig bedre end ved Neros med den romerske adel besatte taffel."

"Stakkels barn! Og hvad venter du af mig?"

"Et tilflugtssted i dit hus ved Lukrinersøen, en plads mellem dine slaver, et slør, der er tykt nok til at skjule skamrødmen på min pande."

"Vil du da ikke gense kejseren?"

"Åh, min moder, hvis jeg elskede ham mindre, kunne jeg måske blive hos ham, men hvorledes skulle jeg kunne se på, at han elsker andre kvinder, ligesom han elsker mig eller endnu mere, end jeg troede at være elsket? Det er umuligt! Jeg kan ikke hengive så meget for at få så lidt tilbage. I denne fortabte verden ville jeg gå til grunde. Jeg ville blive ligesom disse

kvinder, jeg ville bære en dolk i bæltet, gift i en ring, og en skønne dag ..."

"Hvad er der på færde, Acerronia?" afbrød Agrippina hende, idet hun vendte sig imod en ung slavinde, der netop trådte ind.

"Må jeg tale, herskerinde?" svarede denne med ophidset stemme.

"Tal."

"Hvor skulle du sejle hen?"

"Til min villa ved Lukrinersøen."

"Ja, i begyndelsen sejlede vi i den retning, men for noget siden har skibet ændret kurs, og vi sejler ud imod det åbne hav."

"Imod det åbne hav?" råbte Agrippina.

"Se selv," sagde slavinden, idet hun trak forhænget fra vinduet. "Se her, fyrtårnet skulle for længst have været bag os, og det er stadig her til højre for os. I stedet for at nærme os Puzzeoli fjerner vi os derfra med fulde sejl."

"Det gør vi virkelig!" råbte Agrippina. "Hvad kan det betyde? Gallus, Gallus!"

En ung romersk ridder viste sig i døren på hendes kalden.

"Gallus!" gentog Agrippina. "Sig til Anicetus, at jeg vil tale med ham."

Gallus gik ud og efter ham Acerronia.

"Retfærdige guder! Nu slukkes fyrtårnet som ved et trylleslag," fortsatte Agrippina. "Akté! Akté! Det er uden tvivl noget forfærdeligt, der her går for sig. Man har advaret mig imod at komme til Bauli, men jeg har ikke villet høre. Nå! Gallus?"

"Anicetus kan ikke følge din befaling. Han er ved at lade bådene sætte i søen."

"Så vil jeg selv gå til ham … Ah! Hvad er det for en larm over os? Ved Jupiter! Vi er fortabt. Skibet skilles ad!!!"

I virkeligheden havde Agrippina næppe udtalt disse ord og kastet sig i Aktés arme, før dækket brød sammen over deres hoveder med et skrækkeligt rabalder. De to kvinder troede sig fortabt, men ved et mærkeligt tilfælde var den baldakin, der befandt sig over sengen, indføjet så dybt og fast i skibsplankerne, at den holdt dækket oppe på det sted, hvor de to kvinder befandt sig, mens det ved sit sammenbrud havde knust den unge romer ved indgangen til kahytten.

I samme øjeblik hørtes høje skrig fra hele skibet. En dump støj hørtes også fra skibets bund. Kvinderne følte gulvet vakle og forskyde sig under dem. Flere af kølens planker havde åbnet sig, og gennem denne gabende læk styrtede havet ind i midtskibet og slog allerede mod kahytsdøren.

Agrippina forstod straks alt. Døden skulle vente hende over hovedet og under fødderne. Hun så sig om og bemærkede det sammenstyrtede dæk parat til at knuse hende og havet parat til at opsluge hende. Vinduet, gennem hvilket hun havde set fyrtårnet slukkes, stod åbent. Det var den eneste vej til redning. Hun trak Akté med sig hen til vinduet, befalede hende med en bydende gebærde at tie, da det gjaldt livet, og begge styrtede de sig uden tøven i havet.

Straks følte de sig som af en helvedesmagt trukket ned til havets bund. Skibet sank i en hvirvel, der drog dem ned i dybet. De sank nogle sekunder, der forekom dem som århundreder. Endelig hørte den kredsende bevægelse dog op. De mærkede, at de ikke sank mere, men at bølgerne atter førte dem opad, og snart dukkede de halvt afmægtige op på overfladen. I dette

øjeblik så de som gennem et slør et tredje hoved dukke op i nærheden og hørte som i drømme en stemme råbe:

"Jeg er Agrippina, Cæsars moder, frels mig!"

Også Akté ville råbe om hjælp, men blev på ny standset af Agrippina, der viste hende, hvorledes en åre hævede sig fra båden og knuste hovedet på Acerronia, fordi hun havde været så tåbelig at udgive sig for Cæsars moder.

De to flygtninge skilte tavse bølgerne og svømmede ind imod kysten, mens Anicetus, der troede at have udført sin mordbefaling, sejlede tilbage til Bauli, hvor kejseren ventede ham. Himlen var klar, og havet var igen blevet roligt. Blot var det sted, hvor Agrippina og Akté havde styrtet sig i havet, så langt borte fra kysten, at de endnu havde en halv mil at tilbagelægge, efter at de allerede havde svømmet en halv time.

Dertil kom, at Agrippina havde slået sin skulder, da hun styrtede sig i havet. Hun følte, at hendes højre arm hævede, så at hun kun var undgået den første fare for at ligge under for en anden, lige så stor fare. Akté så snart, at Agrippina kun svømmede med stor anstrengelse. Selv om der ikke kom nogen klage over hendes læber, kunne Akté opfatte hendes hjælpeløse tilstand på det tungtåndende bryst. Hun svømmede derfor hen til hendes side, greb den dårlige arm og bød sin nakke til støtte for den. Så svømmede hun fremad, stadig understøttende den udmattede Agrippina, der forgæves bad hende redde sig selv og lade hende dø.

Imidlertid var Nero vendt tilbage til paladset i Bauli. Han indtog atter sin plads ved taflet, som han kort i forvejen havde forladt, lod nye kurtisaner og gøglere komme og befalede, at festen skulle fortsættes. Han lod sin lyre bringe ind og besang

belejringen af Troja. Fra tid til anden gik der dog en skælven igennem ham, en gysen stivnede hans årer, og kold sved trådte frem på hans pande, for hvert øjeblik troede han at høre sin moders sidste skrig, og da forekom det ham, at dødens genius gennemskred den hede, duftende atmosfære og berørte hans pande med sine vinger.

Efter to lange, feberagtigt gennemlevede timer trådte endelig en slave ind, nærmede sig Nero og hviskede ham nogle for de andre uhørlige ord, hvorpå kejseren blegnede. Straks lod han lyren falde, rev kransen af sit hoved, styrtede ud af festsalen uden at lade nogen vide med et eneste ord, hvad der var årsagen til hans skræk, og overlod det til gæsterne, om de ville trække sig tilbage eller fortsætte orgiet.

Kejserens forvirring havde været så synlig og hans opbrud så pludseligt, at alle hoffolkene kunne forstå, at der måtte være sket noget særligt. Alle skyndte de sig at følge deres herres eksempel, og nogle minutter efter hans udgang var salen, der lige havde været så levende og støjfyldt, tom og tavs som en grav.

Nero trak sig tilbage til sit værelse og lod Anicetus kalde. Denne havde ved sin tilbagekomst givet kejseren en beretning om, hvorledes hans mission var blevet udført, og kejseren, der var overbevist om hans troskab, tvivlede ikke i ringeste grad om sandheden af, hvad han hørte. Hvor stor var derfor ikke Anicetus' forbavselse, da Nero ved hans indtræden styrtede løs på ham og råbte til ham:

"Sagde du mig ikke, at hun var død? Nu er der et bud dernede, som hun har sendt mig."

"Så må han være kommet fra Hades," svarede Anicetus, "for jeg har set dækket styrte sammen og skibet forsvinde i dybet. Jeg har hørt en stemme råbe: "Jeg er Agrippina, Cæsars moder", og jeg har set, hvorledes en åre knuste hovedet på den, der råbte om hjælp."

"Nuvel! Du har taget fejl. Acerronia er død, og min moder er reddet."

"Hvem siger det?"

"Den frigivne, Agerinus."

"Har du selv set ham?"

"Nej, endnu ikke."

"Hvad beslutter den guddommelige kejser at gøre?"

"Kan jeg stole på dig?"

"Mit liv tilhører kejseren."

"Nuvel! Gå ind i dette kabinet, og når jeg råber om hjælp, så træd hurtigt ind, hold Agerinus fast og sig, at du har set ham løfte dolken imod mig."

"Dit ønske er mig en befaling," svarede Anicetus med et buk og trådte ind i kabinettet. Nero blev alene tilbage, han tog et spejl, og da han så, at hans ansigt var helt fordrejet, lagde han rødt på for at skjule sin bleghed. Så ordnede han sine lokker og folderne i sin toga, som om han skulle bestige en scene, og lagde sig ned i en indstuderet attitude for at modtage Agrippinas bud.

Buddet var kommet for at meddele Nero, at hans moder var reddet. Han fortalte ham om det dobbelte ulykkestilfælde med triremen, og Nero lyttede, som om han intet vidste om det. Så tilføjede han: Den højvelbårne Agrippina var blevet optaget af en fiskerbåd i det øjeblik, da kræfterne truede med at svigte

hende, og da hun ikke havde andet håb tilbage end gudernes bistand. Denne båd havde sejlet hende gennem kejser Claudius' kanal ind i Lukrinersøen. Fra søens bred havde hun ladet en bærestol hente til at bringe hende til sin villa, hvorfra hun lod sin søn sige, at guderne havde taget hende under deres beskyttelse, og besvor ham om, hvor meget han end måtte ønske at gense hende, at opsætte sit besøg, da hun for øjeblikket trængte til ro.

Nero hørte ham til ende, idet han efterhånden hyklede skræk, overraskelse og glæde. Da han havde erfaret, hvad han ville, nemlig det sted, hvor hans moder befandt sig, gik han straks over til udførelsen af den plan, han så hurtigt havde udkastet. Han kastede buddet et blottet sværd for fødderne og råbte om hjælp. Straks styrtede Anicetus ud af kabinettet, greb manden og tog sværdet op, der lå ved hans fødder. Før buddet havde haft tid til at benægte det foregivne attentat, var han allerede overgivet til prætorianernes høvedsmand, der var ilet til med vagten, så snart han hørte kejserens råb, og som nu styrtede ud i paladsets gange med det råb, at der var gjort et mordforsøg på kejseren, anstiftet af hans moder.

Mens dette skuespil udspilledes på Bauli, var Agrippina ganske rigtigt blevet optaget af en fiskerbåd, som var forsinket på vej til havnen. Men i det øjeblik, da Agrippina så båden nærme sig, havde hun spurgt Akté, om hun følte sig stærk nok til svømmende at nå bredden, der nu var i sigte, fordi hun ikke vidste, om Neros grusomhed ville forfølge hende også til hendes villa ved Lukrinersøen, og fordi hun ikke ville trække den unge pige, der havde reddet hende fra at drukne, med sig i undergangen.

Akté forstod den grund, der bestemte kejserens moder til denne handlemåde, og bad indstændigt om at måtte følge hende, men denne befalede hende at skille sig fra hende og lovede at tage imod hende, så snart faren var overstået. Akté adlød, og Agrippina, som man hidtil ikke havde fået øje på fra båden, råbte nu om hjælp. Båden nærmede sig og tog hende op, mens Akté uset fjernede sig og gled hvid og let hen over bugtens overflade som en svane, der skjuler sit hoved under vandet.

Jo nærmere Agrippina kom til kysten, desto livligere syntes denne at blive. Hun så lys forvirret bevæge sig frem og tilbage på strandbredden, og vinden bragte klageskrig ud til hende, hvis årsag hun spekulerede over. Anicetus havde nemlig, da han vendte tilbage til Baulis havn, udbredt efterretningen om skibbruddet og om kejserens moders død. Derpå havde straks alle slaver og venner begivet sig til kysten i håb om, at hun måtte komme levende i land, eller at havet i det mindste ville skylle hendes lig i land.

Så snart man bemærkede det hvide sejl i mørket, løb alle til landingspladsen, og da man erfarede, at Agrippina virkelig befandt sig i båden, forvandlede klageskrigene sig til jublende glæde. Så trak hun sig som i triumf og ledsaget af en stor folkemængde tilbage til sin kejserlige villa, hvis døre øjeblikkelig lukkede sig efter hende. Men alle beboere langs bredden fra Puzzeoli til Bajæ blev desuagtet stående ude, og i lutter venskabs- og kærlighedsbevisninger forlangte de højlydt at se den kvinde, som senatet på kejserens befaling havde givet titlen af Højvelbåren.

Agrippina havde imidlertid trukket sig tilbage til det inderste af sine gemakker. Langt fra at glæde sig over denne folkets

henrykkelse følte hun tværtimod den største bestyrtelse over den, for enhver popularitet gjaldt ved Neros hof for en forbrydelse og endnu mere, når denne popularitet gjaldt et hoved, der var faldet i unåde.

Næppe havde hun nået sit værelse, før hun kaldte den frigivne Agerinus til sig, det eneste menneske, som hun troede at kunne stole på, og overdrog ham det budskab, som vi allerede har set ham udrette hos Nero. Først da denne pligt var opfyldt, tænkte hun på sine sår, og efter at have anlagt en foreløbig forbinding sendte hun alle sine kvinder bort og lagde sig til sengs. Med hovedet indhyllet i tæppet hengav hun sig til den skrækkelige tanke, der bevægede hende, mens mængdens råb udenfor stadig voksede i styrke. Pludselig tav disse tusinder af stemmer, og råbene forstummede som ved et trylleslag. Faklernes lys, der havde flakket gennem vinduerne som et genskær fra en brand, slukkedes. Natten blev mørk igen, og der indtrådte en hemmelighedsfuld, ulykkesvanger stilhed.

Agrippina følte en dødens gysen gennembæve sit legeme og koldsveden bryde frem på panden. Hun gættede, at denne mængde ikke var blevet tavs uden årsag. Virkelig hørte hun også et øjeblik efter en trop bevæbnede trænge ind i den ydre gård, så kom skridtene gennem gangene fra værelse til værelse. Agrippina lyttede til denne uforklarlige truende støj, støttet på albuen og hivende efter vejret, men ubevægelig. Da der ikke mere var nogen mulighed for flugt, tænkte hun heller ikke på det.

Endelig åbnedes døren. Da samlede hun alt sit mod og vendte sig om, bleg, men beslutsom. På tærsklen viste den frigivne Anicetus sig og bag ham tetrarken Herkuleus og

Olaritus, høvedsmanden for søfarten. Da hun kendte Anicetus, som hun vidste var Neros fortrolige og den, der udførte hans hemmelige domme, forstod hun, at hun var færdig, og gav afkald på enhver klage eller enhver bøn om nåde.

"Hvis du kommer som sendebud," sagde hun, "så meld min søn, at jeg har det godt. Hvis du kommer som bøddel, så udfør dit arbejde!"

Uden et eneste ord tog Anicetus sit sværd og nærmede sig sengen. Agrippina slog tæppet til side og udtalte vendt imod morderen følgende ord:

"Forbandet være mit skød, som har fostret en sådan søn!"

Morderen adlød, og hun døde med denne forbandelse på læberne.

Akté var, efter at hun havde forladt Agrippina, svømmet ind til bredden, men da hun var ganske nær, så hun faklerne blusse op og hørte råbene, og da hun ikke vidste, hvad denne tumult kunne betyde, besluttede hun først at gå i land på den anden side af Puzzeoli. For at skjule sig for alles blikke fulgte hun skyggen, som Caligulabroen kastede over vandet, og holdt sig fra tid til anden fast ved dens piller for at samle kræfter. Da hun endnu var tre hundrede skridt fra bredden, så hun en skildvagts hjelm lyse op og søgte derfor udefter igen, skønt hendes tungtåndende bryst og trætte arme bragte hende til bevidsthed om nødvendigheden af snart at nå bredden.

Endelig nåede hun et sted på kysten, som hun havde ønsket det, fladt, mørkt og ensomt, mens faklernes lys og jubelråbene fra Bajæ kun sås og hørtes svagt i det fjerne. I øvrigt syntes alt at svømme for hende, og selv strandbredden, som hun et øjeblik før havde set tydeligt, fordunkledes nu af den sky, der

lagde sig for hendes øjne, og som gennemfuredes af blodige lyn. En støj lød for hendes ører og voksede uophørligt, som om nogle havuhyrer ledsagede hende gennem havet med deres finneslag. Hun ville råbe, men hendes mund fyldtes med vand, og en bølge slog hende over hovedet. Akté mærkede, at hun var fortabt, hvis hun ikke tog sig sammen og anstrengte alle sine kræfter. Med en krampagtig bevægelse rettede hun overkroppen op over vandet, der truede med at opsluge hende, og fik lige tid til at fylde lungerne med frisk luft. Hun var kommet bredden meget nær, men alle tegnene på udmattelse kom igen, og forvirrede og helt nye tanker krydsedes i hendes hjerne.

I et øjeblik gik alt, hvad der havde været hende dyrebart i hele hendes liv, forbi hendes indre blik. Hun mente at kende en olding, der fra bredden rakte armene ud imod hende og kaldte på hende, mens en ukendt magt lammede hendes arme og truede med at trække hende ned i dybet.

Så så hun festmåltidet i al sin glans, sangene tonede i hendes ører. Nero sad der med lyren, hans yndlinge klappede bifald til hans sjofle sange, kurtisanerne trådte ind og udførte deres uanstændige danse. Da ville hun flygte, som hun havde gjort det før, men hendes fødder var lænket med blomsterguirlander, dog genkendte hun ved enden af den gang, der førte til festsalen, oldingen, der vinkede hende til sig. Oldingen havde en strålende ring om panden, og hans ansigt lyste i mørket. Han kaldte hende til sig, og hun forstod, at hun var reddet, hvis hun kunne nå hen til ham.

Pludselig slukkedes alle lys, enhver støj forstummede, hun følte sig synke og udstødte et skrig. Et andet skrig syntes at

svare hende, men vandet gik hende over hovedet og dækkede hende som et ligklæde, og alt blev uklart lige til selve livsfølelsen. Det forekom hende, at hun blev båret slumrende bort og rullet ned ad en bjergkant, ved hvis fod hun stødte imod en sten. Det var en dump smerte, således som man føler den under en afmagt, så mærkede hun ikke andet end en isnende følelse, der efterhånden trængte frem til hjertet, og da den havde nået dette, forsvandt bevidstheden om livet fuldstændigt.

Da hun kom til sig selv, var det endnu ikke blevet dag. Hun lå på stranden indhyllet i en vid kappe, og en mand knælede ved hendes side og støttede hendes hoved, fra hvis hår vandet drev i strømme. Hun slog øjnene op imod den, der havde bragt hende hjælp, og syntes på en sælsom vis at genkende den olding, som hun mente at have set, da dødens skygger omringede hende. Det var det samme milde, ærefrygtindgydende ansigt, hun så, så at virkeligheden syntes at fortsætte hendes drøm.

"Åh, min fader!" mumlede hun. "Du har kaldt mig til dig, og jeg er kommet. Her er jeg. Du har reddet mit liv. Sig mig dit navn, så at jeg kan velsigne dig."

"Jeg hedder Paulus."

"Og hvem er du?" fortsatte pigen.

"En af Jesu Kristi apostle," svarede han.

"Det forstår jeg ikke," svarede Akté mildt, "men det gør ingenting. Jeg har tillid til dig som til en fader. Før mig, hvorhen du vil, jeg er parat til at følge dig."

Oldingen rejste sig og gik foran hende.

11

Nero tilbragte en søvnløs nat, så forpint var han af frygt. Han var bange for, at Anicetus ikke skulle have truffet hans moder, for han troede, at hun kun ville blive i sin villa et øjeblik, og at det, som hun havde ladet sige om sin svaghed, kun var et skalkeskjul, for at hun kunne vinde tid og uhindret rejse til Rom.

Han så hende allerede stolt og beslutsom drage ind i hovedstaden, appellere til folket, bevæbne slaverne, ophidse hæren imod ham og trænge ind ad senatets porte for at forlange oprejsning for skibbruddet, for sine sår og for sine venners død.

Ved den mindste støj skælvede han som et barn, for til trods for, at han havde behandlet hende dårligt, havde han aldrig et øjeblik ophørt at frygte sin moder. Han vidste, hvad hun var i stand til. Han undervurderede ikke, hvad hun kunne foretage *imod* ham efter det, hun havde gjort *for* ham.

Det var hen imod klokken syv om morgenen, at en slave fra Anicetus ankom til paladset og forlangte at blive ført ind til kejseren. Da han kom ind til denne, knælede han ned for ham og bragte ham hans egen ring tilbage, ringen, som Nero havde overgivet morderen til tegn på hans magtfuldkommenhed, og som denne sendte tilbage i henhold til deres blodige overenskomst som et bevis på, at mordet var fuldbragt.

Da rejste Nero sig fuld af glæde op med råbet, at han først var virkelig herre fra denne stund, og at han skyldte Anicetus riget. Dog anså han det for nødvendigt at bevare skinnet og lede

folket på et falsk spor med hensyn til de omstændigheder, der havde ført til hans moders død. Han lod straks skrive til Rom, at man havde overrasket den frigivne Agerinus, Agrippinas fortrolige, i hans værelse, og at han der ville myrde Nero med et sværd, og efter at have erfaret, at dette anslag var slået fejl, havde Agrippina, der frygtede senatets hævn, begået selvmord. Han føjede endvidere til, at hun længe havde haft til hensigt at frarive ham herredømmet, og at hun havde pralet af, at så snart kejseren var død, måtte folket, prætorianerne og senatet sværge hende, en kvinde, lydighed. Han erklærede, at forvisningen af mange fremragende personer var hendes værk, og kaldte Valerius Capito og Licinius Gabolus, de tidligere prætorer, tilbage, såvel som Calpurnia, en kvinde af høj rang, og Junia Calvina, søster til Silanus, Octavias tidligere forlovede.

Idet han selv ikke skånede himlen for sine skændige løgne, omtalte han også skibbruddet som en gudernes hævn. I øvrigt måtte Seneca skrive dette brev, for Nero rystede, så at han ikke engang kunne underskrive flydende.

Efter at denne første forretning var ordnet, tænkte han som den øvede skuespiller på, hvorledes han skulle spille rollen som den dybt bedrøvede søn. Han bortviskede det røde, som endnu dækkede hans kinder, løste sit hår, så det flagrede vildt om skuldrene, og byttede den hvide, festlige tunika med et mørkt gevandt. Så gik han ned og viste sig for prætorianerne og hoffolkene, ja, selv for slaverne, som om han var ganske sønderknust af det slag, der havde ramt ham.

Derefter talte han om, at han ville hen for at se sin moder endnu engang. Han lod en båd komme til det sted, hvor han aftenen før havde taget en så kærlig afsked med hende, sejlede

over bugten, hvori han havde forsøgt at drukne hende, steg i land på bredden, hvor hun var landet såret og døden nær, og nærmede sig villaen, hvor den sidste scene i det store drama var udspillet.

Foruden Burrus, Seneca og Sporus ledsagede nogle hoffolk ham, idet de søgte på hans miner at læse det udtryk, de måtte give deres ansigter. Han havde antaget den dybeste sorg, og alle de, der sammen med ham trådte ind i den ydre gård, hvor soldaterne først havde gjort holdt, så derfor også ud, som om de hver især havde mistet en moder.

Højtideligt og langsomt steg Nero op ad trappen, som det sømmer sig for den fromme søn, der for sidste gang nærmer sig liget af den, der havde givet ham livet. I gangen, der førte til hendes gemak, gav han sine ledsagere et tegn til, at de kunne blive her, og gav kun Sporus tegn til at følge med, som om han frygtede, at smerten skulle overvælde ham foran disse mænd.

Agrippina lå stadig på sin seng. Uden tvivl havde morderen udglattet tegnene på dødskampen af hendes træk, for de så rolige og fredelige ud, som om hun sov. Tæppet var atter bredt ud over hende og lod kun hovedet og brystets øverste del udækket, og dødens bleghed havde allerede givet huden marmorets kolde, blålige skær.

Nero blev stående ved sengens fodende, stadig fulgt af Sporus, hvis øjne endnu ubevægeligere end hans herres så til med deltagelsesløs nysgerrighed, som om det blot drejede sig om en marmorstatue, der var væltet ned fra sin sokkel. Straks efter oplivedes modermorderens ansigt – al hans tvivl og bange anelser var forsvundet. Tronen, verden, fremtiden tilhørte ham

alene. Nu kunne han herske uden lænker, uden tvang – Agrippina var jo død.

Dette indtryk gjorde plads for en sælsom følelse. Uden at være sig sin gerning fuldt bevidst greb han om tæppet, der var bredt ud over hans moder, og hævede det langsomt op, så at han så liget for sig i hele dets udstrækning. Efter at han således et øjeblik stift havde beskuet den livløse krop, lod han atter tæppet sænke sig over den. Herved berettes det, at han skal have udtalt disse ord:

"Sporus, jeg anede ikke, at hun var så dejlig."

Imidlertid var dagen brudt frem, og i bugten begyndte det sædvanlige liv at røre på sig. Dog syntes rygtet om Agrippinas død allerede at have bredt sig, og en dump uro murrede langs hele kysten, der som sædvanlig var fuld af handelsfolk, fiskere og lediggængere.

Man talte om den fare, der havde truet kejseren, og takkede guderne for hans redning, når man var inden for andres hørevidde. Så gik man uden at vende hovedet forbi en brændestabel, som en frigiven ved navn Mnester ved nogle slavers hjælp rejste ved Bajæ på vejen til Misenum.

Men disse rygter, denne uro og denne larm trængte ikke frem til det tilflugtssted, hvor Paulus havde ført Akté hen. Det var et lille, ensomt hus, der hævede sig på spidsen af forbjerget over for Nisida og var beboet af en fiskerfamilie.

Skønt oldingen syntes at være familien fremmed, stod han i stor anseelse hos dem. Den lydighed, man viste over for hans mindste ønsker, var dog ikke slavisk, men ærbødig, ligesom børnene følger faderen og eleverne læreren.

Akté trængte først og fremmest til ro. Fuld af tillid til sin beskytter og båret af den følelse, at fra nu af var der nogen, der vågede over hende, havde hun givet efter for oldingens bøn og var sovet ind. Han havde sat sig ned ved siden af hendes leje som en fader ved siden af sit barns hovedpude, så at pigen ikke behøvede at søge efter sin beskytter, når hun slog øjnene op.

Skønt tusinde erindringer bestormede hendes hjerte, rakte hun ham, da hun vågnede, vemodigt smilende sin hånd.

"Har du smerter?" spurgte oldingen.

"Jeg elsker," svarede pigen.

Begge tav et øjeblik, så fortsatte Paulus:

"Hvad ønsker du?"

"Et tilflugtssted, hvor jeg kan tænke på ham og græde."

"Føler du dig stærk nok til at følge mig?"

"Ja, lad os gå," svarede Akté, idet hun forsøgte at rejse sig.

"Lige nu er det umuligt, min datter. Ligesom du må flygte, er jeg også fredløs. Vi kan kun vandre om natten. Er du besluttet på at gå med mig i aften?"

"Ja, min fader."

"Viger du ikke tilbage for en lang, trættende vej, du, der er så sart og fin?"

"I mit hjemland er pigerne vant til at følge hinden på dens løb gennem de tætteste skove og over de højeste bjerge."

"Timotheus," sagde oldingen, idet han vendte sig om. "Kald på Silas."

Fiskeren tog Paulus' brune kappe, befæstede den på en stok, forlod dermed hytten og plantede stokken i jorden udenfor.

Dette tegn blev straks bemærket, for kort tid efter steg en mand ned fra bjerget Nisida til kysten, trådte i en båd, løste den

fra bredden og roede fra øen over til forbjerget. Farten varede ikke længe. Omtrent et kvarter efter nåede han bredden hundrede skridt borte fra huset, hvor han blev ventet, og fem minutter senere viste han sig på dørtærsklen. Ved hans fremtoning skælvede Akté, der ikke havde bemærket noget af, hvad der foregik, fordi hun bestandig så over imod Bauli.

Den nyankomne, som man på hans mørke ansigtsfarve, turbanen, der var slynget om hans hoved, og hans fine lemmer kunne kende som en søn af Arabien, nærmede sig ærbødigt og hilste Paulus på et fremmed sprog. Paulus svarede ham med nogle ord i samme mundart, af hvilke man kunne høre både vennens velvilje og mesterens autoritet. I stedet for svar bandt Silas sine sandaler fastere om fødderne, omgjordede sine lænder med en strikke, greb en vandrestav og knælede ned foran Paulus, der gav ham sin velsignelse, hvorefter han gik ud.

Akté så forundret på Paulus. Hvem var denne olding, der forstod at befale så mildt og dog fast, for hvem man bøjede sig som for en konge, og som man elskede som en fader? Så kort tid hun end havde været ved Neros hof, havde hun lært den slaviske lydighed at kende i alle former, denne lave, ængstelige øjentjenervirksomhed, der kommer af frygten, ikke den glade beredvillighed, der stammer fra ærefrygten. Fandtes der da to kejsere i verden, og var den, der skjulte sig, uden skatte, uden slaver og uden hær, mægtigere end den anden med hans jordiske rigdomme, hundrede og tyve millioner undersåtter og to hundrede tusinde soldater? Disse tanker fulgte hurtigt på hinanden i Aktés sind og havde fæstnet sig der med en sådan overbevisning, at hun vendte sig til Paulus, hævede hænderne

imod ham med samme ærefrygt, som hun havde set de andre gøre det, når de nærmede sig oldingen.

"Åh, herre," sagde hun. "Hvem er da du, siden alle adlyder dig uden at frygte dig?"

"Det har jeg allerede sagt dig, min datter. Jeg hedder Paulus og er en apostel."

"Ja, men hvad! Er det, en apostel? Er det en taler som Demosthenes eller en filosof som Seneca? Hos os fremstilles veltalenhed med gyldne kæder, der vælder ud af munden. Fængsler også du dine tilhørere med dine ord?"

"Jeg prædiker ordet, der løser, og ikke det, der fængsler," svarede Paulus smilende. "Langt fra at sige til menneskene, at de er slaver, er jeg kommet for at forkynde dem, at de er frie."

"Det forstår jeg ikke, og dog taler du mit modersmål, som om du var en indfødt græker."

"Jeg har tilbragt seks måneder i Athen og halvandet år i Korinth."

"I Korinth," mumlede pigen, idet hun skjulte sit ansigt i hænderne, "og er det længe siden?"

"Det er nu fem år siden."

"Og hvad gjorde du i Korinth?"

"På hverdagen forfærdigede jeg telte til soldater, matroser og rejsende, for jeg ville ikke falde den ædelmodige vært, der havde indbudt mig, til byrde. På sabbatsdagene prædikede jeg i synagogen, anbefalede kvinderne beskedenhed og mændene tålmodighed og alle de evangeliske dyder."

"Ja, ja, nu kan jeg huske, at jeg har hørt dig omtale," sagde Akté. "Boede du ikke ved siden af den jødiske synagoge hos en ædel olding ved navn Titus Justus?"

"Kendte du ham?" råbte Paulus livligt.

"Han var min faders ven," svarede Akté. "Ja, ja, nu husker jeg det. Jøderne anklagede dig og førte dig til Gallion, Senecas broder, prokonsulen i Achaja. Min fader førte mig til døren, da du gik forbi, og sagde til mig: 'Se, min datter, det er en retfærdig!'"

"Og hvem er din fader? Hvad hedder du?"

"Min fader hedder Amykles, og jeg hedder Akté."

"Ja, ja, nu husker også jeg, navnet er mig ikke ubekendt. Men hvorfor har du dog forladt din fader og dit hjem? Hvorledes går det til, at jeg finder dig alene og døden nær på bredden? Sig mig alt, mit barn. Hvis du ikke mere har noget hjem, vil jeg give dig et. Hvis du ikke har nogen fader mere, vil jeg erstatte ham."

"Åh nej, aldrig tør jeg vove at fortælle dig min historie."

"Er den da så forfærdelig?"

"Åh, jeg ville dø af skam, inden jeg havde fortalt det halve."

"Velan, så står det til mig at ydmyge mig, for at du kan hæve dig. Jeg vil sige dig, hvem jeg er, for at du kan sige mig, hvem du er. Jeg vil fortælle dig om alle mine forbrydelser, for at du kan fortælle mig om dine fejl."

"Dine forbrydelser!"

"Ja, mine forbrydelser. Jeg har udsonet dem, Himlen være takket, og Herren har tilgivet mig, håber jeg. Hør på mig, mit barn, for jeg vil sige dig ting, som du hidtil ikke har haft nogen anelse om, men som du en dag vil forstå og da vil holde hellige."

Og med jævne ord og i den højeste sandheds gribende tale fortalte Paulus om sin ungdom, om denne tids verdensomstyrtende begivenheder, om Kristi fremkomst og den grusomme forfølgelse af denne nye Messias og hans

tilhængere, og uden med et ord at undskylde eller fortie sin deltagelse i disse forfølgelser. Han føjede dertil beretningen om sin vidunderlige omvendelse på vejen til Damaskus, og om, hvorledes der af den farisæiske, kristenhadende Saulus var blevet en ydmyg, troende Paulus.

"Siden da," fortsatte han begejstret, "har jeg været lige så fyrig i min tro, som jeg tidligere var bitter i mit had. Jeg har gennemrejst Judæa fra Sidon til Arad og fra bjerget Seir til floden Besor. Jeg har gennemvandret Lilleasien og Makedonien. Jeg har været i Athen og Korinth, på Malta og i Syriakus. Derfra fortsatte jeg langs Siciliens kyst og løb så ind i Puzzeolis havn, hvor jeg har været i fjorten dage og ventet på breve fra Rom, som er kommet i går. Disse breve er skrevet af mine brødre, der kalder mig til sig. Triumfens dage er kommet, Herren bereder os selv vejen. Thi når han sender folket håb, slår han kejseren med vanvid, så at den gamle verdensbygning samtidig kan blive undergravet i sin top og i sin grundvold. Det er intet tilfælde, at Forsynet har givet Tiberius frygten, Claudius svagheden og Nero vanviddet. Sådanne kejsere ryster troen på de guder, de tilbeder. Derfor vil både kejsere og guder blive styrtet samtidig, de første foragtede, de andre forbandede."

"Åh, min fader!" råbte Akté, "hold inde, hav medlidenhed med mig!"

"Hvad har du da med dette blodtørstige menneske at skaffe?" spurgte Paulus forundret.

"Min fader," svarede pigen, idet hun på ny skjulte sit ansigt i hænderne. "Du har fortalt mig din historie og spørger nu om min. Den er kort, skrækkelig og forbryderisk: Jeg er kejserens elskerinde."

"Jeg ser ingen forbrydelse, men kun en fejl i dette, mit barn," svarede apostlen, idet han deltagende nærmede sig.

"Men jeg elsker ham, elsker ham mere, end jeg nogensinde kan elske et menneske på Jorden eller en Gud i Himlen."

"Ak, ak!" sukkede oldingen. "Det er en forbrydelse."

Han knælede ned i et hjørne af hytten og begyndte at bede.

12

Da det var blevet mørkt, omgjordede også Paulus sine lænder, bandt sine sandaler fastere, greb sin vandrestav og vendte sig om efter Akté. Hun var parat og besluttet på at flygte. Hvor de gik hen, var hende lige meget – i hvert fald fjernede hun sig fra Nero. Den angst og skræk, hun havde gennemgået den foregående aften, forlenede hende nu med kraft til at udføre sin plan, men hun følte, at hvis hun blot tøvede en dag, eller hvis hun genså den mand, der havde vundet en så mægtig indflydelse over hendes hjerte, ville alt være forbi. Hun ville da kun finde mod og kraft til at elske ham trods alt, og hendes ubetydelige liv ville da fortabe sig i hans mægtige og bevægede liv som en bæk i oceanet, thi for hende var elskeren på en sælsom måde stadig Lucius, ikke Nero. Sejrherren i de olympiske lege var en anden mand end kejseren, og hele hendes liv delte sig i to kredse, hvoraf den ene omfattede hendes kærlighed til Lucius, hvis dybe virkelighed hun følte, og den anden den kærlighed, Nero følte for hende, og som kun syntes hende at være en drøm.

Da hun forlod hytten, skuede hun ud over bugten, der aftenen før havde været vidne til den skrækkelige katastrofe, vi har berettet om. Vandet var roligt, luften var klar, månen lyste på himlen og fyrtårnet fra Misenum på jorden, så at man tydeligt kunne skelne den anden side af bugten. Akté bemærkede den tykke trægruppe, der omgav paladset i Bauli, og da hun tænkte på, at Lucius opholdt sig der, blev hun

stående og sukkede. Paulus ventede et øjeblik, så gik han hen til hende og sagde med medlidende stemme:

"Kommer du ikke, min datter?"

"Åh, min fader!" svarede Akté og vovede ikke at tilstå for oldingen, hvilke følelser der virkelig holdt hende tilbage. "I går forlod jeg Nero med hans moder, Agrippina. Skibet, vi gik om bord i, led skibbrud, vi måtte begge redde os ved svømning, og jeg forlod hende i det øjeblik, da en båd tog hende op. Jeg ville ikke gerne forlade denne kyst, før jeg havde hørt, hvad der er blevet af hende."

Paulus udstrakte hånden i retning mod Bajæ og viste Akté et mægtigt ildskær på vejen til Misenum.

"Ser du dette bål?" sagde han til hende.

"Ja, jeg ser det," svarede Akté.

"Nuvel!" fortsatte oldingen, "det er flammerne fra hendes ligbål."

Som om han havde forstået, at disse få ord gav svar på alle de tanker, der bevægede den unge kvinde, begav han sig på vej. Akté fulgte ham straks uden at sige et ord og uden at udstøde et suk.

De fulgte kysten og gik igennem Puzzeoli. Så slog de ind på vejen til Neapel. Da de var kommet staden på en halv mils afstand, holdt de den på deres højre hånd og nåede ad en flodsti vejen til Capua. Hen imod klokken ét om morgenen så de Atella ligge foran sig, og straks efter så de en mand på vejen, der syntes at vente dem. Det var Silas, som nu førte dem ind over markerne. De kom da til et lille, ensomt beliggende hus, hvor de blev ventet, for ved det første slag, Silas bankede på døren, åbnede denne sig.

Hele familien og tjenestepigen var samlet i et fornemt atrium og syntes at vente. Næppe var oldingen trådt over dørtærsklen, før alle knælede. Paulus bredte hænderne ud over dem og velsignede dem. Derpå førte husets herskerinde ham ind i triklinium, hvor hun selv ville vaske gæstens fødder, inden aftensmåltidet, der allerede stod parat, blev serveret.

Akté bad om at måtte trække sig tilbage, da denne nye religion var hende fremmed, og da tusinde tanker bestormede hendes hjerte. Straks kom en smuk ung pige på femten til seksten år, tilsløret som en vestalinde, hen til hende og førte hende til sit eget værelse, hvorhen hun ligeledes bragte hendes andel i familiemåltidet.

Alt var her genstand for Aktés forundring. Hjemme havde hun aldrig hørt andet om de kristne end, at de var tilhængere af en vanvittig lære, der opstillede et nyt system, således som Pythagoras, Sokrates, Epikur og Plato også havde gjort det. Ved kejserens hof erklærede man dem for en forvorpen sekt, der hengav sig til den grueligste overtro og de skændigste udsvævelser, og som kun var gode nok til at blive prisgivet folket, når en udsoning eller et offer fordrede det, eller løverne, når de store gav en fest i cirkus.

Der var kun gået én dag, siden hun var blevet reddet af Paulus, kun én dag havde hun kendt de kristne. Dog havde disse få timer været tilstrækkelige til at ødelægge det falske indtryk, som den græske filosofi og det kejserlige had havde indgydt hende. Det, der var hende mest påfaldende hos denne sekt, var den af tilhængerne forkyndte hengivenhed, thi hengivenhed er den elskende kvindes fornemste dyd, ligegyldigt hvilken tro hun tilhører. Hun følte sig grebet af en

dyb sympati for denne religion, der befaler de mægtige at beskytte de svage, de rige at øve barmhjertighed mod de trængende og martyrerne at bede for deres mordere.

Om aftenen begav de sig ved den samme time på vej igen, som de havde gjort det den foregående aften. Denne gang varede marchen længere. De rejsende holdt Capua på deres højre side og vendte sig således mod bredderne af Volturnus. Næppe var de nået dertil, før en båd skød frem fra en lille bugt, ført af en roer, der hurtigt nærmede sig dem. Da han stødte mod land, vekslede Paulus et genkendelsestegn med den ubekendte, hvorefter han gik om bord i båden med Akté.

Efter at de var sat over floden, rakte Paulus færgemanden et pengebeløb, men denne faldt på knæ, kyssede stiltiende sømmen af apostlens kjortel og forblev endnu længe ydmygt bedende i denne stilling, efter at den, han viste en sådan ærbødighed, havde fjernet sig.

Hen imod klokken tre om morgenen rejste en mand sig fra en af de sten, som romerne havde anbragt langs hærvejene for at gøre det lettere for de rejsende at bestige deres heste. Han gik dem i møde, da han så dem nærme sig. Det var deres tavse og årvågne kurer, Silas, der havde ventet på dem for at føre dem til deres natkvarter. Denne gang var det intet fornemt hus, der optog dem som aftenen før, men en elendig hytte. Heller ikke ventede der dem et yppigt måltid i et marmortriklinium, men halvdelen af et med tårer vædet brød. Men denne den fattiges nødtørft blev tilbudt dem med den samme ærefrygt som den riges overflod.

De blev modtaget af en mand, der på panden bar slavens stempel, om halsen et jernhalsbånd og om anklerne jernringe.

Det var hyrden hos beboerne af en rig villa. Han førte tusinder af får på græsgange, der tilhørte hans rige, gerrige herre, men havde ikke engang et fåreskind at dække sine skuldre med. Han havde lagt et stykke brød på bordet og stillet en lerkrukke ved siden af. I et hjørne af værelset var der redt et leje af bregner og siv. Dermed havde han efter bedste evne gjort lige så meget, som den rige havde kunnet gøre med strålende gæstfrihed.

Den følgende nat fortsatte de deres vej og kom til Fondi. Således genså Akté på denne natlige vandring alle de steder, hun havde passeret med Neros triumftog. Hos en frigiven af Galba, der dengang havde modtaget Nero så prægtigt, men som af denne, der frygtede hans profeterede kejserdømme, i mellemtiden var sendt til Spanien som prokonsul, havde Silas skaffet husly for natten for oldingen og pigen. Denne til kristendommen omvendte forhenværende slave havde været gartner i Galbas frugthaver, og det lille hus, som han beboede i sin herres haver, havde han modtaget af Galba som gave på dagen for sin frigivelse. Fra vinduet i denne beskedne hytte så Akté i måneskinnet den prægtige villa for sig, som hun havde boet i sammen med Lucius.

Tre dage eller snarere tre nætter varede rejsen. Ved dagenes frembrud skjulte de sig, og først når nattens skygger sænkede sig, fortsatte de deres vej. Altid drog Silas i forvejen, og hver gang tog de ind hos nye tilhængere af den kristne lære, der allerede havde fundet stor udbredelse blandt slaverne og det jævne folk.

Endelig nåede de den tredje aften, da månen stod op, Albanerbjergets højde. Nu forlod Silas dem ikke mere, men gik kun i en afstand af tre-fire hundrede skridt foran dem. Ved

Ascanius' gravsted blev han stående og ventede på dem. Han strakte hånden ud imod horisonten, hvor en mængde lys strålede, og hvorfra storbyens dumpe larm trængte frem til dem. Han udtalte kun det ene ord, der tilkendegav oldingen og pigen, at de havde nået målet for deres vandring.

"Rom!"

Paulus kastede sig på knæ og takkede Herren, der efter så mange farer havde ført ham til det forjættede mål for hans rejse. Akté lænede sig til gravstedet for ikke at falde – så mange søde og smertelige erindringer indesluttedes der for hende i den bys navn, som hun fra dette sted havde set for første gang.

"Åh, min fader!" sagde pigen. "Jeg har fulgt dig uden at spørge, hvor vi gik hen, men hvis jeg havde vidst, at Rom var dit mål, tror jeg ikke, jeg havde haft mod til at følge dig."

"Vi skal heller ikke til selve Rom," sagde oldingen, idet han rejste sig.

Straks efter, da man så en trop ryttere komme sprængende hen ad den appiske vej, forlod Silas hovedvejen og bøjede til højre ud på sletten. Paulus og Akté fulgte ham.

Nu skred de af sted mellem den latinske og den appiske vej, idet de undgik at følge nogen af disse veje, hvoraf den første førte til Marina ved Albanersøen, den anden til Neptun-templet ved Antium.

Efter at have gået i to timer kom de ind i Egeriadalen, idet de havde passeret Fortunas tempel til højre og Merkurs til venstre, og fulgte i nogen tid den lille flod Almon, drejede så til højre og nærmede sig en klippegruppe, der så ud, som om den var løsrevet fra bjerget ved et jordskælv, indtil de pludselig stod ved indgangen til en hule.

Silas trådte straks indenfor og opfordrede med sagte stemme de to rejsende til at følge ham. Men Akté bævede uvilkårligt ved synet af denne åbning, der truede med at sluge dem som et uhyres gab. Paulus mærkede, hvorledes hun lagde sin hånd på hans arm for at holde ham tilbage. Han forstod hendes frygt.

"Frygt intet, min datter," sagde han. "Herren er med os."

Akté så sukkende op imod den prægtige stjernehimmel, som hun skulle miste synet af, og steg med oldingen ind i den hvælving, der åbnede sig foran dem.

Efter at de havde gået nogle skridt i fuldkomment mørke kun vejledet af Silas' stemme, blev denne stående ved en af de stærke piller, der bar hvælvingen, slog to sten mod hinanden, så der sprang gnister fra dem, der antændte en svovllunte, og fandt en fakkel frem, der var skjult i en udhuling i klippen.

"Her er vi uden for enhver fare," sagde han, "og selv om alle Neros lejesvende forfulgte os, ville de ikke finde os her."

Akté lod blikket svæve rundt, men kunne ikke tydeligt skelne noget. Faklen flakkede for de forskellige indre og ydre luftstrømme uroligt frem og tilbage og kastede kun flygtige lysstråler som blege lyn, så at de genstande, der et øjeblik var belyst, straks efter hensank i mørke, uden at man havde haft tid til at opfatte deres omrids eller farve.

Lidt efter lidt vænnede øjnene sig til lysskæret, flammen brændte roligere og oplyste en større omkreds med sit skin. De rejsende kunne nu se op til taget af den uhyre hvælving, og ingen luftning trængte helt herind. Undertiden gik de i trange passager klemt ind til murene, så kom de igen til uhyre krydsninger af gange, i hvis mørke hulninger faklens lys tabte

sig, idet dens svage genskær belyste pillerne, der hvide og ubevægelige ragede i vejret som spøgelser.

I denne natlige vandring, i støjen fra deres skridt, som hvor let de end trådte, fremkaldte et hemmelighedsfuldt ekko, og i den underlige, indelukkede luft, der stemte dem for brystet, lå der noget sørgeligt og gribende, som trykkede Aktés hjerte sammen i smerte. Pludselig blev hun rystet stående, støttede sig med den ene hånd på Paulus' arm og pegede på en række kister, der var opstillet ved muren. Samtidig så de ved enden af den mørke gang hvidklædte kvinder vandre af sted med fakler i hænderne, på vej mod et fælles mål. Snart hørte de, idet de stadig gik fremad, en ren harmoni klinge som et englekor, der svævede klart og melodisk under hvælvingen.

Med mellemrum var der fæstet lamper til pillerne for at vise vejen. De stødte på flere kister, skyggerne blev talrigere, og sangen tydeligere, idet de nærmede sig den underjordiske by, hvis omgivelser begyndte at blive befolket med døde og levende.

Hist og her fandt de kornblomster og roser strøet på jorden. De havde løst sig fra dødskransene og lå nu her sørgeligt henvisnende langt fra luften og solskinnet. Akté samlede disse blomster, lysets stakkels børn, og forenede dem til en bleg og duftløs krans, ligesom man af den forgangne lykkes ruiner redder håbet om en ny.

Ved en drejning af en af denne underjordiske labyrints tusinde gange trådte de endelig ind i en rummelig hal, der var bygget i en basilikas stil, oplyst af lamper og fakler og fyldt med mænd, kvinder og børn. En gruppe unge piger, der var indhyllet i lange, hvide slør, sang det højtidelige kor, der genlød under hvælvingen, og som Akté havde hørt i nogen tid. En præst

trådte frem foran forsamlingen for at lede gudstjenesten. Da han stod foran alteret, vendte han sig pludselig om imod den forundrede forsamling og råbte:

"Der findes iblandt os en, der er værdigere end jeg til at forkynde jer Guds ord, thi han har selv modtaget det af Guds søns mund. Paulus, kom frem og velsign dine brødre!"

Hele forsamlingen, som Paulus for længe siden havde lovet at komme til, faldt på knæ. Akté, den hedenske kvinde, fulgte deres eksempel, og den fremtidige martyr trådte frem for alteret.

De var i de romerske katakomber.

13

Det var en hel by, der befandt sig neden under en anden by.

Som bekendt var katakomberne udstrakte, forladte stenbrud. Hele Rom med sine huse, paladser, teatre, bade, cirkusser og vandledninger var sten for sten gået frem af dem. De var så at sige lænderne, der avlede Romulus' og Scipios by. Men siden Augustus og den tid, da marmoret afløste stenen som byggemateriale, var gangene ophørt med at genlyde af arbejdernes trin. Travertinen var blevet for almindelig. Kejseren lod porfyr fra Babylon, granit fra Theben og erts fra Korinth transportere til sig. De uhyre huler, der bredte sig under Rom, blev forladte, ensomme og glemte, indtil den voksende kristendom atter langsomt og hemmeligt befolkede dem. Først var de et tempel, så et tilflugtssted, til sidst en by.

På den tid, da Akté og oldingen steg derned, var de endnu et tilflugtssted. Alle slaver, alle ulykkelige, alle fredløse og forfulgte var sikre på her at finde et fristed, en trøst og en grav. Også hele familier havde søgt beskyttelse i mørket, og tilhængerne af den nye lære talte allerede tusinder. Men af den uhyre menneskemængde, der udbredte sig i Rom, faldt det ingen ind at lægge mærke til dette liv under jorden, for det berørte ikke selskabets højder og forhindrede heller ikke befolkningens tilvækst.

Man må dog ingenlunde tro, at disse de første kristnes liv blot drejede sig om at unddrage sig forfølgelser. De tog, forbundet af kærlighed, fromhed og mod, del i alle begivenheder, der truede brødrene, der af en eller anden

nødvendighed måtte opholde sig eller arbejde i den hedenske by. Indtrådte der en fare, så skete det ofte, at den nyomvendte i den øvre by fik en uventet hjælp. En usynlig falddør åbnede sig under hans fødder og lukkedes igen over hans hoved, fængslets døre drejede sig hemmelighedsfuldt på deres hængsler, og fangen flygtede med sin vogter, eller hvis ondskaben ramte dem så pludseligt som lynstrålen, der lyser op og slår ned i samme øjeblik, det vil sige, hvis den nyomvendte blev til martyr, enten det nu skete ved hængning i Tullius' fængsel, ved halshugning på en offentlig plads, ved nedstyrtning fra den tarpejiske klippe eller ved korsfæstelse på Esquilin, så nærmede sig i nattens mørke forsigtige oldinge og foretagsomme unge mænd, undertiden også ærbare kvinder, og steg ad en hemmelig sti op på det forbandede bjerg, hvor ligene var henkastet som bytte for vilde dyr og fugle, bar andægtigt og pietetsfuldt de lemlæstede legemer ned i katakomberne, hvor de hadefulde forfølgere ikke mere kunne nå dem, og hvor de under ærefrygt og bøn blev begravet af brødrene, der manede hinanden til at leve og dø på Jorden som den udvalgte, der var gået forud for dem til Himlen.

Ofte forekom det også, at døden selv søgte sine ofre i katakomberne. Da var det sjældnere en voksen, den berørte med sin kolde hånd, end et barn, den bortrev fra familiekredsen. Man viklede det da ind i en lindug. Hvis det var en pige, blev hun bekranset med roser, mens man gav drengene palmegrene i hånden, præsten bad dødsbønnen, hvorefter man sænkede det lille lig ned i dets stengrav, som i forvejen var udhugget i klippen, og hvor det slumrede i forventning om den evige opstandelse. Det var disse kister, Akté havde set, da hun første gang betrådte den underjordiske hvælving. Dengang

havde de indgydt hende en dyb rædsel, der imidlertid forvandlede sig til en mild melankoli.

Den unge pige, hvis hjerte endnu var hedensk, opholdt sig ofte i timevis foran gravene, hvor en trofast hustru, moder eller datter med spidsen af en kniv havde indgraveret den elskede persons navn, et religiøst symbol og nogle hellige ord, der udtrykte smerte og håb. Næsten på dem alle sammen fandtes der et kors, tegnet på de lidelser, Kristus havde måttet gennemgå for menneskeheden, eller også den syvarmede lysestage, der brændte i Jerusalems tempel, eller duen fra Noahs ark, den gudelige barmhjertigheds milde sendebud, der bragte den olivengren ned til Jorden, som den havde plukket i den himmelske have.

Undertiden vendte de glade erindringer livligere og mægtigere tilbage i Aktés sjæl. Da spejdede hun op efter sollyset og lyttede efter jordens støj. Undertiden satte hun sig alene og ubevægelig ved en pilles fod med overkroppen bøjet så dybt, at panden berørte knæene. I det lange slør, der svøbte sig om hendes skikkelse, så hun da for de forbigående ud som statuen på et gravsted, hvis ikke af og til et suk havde lydt fra hendes læber og en gysen gennemrystet hendes legeme.

Kun apostlen Paulus vidste, hvad der i sådanne smertensstunder foregik i hendes sjæl, og han, der havde set, hvorledes Kristus tilgav Magdalena, håbede, at tiden og Gud ville finde helbredelse for hendes kummer. Når han så hende så stum og ubevægelig hensunken i sin sorg, sagde han til de reneste jomfruer:

"Bed for denne pige, så at Herren tilgiver hende, og så at hun engang kan blive optaget i jeres rækker og bede med jer."

De unge piger adlød, og enten det nu var deres bønner, der steg til himlen, eller det var tårerne, der lindrede smertens bitterhed, så så man snart den unge grækerinde med smil på læberne og tårer i øjnene slutte sig til sine fæller.

Mens imidlertid de kristne levede dette skjulte liv i barmhjertighed, omvendelse og forventning i katakomberne, vekslede begivenhederne hurtigt over deres hoveder. Hele den hedenske verden vaklede som en beruset, og Nero, dens korfører, mættede sig i udsvævelser, vin og blod. Siden Agrippinas død var den sidste tøjle sønderrevet, der endnu havde holdt ham tilbage. Siden flammerne var steget op fra hendes ligbål, havde han opgivet ethvert spor af skam og samvittighed. Han ville først blive i Bauli, men da så de ædle følelser var forsvundet, havde frygten taget deres plads, og skønt Nero foragtede både mennesker og guder, kunne han dog ikke tænke sig andet end, at en sådan forbrydelse ville fremkalde de førstes had og de sidstes vrede.

Han holdt sig fjernt fra Neapel og Rom og ventede på de efterretninger, hans udsendinge bragte ham, men han havde med urette tvivlet på senatets lavhed, for snart kom der en deputation af riddere og patriciere til ham for at lykønske ham til, at han var undgået en så uforudset fare, og for at forsikre ham om, at ikke alene Rom, men alle rigets byer havde sendt deres udsendinge til templerne, hvor de ved ofre bevidnede deres glæde over hans redning.

Guderne tog derimod sagen knapt så let, hvis vi tør tro Tacitus. I stedet for samvittighedsnag sendte de modermorderen søvnløshed. Under denne søvnløshed hørte han trompeter klinge fra toppen af de nærliggende bjerge.

Jammerskrig og klagetoner nåede frem til ham, som om de kom fra hans moders grav. Som følge deraf rejste han nu alligevel til Neapel.

Der genfandt han Poppæa og med hende hadet til Octavia, Britannicus' ulykkelige søster, det stakkels barn, som havde elsket Silanus med jomfruelig renhed, men var blevet revet ud af hans arme og af Agrippina slynget i Neros. Allerede tyve år havde hun levet forvist fra Rom til en fjern ø. I en forudfølelse af døden levede hun der, som om hun allerede var skilt fra livet. Hendes eneste hofstat bestod af soldater og lejesvende, hvis blikke uophørligt var rettet imod Rom, hvorfra en befaling, et vink eller et tegn havde været tilstrækkeligt til at gøre enhver af disse smigrere til en bøddel. Men så ensomt og ulykkeligt dette liv også var, plagede de dog Poppæa midt i hendes forbryderiske glans og den uindskrænkede magt, der omgav hende. For Octavias skønhed, hendes ungdom og hendes ulykke havde gjort hende elsket.

Heller ikke Nero syntes upåvirket af denne almindelige deltagelse. Trods Poppæas indstændige opfordringer tøvede han med at føre et slag mod Octavia. Der gives forbrydelser, der er så unyttige, at selv det grusomste menneske viger tilbage for dem, for hvad den kronede skyldige frygter, er ikke samvittighedsnag, men manglen på en undskyldning.

Kurtisanen forstod, hvad der holdt kejseren tilbage. En dag brød der en opstand løs, Octavias navn blev råbt højt og hendes tilbagevenden stormende forlangt. Poppæas statuer blev omstyrtet og trukket i snavset. Så kom en trop mænd, der med piskeslag drev rebellerne fra hinanden og atter stillede Poppæas statuer på deres piedestaler.

Denne fingerede opstand havde varet en time og kostet en million, men dermed var hendes rivalindes hoved ikke for dyrt betalt, for denne lille opstand var alt, hvad Poppæa behøvede. Hun var på dette tidspunkt i Rom, men skyndte sig til Neapel for, som hun sagde, at flygte for de af Octavia lejede mordere. Hun så henrivende ud i sin angst og kastede sig for Neros fødder. Straks efter fik Octavia af Nero ordre til at tage sig af dage.

Forgæves tilbød den stakkels forviste, at hun ville nøjes med en enkes eller søsters titel, forgæves bønfaldt hun i Germanicus, deres fælles bedstefaders navn, om nåde, og også i Agrippinas navn, der jo i hele sin levetid havde beskyttet hende. Forgæves var alle bønner, og da hun stadig tøvede og ikke selv turde tage sig af dage, bandt man hendes arme, åbnede de fire hovedårer på hende og derefter alle andre blodkar, for blodet, der var stivnet af skræk, ville ikke flyde, og til sidst blev man derfor nødt til at kvæle hende i skoldende hed damp.

For at der ikke skulle herske nogen tvivl om, at mordet var fuldbyrdet, og for at man ikke i Rom skulle tro, at man havde underskudt en slavinde i stedet for kejserinden, blev hendes hoved skilt fra kroppen og bragt til Poppæa, som satte det på sit knæ, åbnede dets øjenlåg, og da hun mente at se en trussel i det stivnede, isnende blik, borede hun sin gyldne hårnål i ligets øjne.

Endelig vendte Nero tilbage til Rom. Hans vanvid og udsvævelser nåede højdepunktet. Han foranstaltede lege, hvor senatorer kæmpede i stedet for gladiatorer, sangkampe, hvor man med døden straffede dem, der ikke applauderede, og en ildebrand, der ødelagde det halve Rom, mens han klappede i

hænderne og syngende til sin lyre så til. Til sidst gik det op for Poppæa, at det var på tide at holde igen på den tøjlesløse, som hun selv havde opægget, og at så uhørte og forfærdelige fornøjelser kunne skade hendes indflydelse. Under foregivende af svangerskab afslog hun en dag at gå i teatret, hvor Nero skulle synge. Denne vægring fornærmede kunstneren, han talte befalende til hende som kejser, og da Poppæa, den hidtil forkælede yndling, modstod ham, blev han rasende og trampede hende ihjel under sine fødder.

Derpå holdt Nero en lovtale over hende fra tribunen, men da han ikke kunne prise hendes dyder, forherligede han hendes skønhed. Så ordnede han hendes begravelse. Han ville ikke have liget brændt, men ønskede det balsameret på orientalsk vis. Naturforskeren Plinius forsikrer, at araberne ikke i et helt år frembringer så meget røgelse og myrra, som kejseren brugte ved begravelsen af hende, der lod sine muldyr beslå med guld og hver dag anvendte mælken af fem hundrede æselhopper til sit bad.

De dårlige kongers tårer falder over folket som en blodregn. Nero anklagede de kristne for sin egen forbrydelse, og en ny forfølgelse brød løs, der var meget værre end alle tidligere.

De kristnes trosiver voksede med faren. Hver dag gjaldt det om at trøste nye enker og forældreløse, hver dag måtte nye lig af kristne martyrer bjerges fra de vilde dyr og fugle. Endelig opdagede Nero, at man røvede ligene fra ham, og lagde en vagt om Esquilin, og da en flok kristne anført af Paulus en nat som sædvanlig kom for at udføre deres hellige hverv, styrtede en trop soldater frem fra et baghold i en bjergslugt og tog dem alle til fange. Kun én undkom – det var Silas.

Han løb tilbage til katakomberne og ankom dertil netop, da de troende samlede sig til bøn. Han forkyndte dem det ulykkelige budskab, og alle faldt på knæ for at anråbe herren om hjælp. Kun Akté blev stående, for de kristnes Gud var endnu ikke hendes.

Nogle beskyldte hende for gudløshed og utaknemmelighed, men Akté bredte armene ud imod mængden og forlangte tavshed. Da alt var stille, sagde hun:

"I morgen vil jeg gå til Rom og forsøge at redde ham."

"Og jeg," sagde Silas, "vender allerede i aften tilbage til Rom for i det mindste at dø med ham, hvis det mislykkes for dig."

14

Den næste morgen steg Akté, som hun havde lovet, op fra katakomberne og begav sig på vej til Rom. Hun gik alene og var indhyllet i et langt slæbgevandt, der dækkede hendes skikkelse fra hoved til fod, mens et tykt slør skjulte hendes ansigt. I bæltet havde hun stukket en lille, skarp dolk, da hun frygtede for at blive generet af drukne riddere eller rå soldater. Og skulle hendes foretagende mislykkes, og hun ikke kunne udvirke nåde for Paulus, som hun ville bede kejseren om, så var hun besluttet på at opsøge ham i fængslet og overrække ham våbnet, så at han kunne undgå en skrækkelig og skamfuld død. Endnu hildet i sine hedenske anskuelser vidste hun ikke, at den nye religion forbød selvmord og gjorde martyrerne hellige, og at det, der i hedningens øjne gjaldt for en skam, hos de troende betød en forherligelse.

Da hun nærmede sig byporten, bag hvilken Egeria-dalen, som hun havde fulgt, fortsatte ind i selve Rom, følte hun knæene vakle under sig, og hendes hjerte bankede så heftigt, at hun måtte støtte sig til et træ for ikke at falde, så mægtigt bevægede den tanke hende, at hun snart skulle gense ham, som hun ikke havde set siden den skæbnesvangre aften, da Minerva-festen fejredes.

Ville hun finde Lucius eller Nero, den olympiske sejrherre eller kejseren, en elsker eller en dommer? Hun følte, at den bedøvelse, hendes hjerte var hensunket i, stammede fra kulden, stilheden og mørket i hendes bolig i katakomberne, og at hun atter ville live op og på ny hengive sig til kærligheden, som

blomsten til solskinnet, hvis hun blev modtaget med kærlighed og varme.

Som allerede sagt, fandt alt, hvad der skete på jordens overflade, kun en fjern, flygtig og undertiden falsk genklang i katakomberne.

Akté hørte om mordet på Octavia og om Poppæas død, men kendskabet til alle de skændige, nærmere omstændigheder, som historieskriverne har overleveret os, var ikke sivet uden for en snæver kreds af bødler og hoffolk, bortset fra enkelte dunkle rygter og forvanskede fortællinger. Først kongernes død løfter sløret for deres liv, og først når Gud har styrtet deres majestæt i støvet, kommer den fra deres paladser fordrevne sandhed tilbage for at hvile over deres grave. Alt, hvad Akté vidste, var, at kejseren i øjeblikket hverken havde hustru eller elskerinde, og et stille håb sagde hende, at der måske i en krog af hans hjerte var bevaret en erindring om den kærlighed, der helt fyldte hendes sjæl.

Akté kom hurtigt til kræfter igen og gik ind gennem porten.

Det var en smuk, varm julimorgen ved den anden morgentime, altså efter vor tidsregning klokken syv om morgenen, en time, der hos romerne, som også denne dag, betød lykke. Om det nu var denne omstændighed, der foranledigede til raske foretagender, eller forretninger, eller om det var, fordi der var lovet folket en fest, eller fordi en anden uforudset begivenhed havde bortledet folks opmærksomhed fra deres sædvanlige morgenbeskæftigelse, så var alle gader fyldte til trængsel af fodgængere, og næsten alle strømmede i retning mod Forum.

Akté fulgte med strømmen, for dette var vejen til Palatinerhøjen, og på Palatinerhøjen håbede hun at finde Nero. Ganske optaget af tanken om det forestående møde gik hun uden hverken at se eller høre hen ad gaden, der løb mellem Coelius og Aventin, og som var smykket med kostbare stoffer og overstrøet med blomster som ved de store, offentlige fester.

Da hun kom til Palatinerhøjen, så hun fædrelandets guder prange i festgevandter og deres hoveder smykket med ege- og laurbærkranse. Så drejede hun til højre og befandt sig i den hellige gade, som hun havde passeret ved sit første indtog i Rom i Neros triumftog.

Mængden blev stadig talrigere og fik mere og mere travlt. Den stræbte op mod Capitol, hvor der åbenbart skulle finde en stor festlighed sted. Akté bekymrede sig dog ikke om, hvad der skulle foregå på Capitol. Hun søgte Lucius, og Lucius beboede det gyldne hus.

Da hun var kommet på højde med templet for Romulus og Remus, drejede hun til venstre mellem Phøbes tempel og Jupiters statue, steg op ad Palatinerhøjens sidste trin og stod da i forhallen i det gyldne hus.

Der begyndte netop et sælsomt skuespil at oprulle sig for hendes øjne. En pragtfuld divan var opstillet over for døren til atrium. Den hævede sig på et med perlemor indlagt elfenbensstel, og et purpurtæppe rigt broderet med guld var bredt ud over den. Umådeligt dyre stoffer dannede en baldakin og omsluttede den på siderne som et telt. Akté skælvede over hele kroppen, kold sved samlede sig på hendes pande, og en let sky lagde sig for hendes øjne. Denne divan, der var udstillet for den nysgerrige mængdes blikke, var en brudeseng. Hun ville

dog ikke rigtigt tro det, hvorfor hun gik hen til en slave og spurgte, hvad det var for en seng.

Han svarede hende, at det var Neros seng, og at kejseren i dette øjeblik fejrede sin formæling i Jupiter Capitolinus' tempel.

I den unge piges sjæl vågnede da på ny pludseligt og frygteligt den usalige lidenskab, der havde styrtet hende i ulykke. Hun glemte alt, katakomberne, der havde ydet hende et tilflugtssted, de kristne, der satte deres håb til hende, og den fare, Paulus, hendes redningsmand, svævede i, og for hvis skyld hun var kommet herhen.

Hun greb efter dolken, som hun havde stukket til sig til forsvar for sin dyd og som et sidste hjælpemiddel mod skammen, sprang med hjertet fuldt af skinsyge op ad trappen og ilede til Capitol for at se sin nye rivalinde, der vendte hendes elskers hjerte fra hende i det øjeblik, da hun selv håbede at vinde det tilbage.

Trængslen var ubeskrivelig, men med den kraft, der forlenes af den ægte lidenskab, banede hun sig vej. Selv om sløret skjulte hendes ansigt fuldstændigt, så man dog, at denne kvinde med raske, faste skridt søgte mod et betydeligt mål, der ikke tålte nogen forsinkelse. Hun fulgte den hellige gade til det punkt, hvor den deler sig under Scipios triumfbue, så valgte hun den korteste vej, der gik mellem statsfængslerne og Concordia-templet, og trådte med sikre skridt ind i Jupiter Capitolinus' tempel.

Ved foden af gudens statue så hun bruden, hvis hoved var så tæt indhyllet i slør, at hun ikke kunne se, hvem denne kvinde var, der sad omgivet af de i loven foreskrevne ti vidner, der var

udvalgt blandt de fornemste patriciere. Hver af disse sad på en stol, der var dækket med skindet af et offerlam.

I det øjeblik, da ypperstepræsten havde frembragt spiseofferet bestående af mælk og sød vin, vendte han sig mod kejseren og sagde:

"Lucius, Domitius, Claudius Nero, jeg giver dig Sabina. Vær hendes gemal, hendes ven, hendes formynder og hendes fader. Jeg indsætter dig som herre over alle hendes godser og overgiver hende til dig på tro og love."

Samtidig greb han kvindens hånd og lagde den i ægtefællens. Så slog han sløret tilbage, så at alle kunne se den nye kejserinde.

Nu da Akté så ansigtet, måtte hun tro, selv om hun også havde tvivlet, så længe hun kun havde hørt navnet. Det var virkelig Sabina, Sporus' søster, den unge pige, der tidligere havde betjent hende på skibet og i badet. I gudernes og menneskenes overværelse ægtede kejseren en slavinde. Nu forstod Akté den sælsomme følelse, der altid havde trykket hende over for dette hemmelighedsfulde væsen. Det var den forudindtagne modvilje, det instinktive had, som en kvinde føler imod en anden kvinde, som en dag skal blive hendes rivalinde.

Nero ægtede denne kvinde, som han engang havde skænket hende, som havde været hendes slavinde, og som måske allerede dengang delte hendes elskers kærlighed med hende. Over hendes liv og død havde hun engang haft afgørelsen – at hun ikke da havde kvalt hende som en slange, der engang skulle fortære hendes hjerte! Åh! Det var umuligt! For anden gang rettede hun sit tvivlende blik derhen, men præsten havde ikke taget fejl, det var ganske rigtigt Sabina i brudeskrud. Hun bar

en hvid tunika besat med bånd og var omgjordet med bindet af fåreuld, som kun ægtefællen måtte løse. I hendes hår var der stukket gyldne spydspidser, der mindede om sabinerindernes rov. Om skuldrene havde hun det flammefarvede slør, som bruden kun bærer på bryllupsdagen, og som til enhver tid vælges som et lykkeligt forvarsel, fordi det er flaminerkvindernes sædvanlige smykke, og fordi disses love forbyder skilsmisse.

Nu rejste de nygifte sig og gjorde sig klar til at forlade templet. Ved portalen blev de mødt af romerske riddere, som bar de fire guddomme, der beskytter ægtestanden, og af fire fruer af den højeste romerske adel, der holdt fakler af figentræ i hænderne.

På tærsklen overrakte Tigellinus de nygiftes brudeskat. Nero modtog den, satte Sabina kronen på hovedet og lagde hende kejserindens kåbe om skuldrene. Så besteg han sammen med hende en prægtig, åben bærestol, omfavnede hende for alles øjne og under mængdens bifaldsråb, hvoriblandt skelnedes de fra grækerne stammende smigerord, der vovede at udtrykke frugtbarhed i denne mærkelige forbindelse.

Akté fulgte efter, da hun håbede, at de ville vende tilbage til det gyldne hus. Men da de kom til foden af Capitol, drejede de gennem Vicus Tuscus, overskred Velabrum og nåede gennem triumfporten til Marsmarken. Ved Roms sigillariers fest ville Nero vise folket sin nye kejserinde. Han førte hende derfor til Forum Oblitorium, til Pompejus' teater og Octavias søjlehal. Akté fulgte med over alt uden at tabe dem af syne et eneste øjeblik.

Et kosteligt måltid blev budt dem på havernes høj. I hele denne tid stod Akté lænet til et træ. Så tiltrådte de tilbagetoget over Cæsars Forum, hvor senatet ventede for at ønske til lykke. Lænet til den store romers statue påhørte Akté talerne.

Således gik det videre hele dagen igennem, og først om aftenen vendte de tilbage til paladset. Hele dagen var Akté på benene uden at tage nogensomhelst næring til sig, men uden at tænke på træthed eller sult. Kun følelsen af skinsyge holdt hende oppe, for den opfyldte hendes hjerte og strømmede gennem alle hendes årer.

Endelig trådte de ind i det gyldne hus, og Akté fulgte stadig efter. Det beredte ingen vanskeligheder, for alle døre stod åbne, da Nero i modsætning til Tiberius ikke frygtede folket. Hans ødselhed, hans skuespil og endog hans grusomheder, der kun ramte selskabets spidser eller tilhængerne af en fremmed tro, havde gjort ham afholdt af folket, og indtil i dag er han måske stadig den kejser, hvis navn har været populærest i Rom.

Akté var godt kendt i paladset, hvis værelser hun havde gennemskredet med Lucius. Hendes gevandt og slør gav hende udseende af en af Sabinas ledsagerinder. Ingen agtede på hende, og mens kejseren og kejserinden begav sig ind i triklinium for at indtage aftensmåltidet, sneg hun sig ind i brudegemakket, hvor sengen var bragt hen, og gemte sig bag et forhæng.

To timer ventede hun her stum og ubevægelig, uden at hendes åndedrag bevægede det lette stof foran hende. Hvorfor hun var kommet herhen, vidste hun ikke, men i disse to timer slap hendes hånd ikke dolken et øjeblik. Til sidst hørte hun en let støj. Kvinder kom gående ned ad korridoren, dørene

åbnedes, og bruden kom ind i gemakket ført af en romersk matrone ved navn Calvia Crispinella, der tilhørte Roms ældste og ædleste slægter, og som ved denne lejlighed trådte Sabina i moders sted, ligesom Tigellinus havde repræsenteret faderen.

Bruden bar stadig al sin stads, blot ikke det uldne bind, som Nero havde løst under måltidet, for at Calvia kunne tage brudestadsen af hende. Først flettede hun de falske fletninger op, der havde været anbragt i et tårn på Sabinas hoved, og lod hendes hår falde løst ned om skuldrene. Så fjernede hun det flammerøde brudeslør, og endelig løste hun det lange slæbegevandt, så at pigen stod i en enkel tunika.

Jo mere der forsvandt af denne forskellige pynt, desto mere syntes der at foregå en vidunderlig forvandling i Aktés øjne. Sabina forsvandt for at give plads for Sporus, nøjagtigt således, som hun havde set ham stige i land fra skibet og gå ved siden af Lucius i den flagrende tunika, med de blottede arme og det lange hår. Var det en drøm eller virkelighed? Var broder og søster en og samme person? Eller mistede Akté forstanden?

Da Calvia havde opfyldt sin pligt, bøjede hun sig for sin sælsomme kejserinde. Tveskabningen takkede hende med en stemme, som Akté kendte både som Sporus' og som Sabinas. Endelig gik Calvia ud.

Den nygifte blev alene tilbage. Hun så sig om til alle sider, og da hun troede sig ubemærket, lod hun i dyb nedslåethed hænderne synke i skødet og sukkede højt, mens to tårer flød ned over hendes kinder. Så nærmede hun sig sengen med et udtryk af den dybeste modvilje, men i det øjeblik, da hun satte foden på det nederste trin, veg hun forskrækket tilbage og udstødte et gjaldende skrig. Hun havde bemærket den unge

korintherindes blege ansigt mellem purpurforhængene. Da denne så sig opdaget, styrtede hun løs på Sabina som en tigerinde for at forhindre rivalinden i at slippe fra hende. Men den skabning, hun forfulgte, var for svag til at flygte og til at forsvare sig. Den faldt for hendes fødder, bredte armene ud imod hende og skælvede under dolken, som blinkede i Aktés hånd. Pludselig syntes dog en stråle af håb at lyse op i hendes øjne:

"Er det dig, Akté?" sagde hun.

"Ja, ja, det er mig. Jeg er Akté. Men du, hvem er da du? Er du Sabina? Er du Sporus? Er du en mand, eller er du en kvinde? Svar mig, så tal, tal dog!"

"Ak, ak," råbte eunukken, "jeg er hverken det ene eller det andet," og dermed styrtede han bevidstløs til Aktés fødder.

Akté lod bestyrtet dolken synke. I dette øjeblik åbnedes døren, og flere mænd trådte hastigt ind. Det var slaver, der bragte gudernes statuer for at stille dem op omkring sengen. Da de så Sporus ligge afmægtig på gulvet og en bleg, forvirret kvinde stå bøjet over denne med forstyrret blik og en dolk i hånden, gættede de, at et attentat havde fundet sted, tog Akté til fange og førte hende ned i paladsets fængsel, som Akté var kommet forbi i den herlige nat, da Sporus havde hentet hende, og hvorfra hun dengang havde hørt den klagende stønnen. I fængslet traf hun Paulus og Silas.

"Jeg har ventet dig," sagde Paulus.

"Åh, min fader," råbte den unge korintherinde, "jeg var kommet til Rom for at redde dig."

"Og da du ikke kunne gøre noget, vil du dø sammen med mig?"

"Åh nej, nej," sagde pigen beskæmmet. "Jeg havde glemt dig. Jeg er ikke værd, at du kalder mig datter. Jeg er en ulykkelig tåbe, der hverken fortjener medlidenhed eller tilgivelse."

"Du elsker ham altså endnu?"

"Nej, jeg elsker ham ikke mere, min fader, det er umuligt, at jeg kan elske ham endnu. Men jeg har mistet forstanden, som jeg sagde dig. Hvem vil helbrede mig for mit vanvid? Der findes intet menneske på Jorden, ingen Gud i Himlen, der er mægtig nok til det."

"Og dog," svarede apostlen, "er du ikke fortabt, når blot du angrer."

"Ak, ak!" mumlede Akté med et udtryk af tvivl.

"Velan! Kom hen til mig," sagde apostlen, idet han satte sig ned i en krog i fængslet. "Kom, jeg vil tale med dig om din fader."

Akté faldt ned på knæ og lænede sit hoved til oldingens skulder, og hele natten igennem bad apostlen med hende. Akté svarede ham kun med suk, men næste morgen var hun parat til at modtage dåben.

Næsten alle de fanger, der befandt sig i fængslet sammen med Paulus og Silas, var kristne fra katakomberne. I de to år, Akté havde boet iblandt dem, havde hun lært at skatte deres dyder, da hun intet kendte til deres fejl. Hele natten havde de bedt til Gud om, at han måtte sende en stråle af tro til den stakkels hednings sjæl, og med livlig deltagelse hilste de næste morgen apostlen Paulus' glade erklæring, da han med høj stemme forkyndte, at Herren havde fået en tjenerinde mere iblandt dem.

Paulus havde ikke ladet Akté være i uklarhed over rækkevidden af det offer, som hendes nye tro pålagde hende. Det første offer var hendes kærlighed og det andet måske hendes liv. Hver dag hentede man nogle af de kristne fra fængslet som sonofre til guderne eller til forlystelse ved festerne, ligesom tilfældet måtte føje sig. Mange tilbød sig selv og trængte sig frem i forreste række for at få lov til at lide martyrdøden. Man greb blindt og tilfældigt blandt dem, for enhver krop, der kunne lide og udtrykke lidelsen, var god nok til at fæste på korset eller kaste for de vilde dyr. Under disse forhold var en dåb ikke blot en religiøs ceremoni, men en hengivelse til døden.

Med hele en nyomvendts glød knælede Akté midt i fangernes kreds under den lysstråle, der faldt ind gennem kældervinduets gitter. Paulus stod bag hende med hævede hænder og bad, og Silas holdt i en skål det indviede vand, som var parat til dåben. I det øjeblik, da Akté til apostlen havde udtalt trosbekendelsen, som helt op til vore dage har været troens uforandrede symbol, blev fængselsdøren voldsomt revet op, og nogle soldater viste sig med Anicetus i spidsen, men forundrede over det sælsomme skuespil, der frembød sig for deres blikke, blev de et øjeblik stående stumme og ubevægelige på tærsklen.

"Hvad vil du?" spurgte Paulus.

"Jeg vil have denne pige," svarede Anicetus, idet han pegede på Akté.

"Hun vil ikke følge dig, for du har ingen ret til hende."

"Denne pige tilhører Cæsar!" råbte Anicetus.

"Du tager fejl," sagde Paulus, idet han udtalte de hellige ord og vædede den nyomvendtes pande med det indviede vand.

"Denne pige tilhører Gud."

Akté udstødte et skrig og faldt afmægtig om, for hun følte, at Paulus havde sagt sandheden, og at de ord, han havde udtalt, for altid skilte hende fra Nero.

"Så vil jeg i hendes sted føre dig til kejseren," sagde Anicetus, idet han gjorde tegn til soldaterne, at de skulle gribe ham.

"Gør, som du vil," svarede apostlen. "Jeg er beredt til at følge dig. Jeg ved, at timen er kommet, da jeg skal gøre Himlen regnskab for mit arbejde på Jorden."

Paulus blev ført for Cæsar, der dømte ham til døden på korset, men han påberåbte sig sin borgerret som romer, der tilkom ham som borger i Tarsus, og samme dag faldt hans hoved for sværdet i Forum.

Kejseren var selv til stede ved henrettelsen, og da folket murrede over den for hurtige død uden lidelser, lovede kejseren at arrangere gladiatorkampe for at fejre Julius Cæsars dødsdag.

15

Det var det rigtige, Nero havde truffet. Hans løfte beroligede øjeblikkelig det murrende folk. Blandt de skuespil, hvormed dets ædiler, dets prætorer og dets Cæsarer forlystede det, var dyrejagterne og gladiatorkampene det populæreste. Pompejus kom engang på den tanke at forene dem begge, idet han under sit andet konsulat ved en lejlighed, da den sejrende Venus' tempel skulle indvies, lod en trop gætulere bevæbne med spyd og kaste mod tyve vilde elefanter.

Scipio Nasica og P. Lentulus lod tre og tres afrikanske pantere bringe til cirkus. Da man senere troede, at folket var ved at blive træt af sådanne fornøjelser, overførte Segurus skuespillet til et andet element. Han lod amfiteatret fylde med vand og lod femten næsehorn og tre og tyve krokodiller svømme i dette kunstige hav. Prætoren Sulla havde foranstaltet en løvejagt med hundrede løver. Endelig havde Augustus ved en fest til ære for sin sønnesøn ladet op imod tre tusinde fem hundrede løver, tigre og pantere optræde, mens en vis P. Servilius havde givet en fest, hvortil tre hundrede bjørne og lige så mange pantere og løver var blevet indforskrevet fra de afrikanske ørkener.

Af alle havde Nero dog foranstaltet de blodigste, rigeste og mangfoldigste fester. Foruden den sølvskat, han pålagde de erobrede provinser, satte han også Nilen og ørkenerne, vandet og sandet i skat, og de måtte levere ham deres tribut i form af løver, tigre, pantere og krokodiller. Gladiatorerne blev rigeligt erstattet af krigsfanger og kristne, og selv om forbruget var

stort, kostede disse sidste ikke noget. Vel manglede de professionelles kunstgreb og dygtighed, men til gengæld viste de usædvanligt mod og sjælsophidselse, der forlenede deres dødskamp med en ny, egenartet pirring, og det var alt, hvad der var nødvendigt for at opægge nysgerrigheden.

Hele Rom styrtede altså til Cirkus. Man havde denne gang høstet med fulde hænder i ørkenen og i fængslet. Der forefandtes så mange vilde dyr og så mange ofre, at festen lagde beslag på hele dagen og hele natten med. Oven i købet havde kejseren lovet at oplyse Cirkus på en helt ny måde.

Han blev modtaget med enstemmige jubelråb. Denne gang viste han sig klædt som Apollon og bar bue og pile ligesom den pytiske gud, for i mellemrummene mellem kampene ville han aflægge prøver på sin dygtighed. Nogle træer var i Albanerbjergene blevet gravet op med rod og med grene, blade og det hele ført til Rom for at blive plantet i Cirkus. I disse træer udstillede påfugle og fasaner deres strålende fjerpragt og tjente samtidig som skydeskive for kejserens pile. Det hændte også, at Cæsar under kampen følte medlidenhed med et såret dyr eller had til et andet, der ikke udførte sin bøddelgerning godt nok. Da greb han enten til buen eller spyddet og sendte det dødelige våben til den anden ende af cirkus, ligesom Jupiter udslynger sit lyn.

Så snart kejseren havde taget plads, viste fægterne sig på arenaen i vogne. De, der åbnede kampspillene, blev sædvanligvis betalt af festens givere, men da denne festlighed var usædvanlig storartet, sluttede også nogle unge patriciere sig til de professionelle gladiatorer for at smigre kejseren. Man sagde endog, at der iblandt dem fandtes to unge adelsmænd,

der ved deres udsvævelser havde soldet hele deres formue op og derfor ligefrem havde ladet sig engagere som gladiatorer, den ene for en sum af to hundrede og halvtreds tusinde, den anden for tre hundrede tusinde sestertier.

Gladiatorerne ventede nu på et tegn til kampens begyndelse. I mellemtiden øvede de sig indbyrdes, som om de kampe, de skulle udkæmpe med hinanden, kun var almindelige festlege. Da Cæsar-Apollon fra sin trone over for vestalindernes loge havde givet tegnet, trådte festarrangørerne ind i arenaen, idet de hævede sværdene op imod ham, så at han kunne forsikre sig om, at de var skarpe og skærende.

Man forelagde ham en liste over fægterne, for at han kunne bestemme kampenes rækkefølge. Han besluttede, at en netfægter og en gladiator skulle begynde, derefter to sværdkæmpere og efter dem to gladiatorer med tilbundne øjne. Som afslutning på denne første del skulle så hen imod middag to kristne, en mand og en kvinde, overgives til de vilde dyr. Folket syntes ganske tilfreds med dette program, og under råbene "Leve Nero!", "Leve Cæsar!" og "Leve kejseren!" betrådte de to første gladiatorer Cirkus gennem hver sin indgang.

Det var gladiatoren og netkæmperen, således som Cæsar havde bestemt det. Den første, som man kaldte "secutor", fordi det oftere forekom, at han forfulgte sin modstander, end at han selv blev forfulgt, bar en bleggrøn tunika med skrå sølvstriber, holdt sammen om livet af et ciseleret kobberbælte, der strålede af indfattede koraller. Hans højre ben var beskyttet af en bronzeskinne. En hjelm med visir, således som ridderne brugte det endnu i det fjortende århundrede, og kronet af en hjelmbusk i form af et uroksehoved med lange horn dækkede

hans hoved. I venstre hånd holdt han et stort rundt skjold og i den højre et spyd og en blybesat kølle. Det var gallerens rustning og kostume.

Netkæmperen holdt i højre hånd nettet, der havde givet ham navn, og som omtrent lignede en fiskers net, og i den venstre, der var dækket af et let, rundt skjold, en lang trefork med ahornskaft og stålspidser. Hans tunika var af blåt klæde, hans halvstøvler af blåt læder og hans benskinner af forgyldt bronze. I modsætning til galleren var hans ansigt udækket, og hans hoved havde ikke anden beskyttelse end en lang hue af blå uld, hvori der hang et gyldent net.

De to modstandere nærmede sig hinanden, dog ikke direkte, men i kreds. Netkæmperen holdt sit net parat, og gladiatoren vejede sit spyd i hånden. Da netkæmperen mente sig inden for kastevidde, gjorde han et hurtigt spring fremad og kastede samtidig nettet, der foldede sig ud. Men ingen af hans bevægelser var undgået gladiatoren, der straks veg tilbage med et lige så hurtigt spring, så at nettet faldt ned for hans fødder. I samme øjeblik, og inden netkæmperen havde haft tid til at dække sig med sit skjold, slyngede gladiatoren sit spyd. Modstanderen så våbnet komme og bukkede sig, dog ikke dybere, end at spyddet, der var rettet mod hans bryst, bortførte hans elegante hovedbeklædning.

Selv om netkæmperen stadig var bevæbnet med sin trefork, vendte han sig til flugt, idet han trak sit net efter sig, for han kunne kun betjene sig af sit våben til et dødeligt stød, når han havde fanget sin fjende i nettets masker. Gladiatoren søgte at forfølge ham, men da den tunge kølle og vanskeligheden ved at se gennem visirets åbning hindrede ham i hans løb, fik

netkæmperen tid til atter at gøre sit net klart. Så snart dette var sket, indtog han atter sin begyndelsesstilling og gladiatoren en defensiv stilling.

Under løbet havde gladiatoren samlet sit spyd op og hængt netkæmperens hue som trofæ ved sit bælte. Således havde begge de kæmpende igen deres våben i beredskab. Denne gang åbnede gladiatoren kampen. Han slyngede spyddet med hele sin arms kraft. Det ramte midt i netkæmperens skjold, gennemborede bronzepladen og det syvdobbelte læderbeslag og strejfede brystet. Folket troede allerede, at han var dødelig såret, og fra alle sider hørte man råbet: "Han har det! Han har det!" Men straks fjernede netkæmperen skjoldet, hvori spyddet var blevet siddende, fra sit bryst og viste, at han kun var let såret. Da fyldtes luften af jubelråb, for intet frygtede tilskuerne mere end en for hurtigt afgjort kamp, hvilket også var grunden til, at man foragtede gladiatorer, der ramte hovedet, selv om dette ikke var forbudt.

Nu var det gladiatoren, der greb til flugten, for hans kølle, der var et skrækkeligt våben, når han forfulgte netkæmperen, blev ham næsten unyttig i det øjeblik, da netkæmperen kunne komme til at kaste ham nettet om skuldrene, og hvis han nærmede sig modstanderen for at træffe ham med køllen, kunne denne let få lejlighed til at indvikle ham i de dødelige masker.

Nu fik tilskuerne fornøjelsen at se en regulær flugt, for flugten er også en kunst. Men den anden gang ligesom den første generedes gladiatoren af sin hjelm. Snart var netkæmperen ham så nær, at mængdens råb gjorde galleren opmærksom på faren. Han begreb, at han var fortabt, hvis han

ikke hurtigt gjorde sig fri for hjelmen. Under løbet åbnede han det jernspænde, der holdt den lukket om hovedet, rev den af og kastede den fra sig. Med overraskelse kendte man da i gladiatoren en ung mand ved navn Festus, der tilhørte en af Roms ædleste familier, og denne hjelm med visir havde han mere valgt til at skjule sit ansigt under end til forsvar. Denne afsløring fordoblede den interesse, tilskuerne nærede for kampen.

Nu vandt den unge patricier et forspring for den anden, der hindredes af sit skjold, hvori spyddet stadig sad og vippede, men som han dog ikke ville trække ud, for at hans fjende ikke skulle få fat i våbenet igen. Opmuntret af tilskuernes råb og ophidset af sin fjendes fortsatte flugt kastede han dog til sidst skjoldet fra sig og var nu fri i sine bevægelser. Om det nu var, fordi galleren ville benytte sig af sin modstanders uforsigtighed, eller fordi han var træt af flugten, så blev han pludselig stående og svang køllen over sit hoved. Også den anden holdt sit net parat, men inden han var kommet sin modstander inden for kastevidde, kom køllen susende som stenen fra en kastemaskine og ramte netkæmperen midt i brystet. Denne vaklede og styrtede til jorden dækket af sit eget nets masker.

Festus sprang til, rev først sit spyd ud af skjoldet, var med et sæt ved siden af sin modstander og satte sin spydod på hans strube, idet han spurgte folket, om han skulle dræbe ham, eller om han skulle benådes. Alle hævede hænderne, nogle foldede for at bede om nåde, andre blot med nedadbøjet tommelfinger. Men da det var umuligt i den store mængde at se, hvilken stemning, der havde flertallet, tonede råbet:

"Til vestalinderne! Til vestalinderne!"

Det var den afgørende instans i tvivlstilfælde. Festus vendte sig mod podiet. De tolv vestalinder rejste sig og holdt tommelfingrene nedad. Flertallet var for døden. Da greb netkæmperen selv spyddet, lagde odden på sin strube, og efter et sidste råb: "Cæsar er gud!" følte han uden at give en klagelyd fra sig, hvorledes Festus' spyd gennemskar hans halsåre og trængte ham dybt ned i brystet.

Folket tilklappede såvel sejrherren som den besejrede bifald, for den ene havde dræbt med dygtighed, og den anden havde lidt en smuk død. Festus gjorde en runde i amfiteatret for at modtage hyldningerne og forlod det derefter gennem den ene dør, mens hans modstanders lig blev fjernet gennem den anden.

Efter at en slave havde udslettet blodsporene i sandet med en rive, viste to nye kæmper sig på arenaen. Det var de to sværdkæmpere, de mest raffinerede fægtere på Neros tid. Uden hjelm, uden panser, uden skjold og uden benskinner kæmpede de kun med et sværd i hver hånd, ligesom senere Frondens kavalerer i deres dueller med kårde og dolk. Disse fægtninger gjaldt for kunstens blomst og blev undertiden udført af rigtige fægtemestre. Denne gang var det en lærer med sin elev. Den sidste havde så fuldkomment tilegnet sig sin lærers kunstgreb, at han angreb denne med hans egne finter. Den hårde behandling, han engang havde været ude for fra lærerens side, havde opægget et glødende had til denne i hans hjerte, men han holdt det hemmeligt, og i den hensigt en dag at hævne sig på ham fortsatte han sine daglige øvelser og lurede ham alle kunstens hemmeligheder af.

For de sagkyndige tilskuere var det interessant at se disse to mænd overgå fra skinfægtningen med stumpe våben til virkelig kamp med skarpe våben. Deres tilsynekomst fremkaldte derfor tredobbelte bifaldsråb, som dog forstummede og gav plads for den dybeste stilhed, så snart festarrangøren på et vink af kejseren havde givet tegn til kampens begyndelse. Fægterne kredsede rundt om hinanden oplivet af det dybe had, som enhver rivalitet opflammer. Men dette had, der skød som lyn ud af øjnene på dem, forlenede både angreb og forsvar med en særlig omhu, for de kæmpede ikke alene for livet, men også for berømmelsen, som den ene havde, og den anden begyndte at få.

Endelig krydsede sværdene hinanden. To legende slanger og to glimtende lyn er lettere at følge i deres flammende fart end de to sværds bevægelse, hvoraf de svang det ene i den højre hånd, mens de med det andet sværd i den venstre hånd parerede som med et skjold. Idet de med beundringsværdig regelmæssighed1 gik over fra angreb til forsvar, tvang eleven først mesteren til at vige helt tilbage til trinnene af den kejserlige trone, og derefter trængte mesteren eleven tilbage til vestalindernes podium. Så var de begge to pludselig midt i Cirkus, stadig uskadte begge to, skønt sværdspidsen mindst tyve gange havde været brystet så nær, at den havde sønderrevet tunikaen, mens den søgte efter hjertet.

Til sidst gjorde den yngste et spring tilbage, og tilskuerne råbte: "Han har det," men skønt blodet under hans tunika løb ned ad låret, vendte han dog endnu mere hårdnakket tilbage til kampen, og allerede et øjeblik efter forrådte mesteren ved en

umærkelig bevægelse, som ville være undgået et mindre erfarent publikum, at det kolde jern var trængt ind i hans årer.

Den spændteste nysgerrighed er stum. Ved nogle dygtigt parerede stød fornemmede man kun den dumpe mumlen, der viser skuespilleren, at hans publikum er med, selv om det ikke applauderer, men at det tværtimod ikke vil afbryde hans spil.

De to fægtere fordoblede deres iver og svang deres sværd med jævnbyrdig dygtighed, så at den sælsomme kamp ikke syntes at tage anden ende end den gensidige udtømmelse af kræfterne. Da gled læreren, da han veg et skridt tilbage for eleven, pludselig og faldt. Hans fod havde efterladt friske blodspor i sandet. Eleven benyttede sig af den fordel, som tilfældet gav ham, og styrtede sig over ham, men til publikums store overraskelse rejste hverken den ene eller den anden sig op. Hele folket rejste sig op og råbte: "Nåde! Frihed!" Men ingen af fægterne svarede. Festarrangøren trådte ind i Cirkus. Han bragte sejrspalmen og frihedsstavene fra kejseren, men det var for sent. De to fægtere var, om ikke sejrrige, så frie. De havde gensidigt gennemboret og dræbt hinanden.

Efter sværdkæmperne skulle, som sagt, blindfægterne følge. Uden tvivl var dette ordnet således for at forlyste folket med modsætningerne, thi for disse nye fægtere var kunst og øvelse fuldstændigt unyttig. Deres hoved var fuldkommen indesluttet i en hjelm, der kun havde et åndehul ud for munden og to huller, der lod ørerne fri, så at de kunne høre. De kæmpede altså i blinde. I øvrigt glædede folket sig meget til denne blindebukkeleg, hvor hvert slag ramte, da modstanderne ikke førte noget beskyttelsesvåben til at afværge eller dæmpe slaget.

I det øjeblik, da disse ulykkelige, for kæmpere kan man vel næppe kalde dem, betrådte arenaen under publikums skraldende latter, nærmede Anicetus sig kejseren og overgav ham nogle breve. Nero læste dem med synlig uro, og særlig ved læsningen af det sidste malede den dybeste bestyrtelse sig i hans træk. Han sank en kort tid hen i eftertanke, så rejste han sig pludselig og styrtede ud af Cirkus, idet han gav festarrangøren tegn til, at skuespillet skulle have sin gang under hans fraværelse. I og for sig var der ikke noget usædvanligt i dette intermezzo. Det hændte ofte, at påtrængende statsaffærer kaldte cæsarerne uventet bort midt i en fest for at gå til Forum, senatet eller Palatinerhøjen, men det plejede aldrig at forstyrre tilskuernes fornøjelse. Tværtimod gav det dem nye friheder, idet folket, når kejseren ikke mere var til stede, var uindskrænket konge over festen. Legene fortsatte altså, selv om Cæsar ikke mere førte forsædet.

De to blindkæmpere satte sig i bevægelse fra modsatte sider af arenaen for at mødes i midten. Jo nærmere de kom hinanden, desto mere bemærkede man, hvorledes de forsøgte at erstatte synet med hørelsen og at undgå den fare, de ikke kunne se, ved hørelsens hjælp. Det er let at begribe, hvor bedragerisk i et sådant tilfælde afstandsbedømmelsen er. De var endnu langt fra hinanden, da de begyndte at slå efter hinanden med deres sværd. Ophidset af råbene "Fremad! Fremad! Til højre! Til venstre!" gik de nu med større dristighed imod hinanden og passerede hinanden uden at støde sammen. Til sidst vendte de ryggen til hinanden og fortsatte stadig med at fægte ud i luften. På publikums råb forstod de, hvorledes sagerne stod, og vendte sig begge om med en hurtig bevægelse,

så at de stod over for hinanden og kunne begynde at kæmpe. Deres våben kom i kontakt og ramte forskellige steder. Den ene fik et stik med spidsen i det højre lår, den anden et stød med fæstet på den venstre arm. Begge de sårede gjorde et skridt til siden og var nu igen skilt ad uden at vide, hvor de skulle finde hinanden.

Så satte den ene sig ned på jorden for at lytte efter den støj, hans modstanders fodtrin gjorde, og for at kunne overfalde ham i det rette øjeblik, og virkelig, som en hvilende slange, der pludselig dukker op og bider, ramte den siddende gladiator sin modstander for anden gang. Denne følte sig farligt såret, gjorde et skridt fremad, stødte med foden mod sin fjendes krop og snublede over ham, så at han faldt nogle skridt fra ham. Han rejste sig imidlertid hurtigt op igen og beskrev nogle hurtige cirkler i luften med sit sværd. Herved var han så heldig, at våbenet ramte modstanderen lige på det sted, hvor hjelmen sluttede, så at det skilte hovedet fra kroppen lige så nydeligt, som bøddelen kunne have gjort det.

Mens hovedet i sin jernskal rullede hen ad jorden, blev kroppen stående et øjeblik, foretog nogle vilde skridt, som om den ville søge efter hovedet, og styrtede så omkuld i sandet, som den oversvømmede med blod.

På mængdens råb kunne gladiatoren forstå, at det slag, han havde ført, måtte have været dødeligt, men han blev alligevel ved med at holde sig beredt til forsvar imod sin fjende, da han jo ikke kunne se, at denne rullede sig på jorden i dødskamp. Imidlertid trådte en af festarrangørerne hen til ham, løste hans hjelm og råbte:

"Du er sejrherre og fri."

Han forlod Cirkus gennem den port, der kaldes "*sana vivaria*", fordi kun de gladiatorer, der var undgået døden, passerede igennem den, mens man bragte ligene i "spolarium", en slags hule, der lå under amfiteatrets trin, og hvor lægerne ventede på de sårede, mens to mænd gik op og ned, hvoraf den ene var klædt som Merkur, den anden som Pluto. Merkur berørte de tilsyneladende livløse kroppe med en rødglødende slangestav for at prøve, om der endnu skulle være en gnist af liv i dem, mens Pluto med en hammer slog dem ihjel, som lægerne erklærede for uhelbredelige.

16

Næppe havde blindfægterne forladt skuepladsen, før der opstod en stor tumult i Cirkus. Efter gladiatorkampene skulle dyrekampene følge, og da det var kristne, der skulle kæmpe mod dyrene, gjaldt publikums had menneskene, mens hele deres sympati var på de vilde dyrs side.

Så stor mængdens utålmodighed end var, måtte den dog vente, indtil slaverne havde glattet sandgrunden ud igen med en rive. Dette arbejde blev dog påskyndet af rasende skrig, der lød samtidig fra alle ender af amfiteatret. Endelig trak slaverne sig tilbage, arenaen var et øjeblik tom, og folket ventede i spændt opmærksomhed. Da åbnedes porten, og alles øjne rettede sig imod de nye ofre, der trådte ud af den.

Først kom en kvinde i hvidt gevandt og tilhyllet af et hvidt slør. Man førte hende hen til et af træerne og bandt hende fast til dette med en strikke om livet. Så rev slaven sløret af hende, og tilskuerne så et blegt ansigt af den mest fuldkomne skønhed, men som havde et resigneret udtryk.

Til trods for, at hun var kristen, havde denne unge pige, eller måske snarere hendes skønhed, fra første øjeblik vundet den vanskelige hobs hjerte, der altid er let modtagelig for indtryk. Mens alle øjne var rettet imod hende, åbnedes porten overfor, og en ung mand kom udi af den. Det var blevet en vane, at man på samme tid prisgav en kristen mand og en kristen kvinde til de vilde dyr og kun udrustede manden med våben for at indgive ham ønsket om ikke alene at udskyde sin egen død, men også at forsøge at redde sin lidelsesfælle, hvortil man ofte valgte hans

søster, moder eller elskede. Derved stimulerede man hans mod og kamplyst og forlængede kampen, hvilket nok kunne tiltrænges, for ellers fik de kristnes ønske om martyriet dem altid til at give afkald på enhver kamp, selv om de vidste, at de var frelst, hvis de kunne overvinde de tre dyr, der blev sluppet løs på dem.

I virkeligheden så den unge mand ikke ud til at være tilbøjelig til at forlyste tilskuerne med en kamp, og det til trods for, at man ved første øjekast kunne se, at hans legeme besad både kraft og smidighed, og at to slaver fulgte ham, hvoraf den ene bar sværd og spyd, mens den anden trak en numidisk løber ved tøjlen.

Med langsomme skridt trådte han ind i Cirkus, så sig om med et roligt og fast blik og antydede med et tegn, at våbnene var overflødige. Han så op imod himlen, faldt på knæ og bad.

Det skuffede folk ville imidlertid se en kamp og ikke et martyrium. Det begyndte at true og brøle, og råbet "På korset! På korset!" lød højt fra alle sider, for hvis det kun skulle være et slagteri, foretrak man det langvarigste. Da bredte den unge mand armene ud, idet en stråle af ubeskrivelig glæde lyste op i hans øjne, for en sådan død ville han modtage som den allerstørste nåde. Hvad ville være herligere end at måtte dø den død, som Frelseren ved sit forbillede havde gjort til det største af alt! I dette øjeblik hørte han imidlertid et så dybt suk, at han uvilkårligt vendte sig om.

"Silas, Silas!" bønfaldt den unge pige.

"Akté!" råbte den unge mand, idet han sprang op og ilede hen til hende.

"Silas, hav medlidenhed med mig!" jamrede Akté. "Da jeg genkendte dig, gik der et skær af håb igennem mit hjerte. Du er modig og stærk, Silas, og vant til at kæmpe med ørkenens og skovenes beboere. Hvis du ville kæmpe, kunne vi måske begge blive reddet."

"Og martyriet?" afbrød Silas, idet han pegede op imod himlen.

"Og smerten!" afbrød pigen og lod hovedet synke ned på brystet. "Ak, jeg er ikke som du født i en hellig by, jeg har ikke hørt livets ord af mesteren, som vi skal dø for. Jeg er en datter af Korinth og er opdraget i min faders religiøse anskuelser. Min tro og min tillid er endnu ganske ny, og ordet martyrium kender jeg først siden i går. Måske havde jeg haft mere mod, hvis jeg havde været alene, men hvis jeg skal se dig, Silas, dø denne langsomme, grusomme død for mine øjne, ved jeg ikke, om mit mod vil holde stand."

"Det er godt, jeg vil kæmpe," svarede Silas, "for jeg er sikker på, at den glæde, du i dag berøver mig, før eller senere vil blive mig til del."

Så gjorde han en befalende gebærde som en kejser og sagde med høj stemme:

"Min hest, mit sværd og mit spyd!"

Da klappede tilskuerne i hænderne, for af klangen i hans stemme og hans majestætiske bevægelse forstod de, at de ville blive vidne til en af disse herkuliske kampe, der ophidsede deres afstumpede sind.

Silas gik hen til hesten, der var en Arabiens søn som han selv. De to landsmænd syntes at kende hinanden. Manden sagde nogle ord på et fremmed sprog til det ædle dyr, som svarede

med en vrinsken, som om det havde forstået ham. Så befriede Silas hestens ryg og mund for sadel og bidsel, som romerne havde lagt på den, og ørkenens søn sprang omkring ham og vrinskede af glæde over sin frihed.

Imidlertid befriede Silas også sig selv for alt i påklædningen, der kunne være ham til hinder. Han rullede sin røde kappe sammen, viklede den om sin venstre arm og beholdt kun sin tunika og sin turban på. Han omgjordede sig med sværdet, greb spyddet i hånden og kaldte på hesten, der adlød ham forstandigt og hurtigt som en gazelle. Han svang sig på dens ryg og bøjede sig frem over dens hals uden at betjene sig af andet til at styre den end sine lår og sin stemme, og red tre gange rundt om træet, Akté var bundet til, som en anden Perseus, der var parat til at forsvare sin Andromeda. Araberens stolthed havde i øjeblikket taget overhånd over den kristelige ydmyghed.

Nu åbnedes fløjdørene under podiet, og en korduansk tyr, der var ophidset af slaverne, sprang ind i arenaen. Næppe havde den løbet ti skridt, før den blændedes af det klare dagslys, og den store mængde tilskuere og folkets skrig gjorde den sky. Den sank ned i de forreste knæled, sænkede hovedet mod jorden, men da dens dumme, vilde øjne så mødte Silas, styrtede den hen imod ham, idet dens bug berørte sandet, hornene rev sandet op, og en dampsky stod ud af dens næsebor.

I dette øjeblik kastede en af kamparrangørerne en strå mand foran den. Tyren gik straks løs på ham og trampede ham under sine fødder. Mens den var beskæftiget med dette, kastede Silas sit spyd, som susende trængte ind i tyrens skulder. Den udstødte et vildt smertensbrøl, lod den tilsyneladende fjende

ligge og vendte sig imod sin virkelige modstander. Med sænket hoved styrtede den igen løs på syreren, idet den efterlod et blodspor i sandet.

Silas ventede roligt, til det rasende dyr var nogle få skridt fra ham, så lod han sin raske hest gøre et sidespring, mens tyren i fuld fart skød forbi, og sendte den i forbifarten endnu et spyd, der med seks tommer jern trængte ind i dens side. Dyret plantede skælvende alle fire ben i sandet, som om det frygtede for at falde, men straks efter vendte det sig om og ville falde over rytteren og hesten, som dog flygtede for det som båret af stormvinden.

Tre gange løb de således amfiteatret rundt. Tyren blev stadig svagere, og rytteren vandt et forspring. Endelig efter den tredje runde sank tyren i knæ, rejste sig dog straks med et frygteligt brøl, og som om den havde opgivet håbet om at indhente Silas, så den sig om i kredsen, om den ikke kunne finde et andet offer at udøse sit raseri over. Da fik den øje på Akté.

Et øjeblik så den ud til at tvivle om, hvorvidt det virkelig var et levende menneske, så meget lignede hun i sin fuldstændige ubevægelighed og bleghed en statue. Den strakte halsen og næseborene frem og indsugede luften, der kom fra den side. Så samlede den alle sine kræfter og løb lige hen imod Akté. Pigen så den komme og udstødte et angstskrig, men Silas vågede over hende og mødte tyren på halvvejen, men nu var det denne, der undgik ham. Med et par raske sæt indhentede han den dog på sin hurtige løber, sprang fra hestens ryg over på tyrens, og mens han med venstre hånd greb den om hornet og bøjede dens hoved bagover, stødte han den med højre hånd sværdet i struben. Det døende dyr faldt til jorden en halv lanselængde fra

Akté. Hun havde med lukkede øjne ventet på døden, og først mængdens jublende bifald forkyndte hende, at Silas havde sejret.

Nu trådte tre slaver ind i cirkus. To af dem førte en hest, som de spændte for den døde tyr for at slæbe den ud af arenaen. Den tredje bar en kande og et krus. Han fyldte kruset og bød den unge syrer at drikke. Denne vædede blot læberne og forlangte andre våben. Man bragte ham en bue, pile og et spyd. Så skyndte alle sig at forlade arenaen, for under tronen, som kejseren havde ladet stå tom, åbnede der sig et gitter, og en løve fra Atlas forlod sit bur og trådte majestætisk ind i Cirkus.

Det var virkelig dyrenes konge, for det brøl, den hilste lyset med, fik alle tilskuerne til at ryste, og selv løberen mistroede for første gang sine fødders hurtighed og svarede med en forskrækket vrinsken. Kun Silas forblev uberørt af denne vældige stemme, som han var vant til, da han tit nok havde hørt den i de ørkener, der strækker sig mellem det Døde Hav og det bjerg, hvor Moses slog vandet af klippen. Han forberedte sig til forsvar ligesom tidligere angreb, idet han stillede sig under træet lige over for det, som Akté var bundet til, og lagde sin spidseste pil på buen.

Imidlertid skred hans ædle og mægtige fjende langsomt og fuld af selvtillid fremad. Den vidste ikke, hvad man ventede af den, rynkede folderne i den brede pande og piskede sandet med halen. Festarrangørerne slyngede nu stumpe pile med brogede vimpler efter den for at hidse den op, men roligt og uanfægtet fortsatte den sin vej uden i det fjerneste at bryde sig om disse drillerier, indtil pludselig midt iblandt dette uskadelige

narreværk en spids pil gennemskår luften som et lyn og trængte den dybt ind i skulderen.

Da standsede den, mere af overraskelse end af smerte, som om den ikke kunne begribe, at noget væsen kunne være dristigt nok til at angribe den. Den tvivlede først om såret, men snart blev dens øjne blodunderløbne, dens gab åbnede sig, og et langt dybt brøl, der lignede tordenens rullen, trængte frem fra dybet af dens bryst. Den greb pilen og knuste den mellem tænderne, så kastede den sit blik omkring, mens tilskuerne forskrækkede veg tilbage, skønt de var beskyttet af et gitter. Den søgte et offer, som den kunne lade sin kongelige vrede gå ud over.

Den opdagede løberen, der rystede, som om den lige var kommet op af et iskoldt bad, skønt den var dækket af sved og skum over det hele.

Løven holdt op med at brøle, udstødte blot en skarp, undertrykt lyd og krummede sig sammen til et spring, der bragte den i en afstand af omtrent tyve skridt fra det første offer, den havde udset sig.

Nu begyndte en anden flugt, der artede sig endnu vidunderligere end den første, fordi der denne gang ikke var noget menneske til at gøre sin indflydelse gældende på dyrets instinkter. Kraft og hurtighed udfoldede sig i hele deres vilde energi, og de to hundrede tusinde tilskuere glemte for et øjeblik de to kristne for at følge denne fantastiske jagt gennem amfiteatret, hvilken var mængden så meget behageligere, som den havde været ganske uventet.

Et andet spring havde bragt løven endnu nærmere til hesten, som var trængt hen imod baggrunden af Cirkus, hvor der var så snævert, at den ikke turde flygte hverken til højre eller venstre,

hvorfor den satte over sin fjendes hoved. I uregelmæssige spring, med strittende manke og fra tid til anden udstødende et skarpt brøl, satte løven efter den flygtende hest, der svarede med ængstelig vrinsken.

Tre gange så man Numidiens lynsnare barn fare forbi som en skygge, som et syn, som en af underverdenens heste, der var undløbet fra Plutos vogn, og hver gang var løven halet ind på den. Løven anstrengte sig ikke særligt, men gjorde stadig kredsen snævrere, indtil den løb parallelt med hesten.

Da hesten endelig indså, at den ikke mere var i stand til at løbe fra sin fjende, rejste den sig på bagbenene helt op i gitterhøjde og slog krampagtigt med forbenene i luften. Løven nærmede sig langsomt som en sejrherre, der er sikker på sin triumf. Fra tid til anden blev den stående for at brøle og rode sandet op med sine poter. Den ulykkelige løber var hypnotiseret som en fugl ved synet af en slange, den styrtede til jorden, hvor den rullede sig i skræk i dødskampen.

I dette øjeblik fløj en ny pil fra Silas' bue og trængte dybt ind imellem løvens ribben. Rytteren kom sin løber til hjælp og pådrog sig det raseri, som hesten et øjeblik havde afvendt fra ham.

Løven vendte sig om, for den begyndte at forstå, at den havde en endnu farligere fjende i Cirkus end den, den havde kastet til jorden blot med et blik. Den fik nu øje på Silas, der netop tog den tredje pil fra sit bælte og lagde den på buen. Et øjeblik blev den stående stille, da den stod over for mennesket, denne skabningens anden herre. Dette øjeblik var tilstrækkeligt for syreren til at sende den et tredje smertensbudskab, der trængte igennem dens bevægelige ansigtshud og dybt ind i halsen.

Hvad der nu fulgte, skete med en fart som i en vision. Løven styrtede sig over manden, der holdt sit spyd imod den. Begge to væltede de sig på jorden, idet laser fløj rundt i luften, og de nærmestsiddende tilskuere blev oversprøjtet med blod. Akté tilråbte sin helt et sidste farvel, nu havde hun ingen beskytter mere, men heller ingen fjende, for løven havde kun overlevet mennesket i det korte spand af tid, den behøvede til sin hævn. Dens dødskamp begyndte, så snart offeret havde endt sin, og hesten var død, uden at løven overhovedet havde berørt den.

Slaverne kom ind igen og skaffede under mængdens gennemtrængende jubel mandens lig og dyrenes kadavere af vejen.

Alle øjne vendte sig mod den smukke pige, som efter Silas' død var uden beskyttelse. Så længe han levede, havde hun kunnet holde håbet oppe om, at han ville redde hende.

Men da han faldt, forstod hun, at hun var fortabt, og hun forsøgte med uartikulerede lyde at fremstamme bønner både for ham, der var død, og for sig selv, der snart skulle dø. I øvrigt havde publikum mod sædvane sympati for hende, både fordi hun var smuk, og fordi man havde genkendt en grækerinde i hende, mens man først havde troet, at hun var jødinde.

Kvinderne og især de unge mennesker begyndte at knurre, også andre tilskuere rejste sig for at forlange benådning for hende, men fra de øverste rækker lød råbene: "Sæt jer ned!" Et gitter havde åbnet sig, og en tigerinde luskede ind i arenaen.

Næppe var den kommet ud af sit bur, før den lagde sig ned i sandet og så sig vildt omkring, men uden uro eller overraskelse. Så indsnusede den luften og krøb som en slange hen til det sted, hvor den døde hest havde ligget, rettede sig op ad gitteret

og slikkede og snusede til jernstængerne, som den havde berørt. Så brølede den sagte, som ville den spørge jernet, sandet og luften, hvor byttet var blevet af.

Så fik den pludselig færten af det varme blod og det bævrende kød, for slaverne havde ikke denne gang gjort sig den ulejlighed at rive sandet. Den gik løs på træet, hvor Silas' kamp med løven havde fundet sted, idet den af og til vendte hovedet til højre eller venstre for at opsamle de kødstumper, som det ædle dyr, der sidst havde optrådt på arenaen, havde ladet flyve omkring sig.

Til sidst nåede den en hel lille sø af blod, som sandet endnu ikke havde opsuget, og begyndte at drikke af den som en tørstig hund. Den brølede og blev mere og mere ophidset, jo længere den drak. Da den var færdig, så den sig om med funklende øjne. Først nu opdagede den Akté, som bundet til træet og med lukkede øjne ventede på den død, som hun ikke vovede at se i møde.

Tigerinden rettede sig igen og luskede i skrå retning hen imod sit offer uden et øjeblik at tabe det af syne. Da der kun var ti skridt igen, rettede den sig op og indsnusede med fremrakt hals og vidt åbne næsebor luften, der kom fra den retning. Så tilbagelagde den med et eneste spring den afstand, der endnu skilte den fra den unge pige, faldt ned for hendes fødder, og mens hele amfiteatret ventede på at se hende blive sønderrevet og udstødte et skrig af deltagelse, lagde tigerinden sig til ro ved Aktés fødder, blidt og spindende som en kat, udstødte små glædeslyde og slikkede sin tidligere herskerindes fødder. Ved disse uventede kærtegn åbnede Akté forbavset øjnene og kendte Phøbe, Neros yndlingstiger.

Straks lød råbet "Nåde! Nåde!" fra alle sider, for publikum opfattede genkendelsen mellem den unge pige og det vilde dyr som et under. For øvrigt havde Akté jo også overstået de lovbefalede tre prøver, og da hun var forblevet uskadt, var hun fri. Så meget havde den vekslende stemning forandret de ellers så blodtørstige tilskuere, at hele folket tiljublede den reddede kristne pige. De unge riddere kastede deres gyldne kæder ned og kvinderne deres blomster. Alle rejste sig på deres pladser og råbte til slaverne, at de skulle løse offeret.

På disse råb kom Lybikus, Phøbes sorte vogter, til og gennemskar med sin dolk den strikke, der bandt pigen, som straks sank i knæ, for denne strikke var den eneste støtte, der havde holdt hendes legeme oppe under den udståede skræk. Lybikus hævede hende op og understøttede hende under gangen. Han førte hende til den port, der, som sagt, kaldtes "*sana vivaria*", fordi alle gladiatorer, dyrekæmpere og dømte, der var undgået blodbadet, frit forlod cirkus igennem den.

På tærsklen ventede der hende en uhyre mængde, for herolder havde i mellemtiden forkyndt fra arenaen, at skuespillene foreløbig var til ende og først ville blive genoptaget klokken 5 om eftermiddagen. Da Akté viste sig, brød en uhyre jubel løs, og mængden ville bære hende i triumf derfra, men Akté løftede bønfaldende de foldede hænder. Da trådte folk til side og lod hende en gennemgang fri.

Hun nåede Dianas tempel, hvor hun satte sig bag en søjle og græd trøstesløst, for nu beklagede hun, at hun ikke var død, da hun befandt sig ene i verden, uden fader, uden elsker, uden beskytter og uden ven. For faderen var tabt for hende, elskeren havde glemt hende, og Paulus og Silas var døde som martyrer.

Da det mørknede, erindrede hun sig en familie, som hun havde sluttet sig til i katakomberne, og begav sig ene og tavs på vej derhen.

Om eftermiddagen ved den fastsatte time blev amfiteatret atter åbnet. Kejseren tog plads på sin trone, der en del af dagen havde stået tom, og skuespillene begyndte på ny. Da nattens skygger begyndte at sænke sig, huskede Nero det løfte, han havde givet folket: at det skulle få en jagt i fakkelbelysning at se. Man bandt tolv kristne, der var overhældt med svovl og beg, til tolv pæle og satte ild på dem. Så førte man nye løver og nye gladiatorer ind i Cirkus.

Næste dag bredte det rygte sig i byen, at de breve, Nero havde modtaget under skuespillet, og som havde gjort et så dybt indtryk på ham, indeholdt efterretninger om et oprør, som de spanske og galliske legioner havde startet under ledelse af Galba og Vindex.

17

Tre måneder efter de begivenheder, vi lige har beskrevet, forlod tre mænd om aftenen på en regnfuld dag og ved frembruddet af en stormende nat den nomentaniske port og red ud ad vejen til Nomentum. Den, der red i spidsen, og som man derfor måtte antage for føreren, havde bare fødder, bar en blå tunika og derover en stor, mørk kappe. Hans ansigt var skjult af et tæt slør, enten for at beskytte det imod regnen eller for at unddrage det de nysgerrige, for skønt natten var frygtelig, og lynene stadig gennemskar mørket, mens tordenen uophørligt rullede, var jordbeboerne så optaget af deres egne revolutioner, at de glemte himlens over det.

I virkeligheden hævede folket et enstemmigt skrig i den kejserlige hovedstad, lignende havets rasen, og på gaderne mødte man mindst for hver hundrede skridt enlige vandrere eller små grupper som den, vi har beskrevet.

På begge sider af vejene til Alaria og Nomentum sås talrige telte, som var rejst af Prætorianerne, der havde forladt deres kaserner inde i Rom og herude havde opslået en lejr, der var mere frit beliggende og ikke så let at overraske.

Det var, som sagt, en af disse skrækkelige nætter, hvor alle ting i naturen påtager sig en klagende eller uhyggelig stemme, mens mennesket kun bruger sin stemme til at bespotte.

Ved det pludselige syn af føreren for den omtalte ryttertrop havde man i øvrigt kunnet tro, at han var det mål, som menneskenes og gudernes vrede forfulgte. I det øjeblik, da han forlod Rom, gik der en sælsom klage gennem luften, så at

træerne skælvede under den, jorden rystede, hestene krummede sig vrinskende sammen, og de over landskabet spredte huse vaklede synligt i deres grundvold. Denne rystelse havde kun varet nogle få sekunder, men den havde gennemløbet hele Appenninernes bjergkæde fra Rhegium til Alperne, så at jordskælvet havde omfattet hele Italien.

Da rytterne lidt efter red over broen over Tiberen, gjorde en af hans ledsagere anføreren opmærksom på, at vandet løb skummende tilbage til Tiberens kilder i stedet for at flyde ud imod havet, en foreteelse, som man ikke havde bemærket siden den dag, da Julius Cæsar blev myrdet.

Endelig nåede de en høj, hvorfra de kunne overse hele Rom, og på hvis top der stod en af de ærværdige cypresser, der er lige så gamle som Rom selv. Da syntes himlen at åbne sig. Lynet indhyllede de rejsende i en svovlsky, et frygteligt tordenskrald bragede, og det gamle træ, der i århundreder havde trodset alle storme og revolutioner, styrtede til jorden, splittet af lynet.

Ved ethvert af disse uheldbringende varsler havde den tilslørede mand udstødt en dyb stønnen og trods en af hans ledsageres forestillinger opildnet sin hest til en hurtigere gangart, så at rytterne nu red hen ad landevejen i hurtigt trav. Omtrent en halv mil fra byen mødte de en flok bønder, som trods det frygtelige vejr drog mod Rom i munter stemning. De var pyntet i deres festklæder og bar på hovedet den frigivnes hue til tegn på, at fra denne dag skulle folket være frit. Den tilslørede mand ville forlade stenbroen og ride over markerne for at undgå flokken, men en af hans ledsagere greb hans hest ved tøjlen og tvang ham til at fortsætte sin vej. Da de nåede

bønderne, løftede en af disse sin stok for at anmode dem om at gøre holdt, og rytterne standsede.

"Kommer I fra Rom?" spurgte bønderne.

"Ja," svarede den tilslørede mands ledsager.

"Hvad siger man om Oenobarbus [Note 2)]?"

Den tilslørede mand skælvede.

"At han har reddet sig ved flugt," svarede en af rytterne.

"Til hvilken side?"

"Han skal være set på den appiske vej på vejen til Neapel, siger man."

"Tak," svarede bønderne og drog videre mod Rom med råbene:

"Leve Galba! Død over Nero!"

Disse råb fremkaldte andre. I omegnen og fra begge lejre på begge sider af vejen lod prætorianernes stemmer sig høre og nedkaldte frygtelige forbandelser over Cæsars hoved.

Rytterne fortsatte deres vej. En kvartmil længere fremme mødte de en trop soldater.

"Hvem er I?" spurgte en af disse, idet han spærrede dem vejen med sin lanse.

"Tilhængere af Galba på jagt efter Nero," svarede en af rytterne.

"Så ønsker jeg jer mere held, end vi har haft," sagde anføreren, "for vi er gået fejl af ham."

"Hvorledes det?"

"Jo, man havde sagt os, at vi ville træffe ham på denne vej, og da vi så en rytter sprænge forbi i galop, troede vi, det var ham."

"Og?" sagde den tilslørede mand med skælvende stemme.

"Vi har dræbt ham," sagde anføreren. "Først da vi betragtede liget, opdagede vi, at vi havde taget fejl. Gid I måtte være heldigere end vi, og Jupiter beskytte jer!"

Den tilslørede ville igen sætte sin hest i galop, men hans ledsagere holdt ham tilbage. Han måtte derfor ride videre ad vejen i et mageligt tempo. Næppe havde han tilbagelagt fem hundrede skridt, før hesten stødte på et lig og gjorde et så heftigt sidespring, at sløret, der skjulte hans ansigt, gled ned. I dette øjeblik gik en prætorianer, der kom fra orlov og ikke var à jour med begivenhedernes udvikling, forbi ad vejen.

"Hil Cæsar!" råbte soldaten.

Han havde kendt Nero ved lyset fra et lyn. Det var virkelig Nero selv, der var stødt på liget af den mand, der var blevet dræbt, fordi man troede, det var ham. På dette tidspunkt var alt for ham en kilde til skræk, endog tegnet på ærbødighed, som denne gamle soldat viste ham. Ved en af disse uhørte omvæltninger, som den tids historie har givet flere eksempler på, var Nero styrtet ned fra sin magts tinder. Han befandt sig som en flygtning og fredløs på landevejen, idet han flygtede fra døden, som han hverken havde mod til at søge selv eller til at vente på. Hvilken række af begivenheder havde formået at styrte verdens herre i elendighed?

Da kejseren betrådte Cirkus, var han blevet hilst af råbene:

"Leve Nero, den olympiske! Leve Nero, den herkuliske! Leve Nero, den apolloniske! Leve den højvelbårne sejrherre over alle rivaler! Hil hans guddommelige stemme! Lykkelige er alle, som han har forundt at høre sin himmelske sang!"

På samme tid sprængte et sendebud fra Gallien på en sveddryppende hest gennem den flaminske port, red over

Marsmarken, under Claudius' triumfbue, langs Capitol, trådte ind i Cirkus og overgav vogteren foran kejserens loge de breve, der var blevet bragt med så stor hast. Det var de breve, der havde foranlediget Cæsar til at bryde op fra cirkus. De var i virkeligheden af en sådan betydning, at de let forklarede kejserens pludselige forsvinden. De underrettede ham om Galliens opstand.

Der gives epoker i verdenshistorien, hvor man pludselig ser et rige, der hidtil syntes at ligge i dødssøvn, vågne op, som om frihedens genius for første gang steg ned fra himlen for at opklare dets drømme. Hvor stort og udbredt dette rige end er, gennemtrænger den elektriske rystelse det fra nord til syd og fra øst til vest og gennemløber uhørte afstande for at antænde gnisten til forlangendet om frihed i folk, der slet ikke har nogen forbindelse med hinanden, men alle står i samme trældomsforhold. Så hører man de samme råb lyde på tyve forskellige steder på en gang, som om lynet havde givet dem løsenet.

Alle forlanger på forskellige sprog det samme, nemlig, at det, der er, skal ikke være mere. Om fremtiden vil blive bedre end nutiden? Det ved ingen, og det har heller ikke meget at sige, for nutiden tynger så svært, at man frem for alt må befri sig for den, så kan man bagefter se, hvad fremtiden kan bringe.

For det romerske folk i hele dets uhyre udstrækning var dette tidspunkt indtruffet. I Nordtyskland dannede Fonteius Capiton, i Gallien Vindex, i Spanien Galba, i Lusitanien Otho, i Afrika Claudius Macer og i Syrien Vespasian med deres legioner en truende halvkreds, der kun ventede på et tegn for at drage imod hovedstaden. Kun Virginius i Tyskland var den eneste, der

var besluttet på at blive, ikke Nero, men fædrelandet tro. Der manglede altså blot den antændende gnist for at sætte ild til bålet, og det var Vindex, der tændte den.

Denne prætor af aquitanisk oprindelse stammede fra en kongelig slægt. Han var en mand af ånd og hjertelag og følte, at timen var kommet, da den herskende cæsarfamilie måtte udslettes.

Uden at have ærgerrige ønsker for sig selv så han sig om efter den rette mand, der kunne vinde den almindelige sympati. Til højre for ham på den anden side af Pyrenæerne stod Sulpicius Galba, der ved sine sejre i Afrika og Germanien havde gjort sig lige afholdt af folket og hæren. Sulpicius Galba hadede kejseren, der havde fordrevet ham fra villaen ved Fondi og sendt ham til Spanien, og det mere på grund af forvisningen end af såret værdighed. Sulpicius Galba havde længe såvel af folkets røst som af det guddommelige orakel været forudbestemt til enehersker. Han var i enhver henseende den egnede mand til at sætte i spidsen for oprøret.

Vindex sendte ham hemmelige breve, hvori han forklarede alle sine planer for foretagendet. Han lovede at sende ham hundrede tusinde gallere til understøttelse og bad ham, hvis han ikke ville medvirke til Neros fald, så dog i det mindste ikke at tilbagevise den højeste værdighed, som han ikke havde søgt selv, men som ville blive tilbudt ham af sig selv.

Hvad Galba angår, så fornægtede hans mørke og ubeslutsomme karakter sig heller ikke ved denne lejlighed. Han modtog brevene og brændte dem for at udslette ethvert spor af dem, men deres indhold beholdt han omhyggeligt i sin erindring.

Vindex følte, at Galba ville overtales. Han havde ikke accepteret forbindelsen, men han havde heller ikke forrådt den, der havde tilbudt den. Ved denne stiltienhed tilkendegav han sin indforståelse.

Øjeblikket var gunstigt. To gange om året samledes gallerne på en nationalforsamling, der fandt sted i Clermont. Her afslørede Vindex sine planer.

Midt i den romerske kulturs luksus og fordærvelse var Vindex forblevet den ægte galler fra gammel tid. Han forenede i sig nordboerens kølige og faste beslutsomhed med sydlændingens dristige og rivende veltalenhed.

"I lægger her råd op om Galliens affærer," sagde han. "I søger årsagen til jeres ulykke i jeres midte. I tager fejl, denne årsag ligger i Rom. Oenobarbus er den skyldige, der fratager os den ene efter den anden af vore gamle rettigheder, styrter vore mest blomstrende provinser i elendighed og har bragt sorg i vore ædleste familier. Han er nu den sidste af sin slægt, og netop fordi han er cæsarfamiliens sidste skud, frygter han hverken rivaler eller hævnere, men giver sit raseri frie tøjler som sine løbere. Han lader sig rive med af sine lidenskaber og knuser både hovedet – Rom – og lemmerne – provinserne – under sine vognhjul. Jeg har set den kejserlige kronede atlet og sanger, ja, jeg har set ham, når han var drukken og vanærede endog en fægters eller komediants stand. Hvorfor vil vi smykke ham med Cæsars titel, fyrstens, den højbårne? Disse titler bar den guddommelige Augustus gennem sine dyder, den guddommelige Tiberius gennem sin ånd og den guddommelige Claudius gennem sine velgerninger. Men denne skændige Oenobarbus ligner Oedipus og Orestes. Efter dem måtte man

opkalde ham, da han regner sig navnene den ryggesløse og modermorderen til ære. Fordum erobrede vore forfædre Rom udelukkende lokket af ønsket om forandring og udsigten til fortjeneste. Nu er det en ædlere og værdigere bevæggrund, der fører os i vore forfædres spor. I stedet for den gamle Brennus' sværd kaster vi nu folkenes frihed i vægtskålen og bringer ikke de overvundne ulykke, men lyksalighed!"

Vindex var tapper, og man vidste, at de ord, der udgik fra hans mund, ikke var tomme ord. Hans tale blev modtaget med livligt bifald og stormende tilslutning. Alle de galliske høvedsmænd drog deres sværd og svor på, at de i løbet af en måned ville møde op med et følge, der svarede til deres rang og formue, hvorefter de drog hver til sit. Nu var masken revet fra ansigtet og sværdet af skeden, og Vindex skrev for anden gang til Galba.

Siden Galba var kommet til Spanien, gjorde han alt for at blive afholdt af befolkningen. Aldrig hengav han sig til den slags voldsgerninger, som prætorerne ofte udøvede. Når udpresninger ikke kunne undgås, beklagede han ofrene. Aldrig sagde han noget ondt om Nero, men han gjorde ikke noget for at forhindre det frie omløb af satiriske vers og fornærmende epigrammer om kejseren. Hans omgivelser var derfor ikke i tvivl om hans planer, uden at han havde betroet dem til nogen.

På den dag, da Vindex' budskab indtraf, gav han et stort festmåltid for sine venner, og efter at han havde underrettet dem om Galliens oprør, fortalte han dem om aftenen om gallerens ilbud uden at tilføje noget som helst. Således stillede han dem ved sin tavshed frit, om de selvstændigt ville udtrykke deres billigelse eller misbilligelse. Hans venner var stumme og

ubeslutsomme, da de læste brevet. Kun en af dem ved navn Venius optrådte mere resolut end de andre. Han vendte sig imod Galba, så ham lige i ansigtet og sagde:

"Galba, hvorfor skal vi forhandle, om vi vil være Nero tro. Det er jo allerede så godt, som om vi var frafaldne. Enten må du acceptere Vindex' venskab, som om Nero allerede er vor fjende, eller du må anklage ham på stedet og erklære ham krig, og hvorfor? Fordi han vil have, at romerne hellere skal have dig til kejser end Nero til tyran."

"Hvis det passer jer, vil vi mødes igen den femte næste måned i Ny Karthago for at sætte nogle slaver i frihed," svarede Galba, som om han slet ikke havde hørt spørgsmålet.

Galbas venner erklærede sig rede til at komme og udbredte rygtet om, at kejserens skæbne ved denne lejlighed skulle afgøres.

På den fastsatte dag strømmede alle fremragende indbyggere til det nævnte sted og også alle ansete fremmede, som for tiden opholdt sig i Spanien. Enhver kom i den samme hensigt, besjælet af det samme ønske og gennemsyret af det samme had. Galba besteg talertribunen, og grebet af enstemmig begejstring udråbte forsamlingen ham straks til kejser.

18

Det var indholdet af de breve, som Nero havde modtaget. Samtidig meddelte de ham, at Vindex' opråb var fordelt blandt folket og allerede kommet til Rom i en del eksemplarer. At man deri kaldte ham nidding, modermorder og tyran, harmede og forfærdede ham mindre end øgenavnet Oenobarbus og bemærkningen om, at han var en dårlig sanger. Det var fornærmelser, som senatet måtte tage hævn for, og han skrev derfor straks til senatet. For at få hævn over Vindex, der havde beskyldt kejseren for udygtighed i hans kunst, blev der endvidere udsat en belønning på en million sestertier til den, der dræbte Vindex. Derefter faldt Nero atter tilbage i sin sædvanlige sorgløshed og apati.

Imidlertid gjorde opstanden fremskridt i Spanien og Gallien. Galba havde skaffet sig en ryttergarde og oprettet en slags senat. Da Vindex erfarede, at der var blevet sat en pris på hans hoved, svarede han, at han gerne ville give sit hoved, hvis man ville bringe Neros i stedet.

Blandt de hærførere, præfekter og prætorer, der hyldede den nye kejser, var Virginius alene blevet Nero tro, dog ikke, som allerede nævnt, af kærlighed til Nero, men fordi han i Vindex så en fremmed, og fordi han kendte Galba som en svag og ubeslutsom karakter. Han var bange for, at Rom, hvor ulykkelig den end var, ville komme til at lide endnu mere ved en omvæltning. Han stillede sig derfor med sine legioner imod gallerne for at gøre sit til at redde staten fra at måtte underkaste sig en almindelig feltherre.

De galliske ledere havde holdt deres ed. I spidsen for deres tropper, der stammede fra Galliens tre ædleste og mægtigste folkeslag, sequanerne, æduerne og avernerne, sluttede de sig til Vindex.

Virginius havde derimod samlet de germanske legioner, de belgiske hjælpetropper og det bataviske rytteri om sig. Disse to hære rykkede frem mod hinanden, indtil Vindex stod foran Besançon, men næppe var der truffet forberedelser til belejring, før Virginius' hær var på stedet.

Gallerne rykkede frem imod romerne, der ventede dem. Da de var i en afstand af tre spydkast fra hinanden, standsede hærene og stillede sig op i slagorden. I dette øjeblik trådte på Vindex' befaling en parlamentær frem af rækkerne og gik Virginius i møde. Et kvarter efter rykkede begge hærførernes garde frem imellem hærene, i midten blev et telt slået op, og Virginius og Vindex begav sig til dette telt.

Ingen var til stede ved denne underhandling, men historieforskernes mening går ud på, at Vindex havde udviklet sin politik for Virginius, erklæret ham, at han ikke handlede for sig selv, men for Galba, og overbevist ham om, at denne omvæltning kun ville blive til fædrelandets bedste.

I hvert fald lykkedes det Vindex at komme til forståelse med den, som han ville have bekæmpet. De to hærførere skiltes for snart efter igen at forenes og i fællesskab at drage imod Rom i spidsen for deres forenede hære.

Da lød der på engang høje skrig fra hærens højre fløj. En afdeling på hundrede mand havde forladt Besançon for at slutte sig til gallerne og udførte en omgående bevægelse for at nå dem. Da troede Virginius' soldater, at man ville angribe dem, og

følgende denne første indskydelse stillede de sig imod dem. Det var årsagen til de tumulter, de to hærførere havde hørt. Straks sprængte hver af dem tilbage til sin hær og besvor soldaterne om at holde inde, men deres bønner blev overdøvet af slagtummelen. Deres håndbevægelser tog man for opmuntringstegn, og en ubegribelig rus, som den undertiden kan finde indpas i hære og mennesker, bemægtigede sig denne uhyre mængde. Man så det grusomme skuespil udvikle sig, hvor soldater uden ledelse styrter løs på hinanden som de vilde løver og tigre i cirkus, kun drevet af ødelæggelsesinstinktet og opflammet af det gamle had, som de undertrykte folk føler imod deres overvindere og erobrerne mod de undertrykte.

Efter to timers forløb havde gallerne i denne kamp mistet tyve tusinde mand og de germanske og bataviske legioner seksten tusinde. Endelig trak gallerne sig i ly af mørket tilbage. På det sted, hvor germanerne næste morgen håbede at genfinde dem, stod der kun et enkelt telt, hvori man fandt Vindex, der selv havde styrtet sig i sit sværd af fortvivlelse over at måtte se sine skønne forhåbninger om frihed skuffet.

På samme tid var heller ikke begivenhederne i Spanien gunstige for den nye kejser. En rytterafdeling, der var med blandt oprørerne, angrede at have brudt sin ed og ville forlade Galba, og det lykkedes kun med største besvær at bevæge den til at vende tilbage til sin overbefalhaver. Samme dag, som Vindex styrtede sig i sit sværd, var Galba på et hængende hår blevet myrdet i en snæver gade på vej til badet af slaver, som en tidligere frigiven af Nero havde overgivet ham.

Han var endnu helt rystet over den dobbelte fare, han med nød og næppe var undgået, da han erfarede gallernes nederlag

og Vindex' død. Da troede Galba, at alt var tabt, og i stedet for dristigt at betro sig til skæbnen og lykken trak han sig tilbage til den faste by Clunia, hvis befæstningsværker han yderligere forstærkede.

Forskellige lykkelige og tilsyneladende ubedrageriske varsler gav ham dog snart efter det tabte mod tilbage. Da man begyndte at arbejde på de nye forskansninger i byen, fandt en soldat ved første spadestik en ring af kostbart, antikt arbejde, på hvis sten der var graveret en sejrsgudinde og en trofæ. Dette første underpant på en gunstig skæbne forlenede ham med en roligere søvn, end han længe havde nydt, og under denne søvn så han i drømme Fortunas lille statue, som han på sin villa i Fondi havde viet en særlig kultus, idet han en gang om måneden havde bragt den et offer og en gang om året havde viet den en nattevågen. Hun syntes at åbne hans dør og sagde, at hun var træt af at vente på hans tærskel, og at hun ville følge en anden, hvis han ikke skyndte sig at lukke hende ind.

Endnu ganske grebet af disse to gunstige varsler stod han op. Da fortalte man ham, at der ved Dertosa, en by beliggende ved floden Ebro, var landet et skib, som var lastet med våben, men hverken havde passagerer, matroser eller styrmand. Fra nu af betragtede han sin sag som retfærdig og forudbestemt til fremgang, for det var åbenbart, at guderne fandt behag i ham.

Hvad Nero angår, så havde han ikke lagt synderlig vægt på de dårlige efterretninger. Han havde endog på en vis måde glædet sig over dem, da han deri fandt et påskud til at udskrive nye skatter til krigsforberedelser. Han havde nøjet sig med at sende senatet Vindex' opråb, idet han forlangte oprejsning mod dette menneske, der havde kaldt ham en elendig lyrespiller. Så havde

han om aftenen kaldt de mest fremtrædende borgere til sig. Disse skyndte sig at komme til stede til mødet, da de troede, at man skulle lægge råd op i anledning af de nyeste begivenheder, men det eneste, Nero ville dem, var at forevise hver enkelt nogle hydrauliske musikinstrumenter af ny opfindelse og udførligt forklare dem disses fortrin, og hvorledes de skulle bruges. Alt, hvad han sagde om opstanden i Gallien, var den bemærkning, at han ville lade alle disse instrumenter bringe til teatret, hvis Vindex ikke forhindrede ham i det.

Næste morgen indløb der nye breve, der angav, at oprørerne i Gallien allerede løb op til et antal af hundrede tusinde, hvorfor Nero tænkte, at det måske var bedst at begynde at træffe krigsforberedelser. Han begyndte at give de mærkeligste og vanvittigste befalinger. Han lod vogne køre forbi paladset og teatret læsset med musikinstrumenter i stedet for våben og indkaldte bymandskabet for at aflægge militæreden. Da han imidlertid så, at de våbenføre mænd ikke viste sig, forlangte han et vist antal slaver af herrerne som erstatning. Han gik selv ind i husene for at udvælge de største og stærkeste og tog endog skrivere og regnskabsførere.

Så samlede han fire hundrede kurtisaner, hvis hår han lod klippe af, bevæbnede dem med amazonernes økse og skjold og bestemte dem til kejserlig livvagt. Støttet til Sporus' og Phaons skuldre forlod han spisesalen efter måltidet, og når nogen forsøgte at advare ham, sagde han, at de kunne være ganske rolige, for så snart han havde betrådt provinsens jord og vist sig for gallerne uden våben, ville han kun have nødig at fælde et par tårer. Så ville oprørerne kun angre, og den næste dag ville man

kunne høre ham munter blandt de muntre istemme en sejrshymne, som han straks ville komponere.

Nogle dage efter indløb der et nyt budskab fra Gallien. Dette bragte de gunstige efterretninger om sammenstødet mellem de romerske og galliske legioner, om oprørernes nederlag og Vindex' død. Da udstødte Nero et glædesskrig og løb som en nar rundt i gemakkerne og haverne i det gyldne palads, ordnede fester og fornøjelser, forkyndte, at han om aftenen ville synge i teatret, og lod byens fornemste borgere indbyde til aftensmåltidet den næste dag.

Om aftenen begav Nero sig virkelig til teatret, men i hele byen herskede der en dump gæring. Da han gik forbi en af sine egne statuer, så han, at den var indhyllet i en sæk. Efter gammel skik blev fadermordere puttet i en sæk sammen med en abe, en kat og en slange og kastet i Tiberen.

Forestillingen blev indledet med et folkeskuespil, hvori skuespilleren Eatus udførte hovedrollen.

Rollen begyndte med ordene:

"Hil min fader! Hil min moder!"

I det øjeblik, da han udtalte disse ord, vendte han sig imod Nero. Idet han sagde "Hil min fader!" gjorde han en bevægelse, som om han drak, og da han sagde "Hil min moder!" foretog han svømmetag med armene. Dette udfald blev optaget med stormende bifald, for alle og enhver kendte forspillet både til Claudius' og Agrippinas død. Nero begyndte da også at le og klappe som alle andre, enten det nu var, fordi han var uimodtagelig for enhver skam, eller fordi han frygtede, at han ville ophidse publikum imod sig og udfordre dets spot, hvis han viste vrede.

Da turen kom til ham, forlod han sin loge og steg ned på scenen.

Skønt han efter sin vane trådte beskedent frem og rettede en ærbødig tale til tilskuerne om, at han ville gøre sit bedste, men at enhver succes jo afhang af tilfældets gunst, rørte der sig ikke en hånd, og intet bifaldsråb lod sig høre. Alligevel begyndte han at synge, men genert og skælvende. Hele hans rolle blev påhørt i dybeste stilhed og uden et eneste tegn på opmuntring.

Da han kom til stedet:

"Min hustru, min moder og min fader forlanger min død!",

lød der for første gang bifaldsråb og livlige råb. Denne gang var det umuligt for ham at misforstå, hvad det havde at betyde. Nero forstod fuldt ud tilskuernes sindelag og skyndte sig at forlade teatret, men da han gik ned ad trappen, snublede hans fod i det lange gevandt, og han faldt og sårede sit ansigt. Bevidstløs samlede man ham op.

I sit hus på Palatinerhøjen kom han atter til sig selv. Han lukkede sig inde i sit værelse, ude af sig selv af skræk og vrede. Så tog han sine små skrivetavler frem og udkastede derpå sælsomme planer, der kun manglede underskrift for at blive frygtelige dødsdomme. Hans hensigter gik ud på at prisgive Gallien til hærens plyndring, at forgive hele senatet ved et festmåltid, at afbrænde byen og samtidig slippe de vilde dyr løs, for at det utaknemmelige folk, der kun havde applauderet ham for at forkynde hans død, ikke skulle kunne undslippe ildens hærgen.

Så kastede han sig på sin seng, beroliget af den overbevisning, at han endnu var i besiddelse af magt til at udøve så meget ondt. Endelig faldt han i en urolig slummer,

som dog uophørligt forstyrredes af forfærdelige drømmeskikkelser, så at han snart vågnede igen, skælvende, med sveddryppende pande og pjusket hår. Da kaldte han og befalede, at man skulle sende Sporus ind til ham, og i nattens resterende timer blev den unge mand i hans værelse.

Ved dagens frembrud forsvandt nattens overnaturlige skræk, men en ubestemt frygt blev tilbage, så at han hvert øjeblik skælvede. Han lod det bud hente, der havde overbragt efterretningen om Vindex' død. Det var en batavisk rytter, der var kommet med Virginius fra Germanien og havde deltaget i slaget. Nero lod ham på ny gentage alle kampens enkeltheder, i særdeleshed dem, der drejede sig om Vindex' død. Til sidst blev han rolig, da soldaten tilsvor ham ved Jupiter, at han med sine egne øjne havde set det gennemborede lig. Derpå lod Nero ham udbetale en sum af hundrede tusinde sestertier og forærede ham oven i købet sin egen ring.

Imidlertid var timen for festmåltidet kommet, og de kejserlige gæster samlede sig på Palatinerhøjen. Før måltidet lod Nero dem som sædvanlig besøge badet. Ved udgangen derfra overrakte slaver dem hvide togaer og blomsterkranse. Nero ventede dem i triklinium. Han var hvidklædt som de og bar en blomsterkrans. Til klangen af en henrivende musik lagde alle sig til bords på de polstrede hynder.

Dette måltid var ikke alene udrustet med raffineret smag, men også med hele et romersk festmåltids luksus. Enhver gæst havde ved sine fødder en slave, der forsøgte at gætte og forekomme ethvert af hans ønsker. En snyltegæst sad ved et særligt bord, der helt og holdent var overladt ham som offer. På en scene i baggrunden viste der sig gaditaniske danserinder,

der bevægede sig med en ynde og lethed, som de kunne være hulde forårsgudinder, der i maj måned omsværmer Flora og Zephyr ved indtoget i deres rige.

Efterhånden som måltidet skred frem, og gæsterne blev varmet op, forandrede skuespillet karakter. Det yppige blev utugt. Efter danserinderne fulgte linedanserinder, og så begyndte disse uhørte forestillinger, der skal være opfundet for at ophidse den gamle Tiberius' sanser.

Samtidig greb Nero en lyre og sang vers til det, hvori Vindex blev latterliggjort. Han ledsagede sin sang med plumpe, komiske bevægelser. Gæsterne jublede netop larmende over gebærderne og sangen, da et nyt sendebud indtraf med breve fra Spanien, der på samme tid meldte om Spaniens oprør og Galbas udråbelse til kejser.

Nero læste brevene flere gange igennem og blev blegere og blegere. Så greb han to meget kostbare vaser og knuste dem mod gulvet, som om de havde været af almindeligt ler, lod sig falde, idet han sønderrev sine klæder, stødte hovedet heftigt mod væggen og råbte, at han led uhørte og ubeskrivelige smerter, fordi han mistede riget i sin levetid. På hans skrig trådte hans gamle amme ind, tog ham som et barn i sine arme og forsøgte at trøste ham, men som hos et barn, der trøstes, forværredes blot jammeren. Lidt efter gav den dog plads for raseri. Han lod sig bringe pen og papyrus og skrev til høvedsmanden for prætorianerne. Da han havde underskrevet befalingen, savnede han sin seglring, som han om morgenen havde skænket den bataviske rytter. Han forlangte Sporus' segl, og denne overgav ham sin ring. Uden at se på den trykkede han

den i vokset, men da han fjernede den, bemærkede han, at seglet forestillede Proserpinas fart i Underverdenen.

Dette sidste varsel i et sådant øjeblik syntes ham det forfærdeligste af alle. Enten han nu troede, at Sporus havde rakt ham dette segl med hensigt, eller han i sit raseri ikke mere kendte sine trofaste venner, så gav han, da Sporus deltagende trådte hen til ham for at høre, hvad der var skyld i hans nye ophidselse, ham et slag i ansigtet med knyttet næve, så at den unge mand styrtede besvimet om på gulvet med blodet strømmende ned over ansigtet.

Uden at tage afsked med sine gæster opsøgte kejseren sit værelse og befalede at sende bud efter Locuste.

19

Denne gang var det for egen regning, kejseren lagde beslag på sin gamle venindes videnskab. En hel nat tilbragte de sammen, og troldkvinden tilberedte i hans nærværelse en fortræffelig gift, som hun allerede tre dage tidligere forsøgsvis havde fremstillet og havde prøvet aftenen før. Nero skjulte den i en guldkapsel, som han lukkede inde i et lille skab, som Sporus engang havde givet ham, og hvis hemmelige lås kun han og eunukken kendte.

Imidlertid bredte rygtet om Galbas oprør sig med forfærdende fart. Nu drejede det sig ikke mere om en tom trussel eller et fortvivlet foretagende som det, Vindex havde stået i spidsen for, men om et kraftigt angreb af en patricier, hvis gamle, ædle slægt altid havde været afholdt af folket, og som med stolthed kaldte sig: Efterkommere af Quintus Gatulus Capitolinus, det vil sige hin senator, der ved sin tapperhed og dyd gjaldt for sin tids første borger.

Til disse for Galba gunstige omstændigheder sluttede sig en ny utilfredshed med Nero. Beskæftiget med sine lege, væddekørsler og teaterforestillinger havde han forsømt at give de nødvendigste befalinger, der var ham påliggende som byens kejser og herre, til Roms forsyning med levnedsmidler, således at flåden, der skulle hente korn fra Sicilien og Alexandria, først afgik på et tidspunkt, da den skulle have været tilbage med lasten. Som følge af dette steg korn i løbet af få dage uhyre i pris, og en hungersnød indtrådte. Hele Rom stod i fare for at

sulte ihjel, og indbyggerne holdt stadig øjnene rettet mod syd og løb ethvert skib i møde, som ankom til Ostia.

Morgenen efter den nat, Nero havde tilbragt sammen med Locuste, altså dagen efter indløbet af efterretningerne om Galbas oprør, var det utilfredse, sultne folk samlet på Forum, da det blev meldt, at et fartøj var i sigte. Alle løb ned til havnen Ostia i håb om, at det skulle være en forløber for kornflåden, og hilste skibets ankomst med glædesskrig, men skibet bragte kun sand til den kejserlige arena fra Alexandria. Da brød den skuffede mængde ud i højlydte forbandelser.

Blandt de utilfredse gjorde en mand ved navn Icelus sig særlig bemærket. Det var en af Galbas frigivne. Aftenen i forvejen var han blevet sat fast, men i løbet af natten stormede omtrent hundrede bevæbnede mænd fængslet og skaffede ham friheden. Nu viste han sig midt i forsamlingen og opfordrede højlydt folket til åbent oprør. Men man tøvede endnu med at rejse sig imod Cæsar, der hidtil var blevet anset for almægtig.

Da kom en ung mand forbi, hvis ansigt var skjult af en kappe, og rakte Icelus en skrivetavle. Icelus greb den med voks overtrukne elfenbenstavle og så med glæde, at tilfældet kom ham til hjælp, idet det spillede ham et bevis mod Nero i hænde. På tavlen stod den plan optegnet, som kejseren havde udkastet i den vanvittige nat, som Sporus måtte tilbringe sammen med ham. Det fremgik af den, at det var hans hensigt for anden gang at sætte ild på den utaknemmelige by, der var blevet træt af at juble over hans sang, og at han samtidig ville slippe de vilde dyr løs for at forhindre romerne i at slukke branden.

Icelus læste de på tavlen skrevne linjer højt, men man ville ikke tro ham, så vanvittige så planerne ud. Nogle råbte endda,

at planerne uden tvivl var forfalskede. Så tog Nymphidius Sabinus tavlen ud af den frigivnes hånd og forsikrede, at han ikke alene genkendte kejserens håndskrift, men også hans måde at radere og rette på. Så kunne der ikke indvendes mere, for Nymphidius Sabinus havde som befalhaver over den kejserlige livvagt ofte nok haft lejlighed til at modtage breve skrevet med Neros hånd.

I dette øjeblik løb nogle senatorer i største hast og uden kapper forbi. De begav sig til Capitol, hvortil de var sammenkaldt. Senatets formand havde om morgenen fundet en lignende tavle som den, der af den ubekendte var overgivet Icelus, og på denne stod den udførlige befaling til at indbyde hele senatet til et festmåltid og derunder at forgive alle senatorerne.

Det ophidsede folk trængtes om Capitol som en stormflod, der oversvømmer havnen, og mens det nedenfor ventede på, hvad senatet ville beslutte ovenfor, forgreb det sig på Neros statuer, da det endnu ikke vovede at lægge hånd på ham selv.

Fra Palatinerhøjens terrasse så Nero, hvorledes man fo'r frem mod hans statuer. Da klædte han sig i sort og ville stige ned til folket for at berolige det og anråbe det om nåde, men i det øjeblik, han ville forlade huset, indtog folket en så truende holdning, at han hurtigst muligt vendte om og igennem en bagdør reddede sig ind i Servilius' haver. Ingen andre end hans trofaste tilhængere vidste, at han søgte ly på dette tilflugtssted. Herfra sendte han Phaon til befalhaveren over den kejserlige livvagt.

Men Galbas underhandler var kommet Neros udsending i forkøbet. Nymphidius Sabinus havde netop i den nye kejsers

navn ladet hver prætorianer love syv tusinde fem hundrede drachmer og hver soldat i provinsen tolv hundrede og halvtreds drachmer. Livvagtens befalhaver lod derfor Nero svare, at alt, hvad han kunne gøre for ham, var, at han for det samme beløb ville give ham fortrinnet. Men det forlangte beløb androg to hundrede og otteogtyve millioner, ét hundrede og ni og tyve tusinde, otte hundrede og fyrre mark, og skatkammeret var så udtømt ved Neros ødselhed, at kejseren ikke havde en tyvendedel af denne sum. Dog håbede Nero ved hjælp af sine gamle venner, som han i aftenens mørke ubemærket ville anråbe om bistand, at kunne skaffe summen til veje.

Natten sænkede sig over den af larm og lys opfyldte by. Overalt, hvor der var en åben plads eller et gadekryds, samledes folkemasserne i faklernes skær. I denne af de forskelligste følelser bevægede mængde var de sælsomste og mest ondsindede rygter i omløb, og alle fandt tiltro, hvor vanvittige og usammenhængende de end kunne være.

Trods den ophidselse, der beherskede byen, vovede Nero alligevel forklædt som en mand af folket at forlade Servilius' haver, hvor han havde holdt sig skjult om dagen. Til dette farlige skridt bevægedes han af det allerede omtalte håb om at finde understøttelse hos sine tidligere svirebrødre, om også ikke af deres arme, så i det mindste af deres kasser. Men hvor meget han end anstrengte sig, idet han til fods slæbte sig fra hus til hus som en betler, der tiggede om almisse for at redde sit liv, så forblev alle hjerter urørte og alle døre lukkede for hans suk.

Da mængden endelig blev utålmodig over senatets langvarige rådslagning og begyndte at give udløb for sit raseri, forstod Nero, at han ikke mere havde noget øjeblik at spilde. I

stedet for at vende tilbage til Servilius' haver gik han til Palatinerhøjen for i sit palads at sammenskrabe alt, hvad han i farten kunne finde af guld og kostbarheder. Han sneg sig forbi Jupiterbrønden og bag om Vestas tempel, og i den skygge, der kastedes af Tiberius' og Caligulas' palads, nåede han porten, der havde åbnet sig for ham ved hans tilbagekomst fra Korinth, og skred igennem de herlige haver, som han nu måtte forlade for at flygte ud i forvisning og elendighed. Således nåede han det gyldne palads og steg ad mørke, hemmelige gange og trapper op til sit værelse. Da han trådte indenfor, udstødte han et skrig af overraskelse.

I hans fraværelse havde Palatinerhøjens vagter taget flugten og medtaget alt, hvad de kunne få fat i af kostbare stoffer, sølvvaser og kostbare møbler. Nero gik hen til det lille skab, hvori han havde indesluttet Locustes gift, og åbnede det hemmelige rum, men guldkapslen var forsvundet og med den sidste hjælp imod en offentlig, forsmædelig død. Nu følte han sig svag mod faren. Forladt og forrådt af alle kastede han, der i går havde været verdens herre, sig på gulvet, hvor han væltede sig rundt og som en vanvittig skreg om hjælp.

Tre personer kom da løbende ind til ham. Det var Sporus, Epaphroditus, hans hemmelige skriver, og Phaon, hans frigivne. Ved deres indtræden rejste Nero sig op på det ene knæ og så angstfuldt på dem. Da han af deres sørgmodige, nedslagne miner kunne se, at de ikke mere nærede noget håb, befalede han Epaphroditus, at han skulle hente gladiatoren Spiculus eller en hvilkensomhelst anden, der kunne dræbe ham. De to andre befalede han at istemme de klagesange, som de lejede grædekoner synger ved begravelser.

De var endnu ikke færdige med dette, da Epaphroditus kom alene tilbage. Hverken Spiculus eller nogen anden ville komme. Nero havde samlet alle sine kræfter for at tage sig sammen, men da han så dette håb om en hurtig død forsvinde, lod han armene synke og råbte:

"Ak, ak! Nu har jeg ingen ven og ingen fjende mere!"

Han ville forlade Palatinerhøjen, ile ned til Tiberen og styrte sig i vandet. Men Phaon holdt ham tilbage og tilbød ham sit landhus, der lå fire mil fra Rom mellem den salariske og nomentaniske vej. Nero klamrede sig til dette sidste håb og modtog tilbuddet. Fem heste blev sadlet, Nero besteg en af dem og tilslørede sit ansigt. Sporus fulgte ham som en skygge, mens Phaon blev tilbage på Palatinerhøjen for at holde ham underrettet om, hvad der skete. De måtte ride igennem hele byen for gennem den nomentaniske port at komme ud på landevejen, hvor vi forlod rytterne i det øjeblik, da en gammel soldats hilsen satte Nero i den største skræk.

Phaons landhus lå på den høj, hvor nu Serpentara ligger. Skjult bag det hellige bjerg kunne villaen i det mindste i øjeblikket yde kejseren et tilflugtssted, som lå ensomt nok til, at han der kunne berede sig til døden, hvis alle håb skulle slå fejl.

Epaphroditus, der kendte vejen nøjagtigt, overtog føringen af den lille rytterskare. Nero fulgte ham, mens de to frigivne sammen med Sporus dannede bagtroppen. Da de havde tilbagelagt halvvejen, hørte de støjen af skridt, der nærmede sig, uden at de i mørket kunne se de personer, der frembragte støjen. Nero og Epaphroditus drejede til venstre og red tværs over markerne, mens Sporus og de to frigivne red videre ad vejen mod det hellige bjerg. Støjen viste sig at hidrøre fra nogle

omstrejfende soldater, som under en høvedsmands befaling var udsendt for at søge efter kejseren. De anholdt de tre rejsende, men da de ikke fandt Nero imellem dem, lod høvedsmanden dem fortsætte deres vej, efter at han havde vekslet nogle ord med Sporus.

Kejseren og Epaphroditus havde imidlertid været nødt til at stå af hestene, fordi egnen som følge af jordrystelsen var overstrøet med klippestykker og nedstyrtet jord. Møjsommeligt trængte de frem gennem krat og torne, som rev Neros bare fødder til blods og sønderrev hans kappe.

Endelig så de i skyggen en mørk masse ligge foran dem. En gårdhund gøede og løb langs med indersiden af den mur, hvis yderside de fulgte. Så nåede de indgangen til en hule, men Nero var så bange, at han krøb derind på alle fire, mens Epaphroditus råbte til ham fra indgangen, at han ville ride rundt om muren til villaen for at undersøge, om Nero uden fare kunne følge ham.

Næppe havde Epaphroditus forladt ham, før en navnløs angst overfaldt kejseren. Det forekom ham, at han i denne hule var som i en grav, hvis åbning man havde lukket til efter ham. Han krøb hurtigt ud igen for at se himlen over sig og indånde den friske luft. Nogle få skridt borte fik han øje på en dam. Skønt det var stillestående vand, følte han en så heftig tørst, at han ikke kunne modstå at drikke af det. For at beskytte sine fødder imod kiselstenene og trærødderne bredte han sin kappe ud på jorden, slæbte sig hen til vandet, tog nogle dråber af det i sin hule hånd og sagde i en bebrejdende tone vendt imod himlen:

"Det er altså Neros sidste forfriskning!"

Nogle øjeblikke sad han mørk og eftertænksom ved bredden af dammen og trak torne og splinter ud, som havde sat sig fast i hans kappe, indtil han hørte sit navn blive råbt højt. Denne stemme, der gennemtrængte nattens stilhed, forårsagede ham den dybeste rædsel til trods for det velvillige udtryk, der lå i den. Han vendte sig om og bemærkede Epaphroditus, der var vendt tilbage til hulens indgang med en fakkel i hånden. Hans skriver havde holdt sit ord. Han var trådt ind igennem villaens hoveddør og havde betegnet den frigivne det sted, hvor kejseren ventede på ham. Derpå gennembrød de ved fælles anstrengelser den gamle mur, så at kejseren igennem den derved fremkomne åbning kunne træde direkte fra hulen ind i villaen.

Nero fulgte sin fører med en sådan hast, at han glemte sin kappe ved dammens bred. Han krøb tilbage til hulen og kom derfra ind i en slaves fattige og usunde rum, hvis eneste møblement bestod af en madras og et tæppe, og som oplystes af en dårlig jernlampe, som i det gravlignende rum spredte mere røg end lys.

Nero satte sig ned på madrassen og lænede ryggen mod muren. Han var sulten og tørstig og forlangte mad og drikke. Man bragte ham et stykke sort brød og et glas vand, men så snart han havde smagt på brødet, kastede han det fra sig, og vandet leverede han tilbage for at få det varmet.

Da han var alene, lod han hovedet synke ned på knæene og ventede nogle øjeblikke stum og ubevægelig som en statue af smerten. Straks efter åbnedes døren igen. Nero troede, at man bragte ham vandet, og hævede hovedet, men så da Sporus, der holdt et brev i hånden.

På eunukkens blege ansigt, der altid havde et sørgmodigt og nedslået udtryk, spejlede sig nu en mærkværdig grusom glæde, så at Nero så forbavset på ham og i den unge mand, der kom hen til ham, ikke mere kendte den føjelige slave, der havde underkastet sig alle hans luner. Da han var to skridt fra Neros leje, strakte han hånden ud og rakte ham pergamentet. Selv om Nero ikke forstod Sporus' smil, anede han, at brevet indeholdt en skæbnesvanger efterretning.

"Hvem er dette brev fra?" spurgte han uden at række hånden ud efter det.

"Fra Phaon," svarede den unge mand.

"Og hvad melder han?" fortsatte Nero blegnende.

"At senatet erklærer dig for statens fjende og lader dig søge for at føre dig til retterstedet."

"Til retterstedet!" råbte Nero, idet han rejste sig op på det ene knæ. "Til retterstedet! Mig! Mig! Claudius Cæsar!"

"Du er ikke længere Claudius Cæsar," svarede eunukken koldt. "Du er Domitius Oenobarbus og ikke videre, erklæret for landsforræder og dømt til døden."

"Og hvilken straf overgår landsforrædere?"

"Man trækker klæderne af dem, tvinger deres hals ind mellem tænderne på en stor gaffel, fører dem således rundt i Forum, på pladserne og på Marsmarken, hvorefter man pisker dem med ris, til de dør."

"Åh!" råbte Nero og sprang op. "Der er endnu tid til flugt. Jeg kan flygte til Larissas skove eller Minturnaes sumpe. Et skib tager mig op og bringer mig til Sicilien eller Ægypten, hvor jeg skjuler mig."

"Flygte!" sagde Sporus, stadig bleg og kold som et gudebillede af marmor, "flygte! Og hvordan vil du komme ud?"

"Her," råbte Nero, idet han stødte døren op og styrtede ud. "Er jeg kommet ind, kan jeg vel også komme ud."

"Ja," sagde Sporus, "men siden du er kommet ind, er åbningen lukket til, og jeg tvivler om, at du alene magter at fjerne den klippeblok fra indgangen, hvor fortræffeligt du end hævder dig som atlet."

"Ved Jupiter! Det er sandt!" råbte Nero og udtømte forgæves sine kræfter, idet han anstrengte sig for at flytte klippeblokken. "Hvem har lukket denne hule til? Hvem har væltet denne sten for indgangen?"

"Jeg og de frigivne," svarede Sporus.

"Og hvorfor har I gjort det? Hvorfor har I indesluttet mig som Cacus i sit hul?"

"For at du skal dø som han," sagde Sporus med et udtryk af had, som ingen nogensinde skulle have tiltroet hans milde stemme.

"Dø, dø!" skreg Nero, idet han løb hovedet mod muren som et vildt dyr, der søger en udgang. "Dø! Så vil altså hele verden, at jeg skal dø, og alle forlader mig?"

"Ja, hele verden forlanger, at du skal dø, men ikke alle forlader dig, da du dog ser mig hos dig, og jeg vil dø sammen med dig."

"Ja, ja," mumlede Nero og lod sig synke ned på madrassen, "ja, det er at være tro."

"Du tager fejl, Cæsar," sagde Sporus, idet han med korslagte arme trådte nærmere hen til Nero, der lå udstrakt på

madrassen, "det er ikke troskab, det er endnu mere, det er hævn!"

"Hævn!" råbte Nero og vendte sig hurtigt om. "Hævn! Og hvad har jeg da gjort dig, Sporus?"

"Jupiter! Han spørger!" sagde eunukken med armene rakt imod himlen. "Hvad du har gjort mig?"

"Ja, ja," mumlede Nero, idet han forskrækket veg tilbage mod væggen.

"Hvad du har gjort mig?" gentog Sporus, idet han trådte endnu et skridt nærmere og kraftløs lod armene falde ned. "Af et barn, der var født til engang at blive en mand og få sin del i jordens følelser og himlens glæder, har du gjort en skabning, der ikke mere hørte til noget sted, som ikke havde del i eller ret til noget, og som ikke havde noget håb tilbage. Al verdens herlighed og lykke så jeg, fængslet af bevidstheden om min magtesløshed og impotens, glide mig forbi, ligesom Tantalus ser vandet og frugterne, som han aldrig kan nå. Og det er endnu ikke alt. Hvis jeg havde kunnet græde i sørgeklæder og i stilhed og tilbagetrukkethed, ville jeg måske have tilgivet dig, men i purpur måtte jeg klæde mig som de mægtige, le som de lykkelige, midt i verden måtte jeg leve som et virkeligt menneske og var dog kun et stakkels spøgelse, en sørgelig skygge."

"Men hvad ville du dog mere?" svarede Nero skælvende. "Jeg har delt mit guld med dig, mine fornøjelser og min magt. Du har været til stede ved alle mine fester. Du har haft hofmænd og smigrere omkring dig, og da jeg ikke mere vidste, hvad jeg skulle skænke dig, gav jeg dig mit navn."

"Det er netop derfor, jeg hader dig allermest, Cæsar. Hvis du havde ladet mig forgive som Britannicus eller myrde som Agrippina, eller hvis du havde befalet mig at åbne mine årer som Seneca, ville jeg måske have kunnet tilgive dig i dødens øjeblik. Men du har hverken behandlet mig som en mand eller en kvinde, men som en marmorstatue, der er blind og stum og intet hjerte har, som et letfærdigt legetøj, du kunne gøre alt, hvad der faldt dig ind i dine luner med. De gunstbevisninger, du taler om, var forgyldte ydmygelser, ikke andet. Du dækkede mig med skændsel, og selv om du hævede mig op over alle hoveder, kunne enhver måle min skam. Og det er heller ikke alt. I forgårs, da jeg gav dig ringen, kunne du have givet mig et dolkestik, hvis jeg skulle straffes. Så havde de tilstedeværende mænd og kvinder dog i det mindste troet, at jeg var værdig til at modtage døden. Men du har slået mig med næven som en snyltegæst, en slave, en hund!"

"Ja, ja," sagde Nero, " det var ikke rigtigt af mig. Tilgiv mig, min gode Sporus!"

"Og alligevel," fortsatte Sporus, som om han slet ikke havde hørt Neros afbrydelse, "alligevel kunne denne skabning uden navn eller køn, uden slægt eller venner, uden hjerte, udrette, om ikke noget godt, så dog noget ondt imod dig. Den kunne om natten liste ind i dit værelse og stjæle dine skrivetavler, hvorpå du havde dømt senatet og folket til døden, og sprede dem på Forum og Capitol, som om stormvinden havde strøet dem ud, så at du ikke mere havde nogen nåde at vente mere hverken af senatet eller af folket. Den kunne fjerne kapslen med Locustes gift og overlade dig alene, uden forsvar og uden våben, til dem, der søger dig for at slæbe dig til en forsmædelig død!"

"Du tager fejl!" råbte Nero og trak en dolk frem. "Du tager fejl, jeg har endnu dette jern."

"Ja," svarede Sporus, "men du tør ikke gøre brug af den, hverken mod de andre eller imod dig selv. Det er eunukken, man kan takke for, at der vil blive givet verden et skuespil, hvor en kejser opgiver ånden under ris- og piskeslag, efter at han nøgen og med gaflen om halsen har været ført rundt på Forum og pladserne."

"Men jeg er godt skjult her, de vil ikke finde mig," sagde Nero.

"Ja, ja, det er muligt, at du kunne have undgået dem, hvis jeg ikke havde mødt en høvedsmand lige herved, som jeg betroede, hvor du var at finde. I dette øjeblik banker han på døren. Cæsar, han kommer!"

"Åh! Jeg vil ikke vente på ham," sagde Nero, idet han rettede dolkens spids mod sit hjerte. "Jeg vil gennembore mit hjerte. Jeg vil dræbe mig selv."

"Du tør ikke," sagde Sporus.

"Jo," mumlede Nero på græsk og søgte med dolkens spids et sted, hvor han kunne støde til, men han tøvede stadig med det. Det ville dog ikke anstå sig Nero, hvis han ikke forstod at dø.

"Ja, ja, jeg har ført et skændigt liv, og jeg dør i skam. Åh, verden, verden! Hvilken kunstner mister du dog i mig!"

Pludselig holdt han inde, stødte ikke til alligevel, men lyttede med pjusket hår og sveddryppende pande til en støj, som hørtes udenfor. Han stammede Homers vers:

"Det er hovslaget af de ilende heste ..."

I dette øjeblik styrtede Epaphroditus ind i værelset. Nero havde ikke taget fejl, det var rytterne, der forfulgte ham, og som ført af Sporus' vejledning kom direkte til villaen. Kejseren havde

intet øjeblik mere at spilde, hvis han ikke ville falde levende i sine bødlers hænder. Han fattede derfor en afgørende beslutning. Han tog Epaphroditus til side og lod ham sværge ved Styx, at han ikke ville overlade hans hoved til nogen, men hellere brænde hele hans legeme. Så tog han dolken fra bæltet, hvor han imens havde sat den på plads, og lagde spidsen af den på sin hals. Nu kom støjen nærmere, og truende stemmer kunne høres. Epaphroditus så, at det sidste øjeblik var kommet. Han greb om Neros hånd og stødte dermed dolken i hans strube lige til fæstet. Så styrtede han sammen med Sporus ud i hulen og slog døren i bag sig.

Nero udstødte et frygteligt skrig, rev det dødelige våben ud af halsen og slyngede det fra sig. Han vaklede, faldt med stive øjne og tungtåndende bryst ned på det ene knæ og så på det andet. Han forsøgte endnu at støtte sig med den ene arm, mens han med den anden holdt sig til halsen, hvorfra blodet strømmede ud, da hans fingre ikke formåede at lukke såret eller standse blodet.

Endnu et sidste fortvivlet blik fuldt af dødsangst kastede han omkring sig, da han så sig forladt, og sank med et dybt suk til jorden. I samme øjeblik åbnedes døren, og høvedsmanden viste sig på tærsklen. Da han så kejseren ligge ubevægelig på gulvet, skyndte han sig hen til ham og ville standse blodet med sin kappe, men Nero stødte ham med en sidste kraftanstrengelse tilbage.

"Er det den troskab, I har tilsvoret mig?" sagde han i en bebrejdende tone. Så udstødte han sit sidste suk, men hans øjne blev stående stive og vidt åbne. Soldaterne, der havde ledsaget høvedsmanden, trådte ind for at overbevise sig om, at

kejseren havde ophørt at leve, og da de ikke længere kunne være i tvivl om det, vendte de tilbage til Rom for der at forkynde hans død, så at han, der aftenen før havde været verdens herre, blev liggende alene tilbage svømmende i sit blod, uden så meget som en slave opfyldte den sidste pligt imod ham.

En hel dag forløb. Om aftenen trådte en bleg kvinde, langsomt og alvorligt ind i dødsværelset.

Icelus, Galbas frigivne, som havde hidset folkemasserne op, var imidlertid blevet almægtig i Rom, hvor man imødeså hans herres indtog. Af ham havde hun fået tilladelse til at vise kejseren den sidste kærlighedstjeneste.

Hun klædte ham af, vaskede blodet af hans legeme og indhyllede ham i en hvid guldbroderet kappe, som han havde båret tidligere og skænket hende ved deres sidste møde. Så lod hun ham føre til Rom i al stilhed på en overdækket vogn, som hun havde bragt med. I Rom ordnede hun en beskeden begravelse som for en almindelig borger, idet hun begravede liget i Domitius' gravsted, som man fra Marsmarken ser fra havernes høj. Her havde Nero i sine levedage bestilt en grav af porfyr, som et marmoralter fra Luna ragede op over, og som omsluttedes af et søjlegelænder af marmor fra Thasos.

Efter at hun havde opfyldt disse pligter, dvælede hun en hel dag stum og ubevægelig som smertens statue ved gravens hovedende, hvor hun knælende bad.

Da det blev aften, steg hun langsomt ned fra Havernes Høj, fulgte uden at se sig tilbage vejen ind i Egeriadalen og vendte tilbage til katakomberne.

Epaphroditus og Sporus fandt man døde ved hinandens side i hulen, og imellem dem lå den gyldne kapsel. De havde delt

indholdet broderligt, og den gift, der var beredt til Nero, havde været tilstrækkelig til dem begge.

Om "Nero og Akté"

Forfatter: Alexandre Dumas (1802-1870).
Org.udgave: *Acté.* Adolphe Wahlen et Cie., Bruxelles 1838.
(Bruxelles udgaven var en "piratudgave", den officielle førsteudgave udkom i Paris 1839 på forlaget Dumont).
Denne udgave baseret på: Alexandre Dumas: *Nero og Akte.* Skandinavisk Bogforlag 1946. Oversætteren er ikke kendt.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration fra en udgave på forlaget Michel Lévy Frères, Paris 1854.

ISBN 978-87-7628-201-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-476-4 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Locuste: Locuste var den første romerske kejsertids mest berygtede giftblanderske, hvis navn er blevet et ordsprog for udøvelsen af hendes skændige erhverv.

Note 2:

Oenobarbus: Neros øgenavn Oenobarbus betyder vinskæg. Ordet er en forvanskning af Neros slægtsnavn Aénobarbus eller Ahenobarbus. *Forf. anm.*